

Rada Doskonałości Naukowej ul. Defilad 1, Warszawa, pl. Defilad 1 Biuro Kancelaryjne WPPYNELO (RPW)	
14. 05. 2021	
Znak sprawy:	
Wzrost	Zal.

Uniwersytet Łódzki
ul. Narutowicza 68
90-136 Łódź
Komisja Uniwersytetu Łódzkiego
do spraw stopni naukowych w dyscyplinie nauki socjologiczne

za pośrednictwem:
Rady Doskonałości Naukowej
pl. Defilad 1
00-901 Warszawa
(Pałac Kultury i Nauki, p. XXIV, pok. 2401)

Wojciech Woźniak
Uniwersytet Łódzki
Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Katedra Socjologii Struktur i Zmian Społecznych

Wniosek
z dnia 11 maja 2021 roku
o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki socjologiczne.

Określenie osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Polityka wobec sportu, sport w polityce we współczesnej Polsce. Studium z socjologii krytycznej

Wnoszę – na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.) – aby komisja habilitacyjna podejmowała uchwałę w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w głosowaniu tajnym/jawnym*

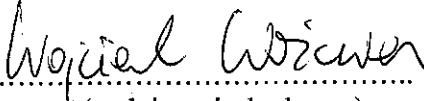
Zostałem poinformowany, że:

Administratorem w odniesieniu do danych osobowych pozyskanych w ramach postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego jest Przewodniczący Rady Doskonałości Naukowej z siedzibą w Warszawie (pl. Defilad 1, XXIV piętro, 00-901 Warszawa).

Kontakt za pośrednictwem e-mail: kancelaria@rdn.gov.pl, tel. 22 656 60 98 lub w siedzibie organu.

Dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o przesłankę wskazaną w art. 6 ust. 1 lit. c) Rozporządzenia UE 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w związku z art. 220 - 221 oraz art. 232 – 240 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w celu przeprowadzenie postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego oraz realizacji praw i obowiązków oraz środków odwoławczych przewidzianych w tym postępowaniu.

Szczegółowa informacja na temat przetwarzania danych osobowych w postępowaniu dostępna jest na stronie www.rdn.gov.pl/klauzula-informacyjna-rodo.html

(podpis wnioskodawcy)

Załączniki:

- 2) Dane wnioskodawcy
- 3) Kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora.
- 4) Autoreferat
- 5) Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny
- 6) Oświadczenia współautorów dotyczące wkładu w publikacje wieloautorskie

Autoreferat

1. Imię i nazwisko.

Wojciech Woźniak

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

- 2012   Uniwersytet Łódzki, doktor nauk humanistycznych w zakresie socjologii. Rozprawa doktorska: *Politycy szczebla centralnego i lokalne elity wobec kwestii dziedziczenia nierówności społecznych* przygotowana pod kierunkiem dr hab. Ewy Rokickiej, prof. Uniwersytetu Łódzkiego
- 2003   Uniwersytet Łódzki, magister socjologii. Praca magisterska: *Postawy lekarzy i studentów medycyny wobec paradygmatów uprawiania medycyny* przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Bohdana Dudka

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

- Od II 2012   pracownik naukowo-dydaktyczny (od 2019: badawczo-dydaktyczny) - adiunkt w Katedrze Socjologii Ogólnej (po zmianie nazwy: Katedra Socjologii Struktur i Zmian Społecznych), Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki
- Od X 2007   pracownik naukowo-dydaktyczny - asystent w Katedrze Socjologii Ogólnej, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki
- 2004 - 2007   pracownik naukowo-techniczny w Katedrze Socjologii Ogólnej, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki, zatrudnienie związane z pełnieniem funkcji *research fellow* w międzynarodowym projekcie badawczym PROFIT, finansowanym ze środków 6 Programu Ramowego

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy.

4.1 Osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego

Jako główne osiągnięcie naukowe wskazuję cykl powiązanych tematycznie publikacji. Tworzy je siedem artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych w latach 2017-2021, w tym pięć w międzynarodowych czasopismach posiadających Impact Factor i indeksowanych w Journal Citation Report, Thomson Reuters oraz dwa w krajowych periodykach znajdujących się w wykazie czasopism naukowych MEiN. W przypadku wszystkich publikacjach współautorskich byłem autorem korespondującym (w przypadku artykułu w czasopiśmie „Sport in Society” wspólnie z Przemysławem Nosalem). Szczegółowe informacje na temat wkładu poszczególnych autorów w przypadku tekstów współautorskich znajdują się w załącznikach do autoreferatu.

Cykl publikacji:

Polityka wobec sportu, sport w polityce we współczesnej Polsce. Studium z socjologii krytycznej

Woźniak W. (2017) Polityka wobec sportu. Sport jako element polityki publicznej. *Problemy polityki społecznej* 37(2), 33-52 (punktacja MEiN: 20 punktów).

Nosal P., Kossakowski R., Woźniak W. (2021) Guerrilla patriotism and mnemonic wars: Cursed Soldiers as role models for football fans in Poland. *Sport in Society*. Dostępny w internecie przed drukiem. (Impact Factor: 0,939; punktacja MEiN: 100 punktów).

Volanet

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2020) BBC's documentary "Stadiums of Hate" and manufacturing of the news. Case study in moral panics and media manipulation. *Journal of Sport and Social Issues* 44 (6), 515-533. (Impact Factor: 1,953; punktacja MEiN: 100 punktów).

Woźniak W., Kossakowski R., Nosal P. (2020) A squad with no left wingers: The roots and structure of right-wing and nationalist attitudes among Polish football fans. *Problems of Post-Communism* 67 (4), 511-524. (Impact Factor: 1,379; punktacja MEiN: 100 punktów).

Woźniak W. (2019) Match Fixing in Polish Football. Historical Perspectives and Sociological Interpretations, *The International Journal of the History of Sport* 35 (2-3), 247-263. (Impact Factor: 0,277; punktacja MEiN: 100 punktów). Artykuł przedrukowano za zgodą autora w: Woźniak W. (2020) Mike Huggins, Rob Hess (red.) *Match-fixing in Sport*. Abingdon: Routledge, 125-141.

Woźniak W. (2019) Politics, sport mega events and grassroots mobilization. Anticipated triumph and unexpected failure of political elite in Poland. *Communist and Post-Communist Studies* 52 (4), 367-378. (Impact Factor: 0,951; punktacja MEiN: 70 punktów).

Woźniak W. (2020) Od PRON-u do Parlamentu. Polscy sportowcy w polityce [From Patriotic Movement for National Rebirth to European Parliament. Polish Athletes in politics]. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio K – Politologia XXVII* (1), 131-149 (punktacja MEiN: 20 punktów, od 2021: 40 punktów).

4.2 Określenie głównego nurtu badawczego i celu naukowego publikacji

Publikacje będące osiągnięciem naukowym stanowiącym podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, a także publikacje omówione w punktach 4.5.1 i 4.5.2 autoreferatu, są osadzone w subdyscyplinie socjologii sportu.¹

4.2.1 Subdyscyplina naukowa. Nurt badawczy

Termin „socjologia sportu” pojawił się po raz pierwszy w tytule pracy naukowej opublikowanej w Berlinie przez Heinza Risse, doktoranta Alfreda Webera. Praca ta uchodzi za pierwszy opis sportu jako suwerennego pola badań socjologicznych, ale w naukach społecznych odwołania do tematyki sportowej znajdujemy również we wcześniejszych pracach, m.in. klasyków: Simmla, Veblena, Spencera, Meada i innych (Donnelly 2005, 2006).

Kluczowy moment dla rozwoju tej subdyscypliny nastąpił jednak dopiero na początku drugiej połowy XX wieku, gdy zajmujące się nią środowisko naukowe zaczęło się instytucjonalizować. W kolejnych stowarzyszeniach naukowych zaczęły pojawiać się sekcje lub komitety badawcze zajmujące się sportem. Dzisiaj takie ciała istnieją w Międzynarodowym Towarzystwie Socjologicznym (ISA), Europejskim Towarzystwie Socjologicznym (ESA) oraz wielu krajowych stowarzyszeniach socjologicznych. Powstały też odrębne towarzystwa w tej subdyscyplinie: Międzynarodowe Towarzystwo Socjologii Sportu (IASS) oraz Europejskie Towarzystwo Socjologii Sportu (EASS). Pod koniec 2016 roku, przy moim udziale, powołano Sekcję Socjologii Sportu w ramach Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, jako platformę współpracy rozproszonego po różnych placówkach akademickich, lecz coraz aktywniejszego środowiska naukowego (Stempień 2018, więcej informacji w punkcie 6.2.2).

Problematyka sportu pojawia się coraz częściej na łamach czasopism naukowych z różnych dyscyplin i zajmujących się różnymi obszarami rzeczywistości społecznej. Tylko problematyka organizacji wielkich imprez sportowych, była w ostatnich latach tematem numerów monograficznych takich czasopism jak wiodące czasopisma socjologiczne (*Sociological Review* i *British Journal of Sociology*), z zakresu nauk o polityce (*International Journal of Cultural Policy*, *Political Studies Review*), geografii (*The Geographical Journal*), oraz w czasopismach interdyscyplinarnych (*Global Networks*, *Urban Studies*, *Environment and Planning*, *East European Politics*, *Leisure Studies*, szczegóły w: Woźniak 2015). Świadczy to o rozpoznaniu ważności zagadnienia w międzynarodowych kręgach akademickich.

Ważną cechą współczesnych prac nt. świata sportu jest teoretyczny i metodologiczny pluralizm perspektyw. W toczącej się debacie można odnaleźć prace odwołujące się do teorii globalizacji, pojęcia

¹ Pragnę podkreślić, że pracując od 2016 roku nad dorobkiem naukowym, który planowałem skomponować w cykl powiązanych tematycznie publikacji i zgłosić jako główne osiągnięcie naukowe we wniosku habilitacyjnym, przewidywałem uwzględnienie w nim monografii współautorskiej oraz kilku rozdziałów z prac zbiorowych, które – wyłącznie w związku ze zmianą przepisów dotyczących habilitacji - z przyczyn formalnych uwzględniłem w opisie i wykazie dorobku w kolejnej części autoreferatu (punkt 4.5.1).

Woźniak

tożsamości, klasy i mobilności społecznej, nurtu *gender studies*, krytycznych analiz neoliberalizmu, socjologii historycznej i figuracyjnej, badań miejskich, różnych wersji podejść zarówno strukturalnych, funkcjonalnych, jak i konstruktywistycznych. Poszukiwania empiryczne prowadzone są przy wykorzystaniu szerokiego spektrum metod i technik badawczych, od etnograficznych badań uczestniczących, przez podejście ilościowe operujące statystykami i wynikami badań sondażowych po rozmaite aplikacje jakościowych analiz dyskursu publicznego oraz jakościowe badania terenowe. Powyższe uwagi można odnieść również do mojego dorobku, który nie zamyka się w ramach jednej konkretnej tradycji teoretycznej lub metodologicznej. Moje prace charakteryzuje raczej podejście problemowe oraz aplikacja koncepcji teoretycznych i analitycznych adekwatnych do specyfiki konkretnego problemu i pola badawczego, które podlega eksploracji. Podejście badawcze, które reprezentują moje prace z nurtu socjologii sportu można najadekwatniej przypisać do nurtu socjologii krytycznej.

4.2.2 Podejście badawcze, cel naukowy i metodologia

Na największym poziomie ogólności lokuję zgłoszony cykl powiązanych tematycznie prac (oraz prace omówione w punkcie 4.5.1) w nurcie socjologii krytycznej.

Socjologię krytyczną rozumiem nie jako meta-analizę naukowego pola dyscypliny socjologicznej i refleksję nad warunkami w jakich powstaje, swoistą socjologię socjologii (Warczok, Zarycki 2014: 129; lub wręcz socjologię socjologii socjologii, vide: Pawlak 2015: 308), ale w sposób bardziej tradycyjny, jako podejście, którego intelektualno-ideowe źródła można odnaleźć w klasycznych pracach Szkoły Frankfurckiej, u amerykańskich klasyków: Charlesa Wrighta Millsa, Howarda Beckera, w socjologii Pierre'a Bourdieu i różnych pracach inspirowanych jego podejściem.

Lapidarnie można je określić jako próbę demaskowania ukrytych mechanizmów opresji i przemocy (również symbolicznej), tworzenia się i reprodukcji nierówności społecznych, funkcjonujących w społeczeństwie jawnych i ukrytych, zinstytucjonalizowanych i nieformalnych relacji oraz formalnych i nieformalnych struktur władzy (Kolasa-Nowak 2010: 382, Warczok, Zarycki 2014: 129). Zadaniem tak rozumianej socjologii krytycznej jest dostarczanie środowiskom badawczym oraz społeczeństwu wiedzy i samoświadomości dotyczącej tych mechanizmów. Możliwe to jest m.in. dzięki demaskowaniu i odsłanianiu ukrytych lub „przesłoniętych” w medialnych narracjach obszarów, ich normatywnych lub ideologicznych uwikłań, jak i proponowanie nowych ich interpretacji.

W subdyscyplinie socjologii sportu kluczową inspiracją są dla mnie prace Richarda Giulianottiego, jednego z najbardziej rozpoznawalnych i najczęściej cytowanych współczesnych badaczy. Rekapitulację jego podejścia i doświadczeń płynących z kilku dekad badań, można znaleźć w pracy „Sport. A Critical Sociology” (2015). Wzorem Giulianottiego, socjologię krytyczną rozumiem jako podejście, którego celem jest odkrywanie i ujawnianie relacji władzy w polu sportu i płynących z nich nierówności oraz poszukiwanie wiedzy o procesach, strukturach i instytucjach organizujących świat współczesnego sportu. W ten sposób badania socjologiczne przyczyniają się do ujawniania i korekcji fałszywych wyobrażeń, stereotypowych narracji, manipulacji i dezinformacji. Próba lepszego zrozumienia tych mechanizmów wymaga zaglądania za fasady, kwestionowania obiegowych prawd, np. tych dotyczących wartości rutynowo wiązanych ze sportem: demokracji, inkluzji, sprawiedliwości, równości szans.

Celem badania jest zatem zawsze wskazanie jawnych i ukrytych funkcji (i dysfunkcji) sportu oraz jawnych i ukrytych zamierzeń operujących w świecie sportu aktorów politycznych.

Giulianotti (2015) rozważa relewantność wielu, bardzo zróżnicowanych, koncepcji teoretycznych: od podejść funkcjonalistycznych formułowanych w różnych epokach (od Durkheima po Mertona), przez mikrosocjologiczne analizy inspirowane głównie twórczością Goffmana, postweberowskie rozważania na temat racjonalizacji, marksistowskie i neomarksistowskie analizy i krytyki sportu jako pola wyzysku i stosunków klasowych, Bourdieańskie analizy pola sportu w relacji do innych pól, różne teorie globalizacji, krytykę postkolonialną, figuracyjną socjologię Eliasa, po podejście genderowe i inne studia kulturologiczne. Z szerokiej panoramy empirycznych zastosowań wyżej wymienionych perspektyw w analizach świata sportu wynika, że stosowanie pojedynczych podejść i ich permanentna re-adaptacja do nowych tematów badawczych, może być ograniczająca poznawczo. Czasem może prowadzić do uproszczeń, zamykania się w ramach języka konkretnych teorii, co prowadzi do interpretacji ograniczających, mieszczących się tylko w wąskich ramach konkretnego podejścia. Mój dotychczasowy

Horcun

dorobek nie pozwala na tak daleko idące konkluzje, niemniej dotychczasowe doświadczenia sugerują ich słusność. Uważam, że krytyczna analiza socjologiczna musi odbywać się w interdyscyplinarnym dialogu i współpracy z przedstawicielami innymi nauk społecznych, w zakresie zarówno koncepcji teoretycznych, jak i metod i podejść badawczych. Tylko takie podejście pozwala realizować jej „demaskatorską” funkcję w sposób rzetelny. Proponowane w moich pracach podejście problemowe musi się opierać właśnie – w odniesieniu do konkretnych tematów badawczych - na dogłębnej znajomości literatury i badań z obszaru nauk o polityce, zarządzania, etnografii i antropologii, ekonomii i historii sportu. Eklektyczność wykorzystywanych koncepcji, wielonurtowość inspiracji literaturowych i teoretycznych jest w przypadku tego pola badań szczególnie ważna, pozwala na dokładniejszy, głębszy, a jednocześnie bardziej wszechstronny opis socjologiczny, z którego mogą płynąć wnioski istotne dla różnych aktorów społecznych i opinii społecznej jako takiej, a także inspirujące dla kolejnych badań realizowanych w różnych nurtach i dyscyplinach. Uważam, że w badaniach sportu nawet wycinkowe studia przypadku, lub badania o wąsko sformułowanych celach, mogą posłużyć konstruowaniu panoramicznych narracji, ukazywaniu szersze procesów oraz trendów zachodzących zarówno w świecie sportu *per se*, jak i społeczeństwie oraz instytucjonalnych strukturach władzy. Pokazywanie na podstawie pogłębionych analiz studiów przypadków pewnych nieoczywistych, niekiedy trudnych do dostrzeżenia zmian i procesów społecznych to najogólniej sformułowane zadanie jakie stawiałem sobie w pracy badawczej.

W odniesieniu do relacji sportu z polityką, większość prac naukowych koncentruje się na obszarze, który można utożsamić z polityką publiczną, zgodnie z jej najszerszym rozumieniem zaproponowanym przez Thomasa R. Dye'a (2013: 3): „jest to wszystko, co rząd decyduje się robić lub nie robić”. Harold Lasswell w podtytule swego najbardziej prominentnego dzieła (*Who Gets What, When, How*) wskazywał, że pytania badawcze w tym nurcie analiz koncentrują się zawsze na poszukiwaniu odpowiedzi na pytania: „kto, co, kiedy i w jaki sposób otrzymuje w efekcie działalności państwa” (Lasswell 1951). By uzupełnić tę problematykę o zagadnienia rywalizacji politycznej w celu uzyskania poparcia oraz zdobycia władzy politycznej, można dodać do tej listy pytanie: „kto, co i komu obiecuje by uzyskać wyborcze poparcie” oraz „kto, komu i dlaczego go udziela”.

Z tej operacjonalizacji wynika zainteresowanie badawcze konkretnymi tematami, którym poświęcone są poszczególne publikacje przedłożonego do oceny cyklu, a w polu moich zainteresowań obecne są działania różnorodnych aktorów społecznych. Z jednej strony tych, którzy mają władzę, dystrybuują środki, własną uwagę i poparcie, dla konkretnych aktorów, nad którymi dominują. Są to: elity rządowe i partyjne, ciała ustawodawcze, egzekutywa rządowa oraz ich odpowiedniki na poziomie lokalnym. Z drugiej, instytucje sprawujące władzę w polu sportu i nim zarządzające, zaś z trzeciej, zbiorowi aktorzy będącymi podmiotami tych działań, zarówno wszyscy obywatele państwa lub miast, jak i członkowie zbiorowości kibiców i ich zinstytucjonalizowane i mniej lub bardziej sformalizowane przedstawicielstwa. Poza artykułem wprowadzającym w problematykę cyklu opublikowanym w „Problemach Polityki Społecznej”, w polu moich zainteresowań był wyłącznie sport zawodowy, jako profesjonalny i w znacznej mierze komercjalizujący się obszar, w którym państwo pozostaje jednak głównym regulatorem i współorganizatorem instytucjonalnym w znacznym stopniu definiującym „pole i reguły gry”.

Szczegółowe cele naukowe poszczególnych publikacji omówione są poniżej. Główną motywacją przyświecającą podejmowanym pracom badawczym była chęć opisu i analizy zagadnień i obszarów do tej pory nie penetrowanych badawczo, weryfikacja obiegowych sądów ich dotyczących i pogłębienie wiedzy na ich temat. Inspiracją do podjęcia tych tematów była obserwacja trwających od lat debat w międzynarodowym obiegu naukowym, które dotąd – w zakresie omówionych poniżej kwestii – toczyły się z niewielkim udziałem polskich badaczy lub nie dotyczyły w ogóle polskiego kontekstu. Tematy wszystkich zrekapitulowanych poniżej publikacji wynikały ze zidentyfikowania pewnych luk w wiedzy lub dostrzeżenia interpretacyjnych braków w formułowanych w dyskursie publicznym sądów.

4.2.3 Metodologia badań

Poszukiwanie luk w wiedzy wymaga skanowania pola zainteresowań i przyglądania się zjawiskom nie wystarczająco dogłębnie opisanym i zanalizowanym. Stosowane w omówionych pracach podejście można sklasyfikować jako pogłębione studium przypadku. Przypadki do analizy były więc dobierane właśnie na podstawie dokładnych obserwacji politycznych uwikłań świata sportu i relacji między światem sportu a instytucjonalną polityką. W podejściu tym koncentracja na problemie badawczym i próba wszechstronnego opisu i możliwie bogatej interpretacji wymaga korzystania zarówno ze zróżnicowanych

Horland

narzędzi badawczych jak i ze zróżnicowanych źródeł danych. Triangulacja danych i metod pozwala zgromadzić dane umożliwiające stworzenie jak najbardziej „gęstej” narracji na temat analizowanych przypadków (Flyvbjerg 2006, 2013). W omówionych poniżej publikacjach wykorzystywano zarówno dane zastane w celu prowadzenia (najczęściej wspomaganą komputerowo) jakościowej analizy treści, w korpusie danych znalazły się m.in. oficjalne dokumenty (programy wyborcze, dokumenty rządowe i partyjne), jak i wytworzone dane, tj. wywiady eksperckie. Ponadto zgromadzono i przeanalizowano relewantne dla celów poszczególnych badań dane dotyczące wyników wyborów i ich metaanaliz, wyników sondaży i badań postaw oraz preferencji politycznych realizowane na różnych próbach. Pisząc publikacje wspólnie z Radosławem Kossakowskim, miałem możliwość korzystania również z jego bogatej bazy danych empirycznych zgromadzonych w ciągu trwających wielu lat badań polskich środowisk kibiców piłkarskich.

4.3 Charakterystyka poszczególnych publikacji w cyklu

Poniżej omawiam poszczególne publikacje zgodnie z chronologią ich powstawania, ze względu na różny czas trwania procesu recenzenckiego i publikacyjnego, niekoniecznie tożsamą z chronologią ich publikowania.

Woźniak W. (2017) Polityka wobec sportu. Sport jako element polityki publicznej. *Problemy polityki społecznej* 37(2), 33-52 (punktacja MEiN: 20 punktów).

Inspiracja do powstania tej pracy zrodziła się podczas pisania rozdziału zatytułowanego „Polityka” do pierwszego polskiego kompendium „Socjologia sportu”, które ukazało się w tym samym roku nakładem wydawnictwa PWN pod redakcją Honoraty Jakubowskiej oraz Przemysława Nosala. W rozdziale ściśle określonym wymaganiami kompendium mogłem zaledwie zasygnalizować wielość obszarów i perspektyw dotyczących badania relacji między światem sportu a polityki. Rozszerzyłem tę perspektywę w tym artykule.

Ważnym elementem tego tekstu, wprowadzającym w problematykę relacji między polityką a sportem, są kwestie terminologiczne. Semantyczne rozróżnienie angielskich pojęć *politics* i *policy* ułatwiło zakreślenie obszarów tematycznych. *Politics* to „uprawianie polityki” rozumiane jako rywalizacja o władzę polityczną, zaś *policy* to działalność realizowana po zdobyciu władzy, czyli „rządzenie” lub „sterowanie”, proces określania celów, organizowania sposobów ich realizacji i wdrażania. To rozróżnienie jest istotne, gdy próbuje się uporządkować i usystematyzować rozważania na temat relacji między sportem a polityką.

W artykule przyglądałem się społeczno-politycznym funkcjom sportu przez pryzmat działalności państwa i szeroko rozumianych instytucji politycznych, próbując zarysować istotne, a niekoniecznie dobrze spenetrowane empirycznie w Polsce obszary badawcze. W tym sensie ten artykuł można traktować jako wprowadzenie, swoisty „abstrakt” do kolejnych publikacji. Sport operacjonalizowałem w artykule szeroko, jako płaszczyznę obejmującą zarówno masową, amatorską rekreację ruchową, jak i sport wyczynowy: rywalizację o punkty i medale, oraz zawodowy, będący jednym z segmentów gospodarki narodowej.

Omówiłem trzy obszary polityki publicznej, w których państwo próbuje sport wykorzystywać: politykę społeczną, politykę międzynarodową oraz politykę tożsamości. Pierwszy z nich dotyczy polityki wewnętrznej, drugi polityki zagranicznej, trzeci zaś dotyczy obu tych obszarów, jako że budowanie tożsamości i wspólnotowości wobec sportu jest wykorzystywane zarówno dla realizacji celów wewnętrznych, jak i międzynarodowych, również przez odwoływanie się do rozmaitych dychotomii „my vs. oni”, które dzięki rywalizacji sportowej są eksponowane. Pokazując przykłady zjawisk i procesów społecznych oraz badań socjologicznych im poświęconych, starałem się eksponować niedostatki wiedzy empirycznej oraz refleksji naukowej w niektórych obszarach. Wskazywałem na wielość analiz i badań poświęconych niektórym świetnie rozpoznany zjawiskom, analizowanym bardzo często jednak z historycznej perspektywy, np. propagandowemu wykorzystaniu sportu w czasach „żelaznej kurtyny” z najczęściej chyba eksplorowanym przykładem Niemieckiej Republiki Demokratycznej, zauważając że podobne analizy, przynajmniej w polskiej literaturze przedmiotu są znacznie rzadsze w odniesieniu do aktualnych zjawisk i procesów. W ten sposób kreśliłem również ramy przyszłej agendy badawczej.

Próbując uogólnić wnioski z retrospektywnego omówienia problematyki na konkretnych przykładach, wskazywałem, że sport zawsze pełni funkcję specyficznej obietnicy. W przypadku polityki społecznej ma stanowić remedium na wiele bolączek współczesnej rzeczywistości, jako narzędzie do walki z

wykluczeniem społecznym oraz integracji niepełnosprawnych i mniejszości, sposób na poprawę dobrostanu fizycznego i psychicznego jednostek. W polityce związanej z kreowaniem lub umacnianiem narodowych, ale także lokalnych i regionalnych tożsamości sport jest prezentowany jako potencjalnie niezawodne pole odróżniania się od rywali i ewentualnego budowania/potwierdzania siły własnej grupy. Przewag w rywalizacji. W perspektywie globalnej — promowany jako element wspierania będących w trudnej sytuacji ekonomicznej i społecznej państw peryferyjnych (w ramach organizowanych przez organizacje międzynarodowe w rodzaju ONZ). Wielkie imprezy sportowe stanowią dla promujących je elit politycznych potwierdzenie wysokich aspiracji i statusu międzynarodowego, szansę na poprawę wizerunku kraju goszczącego zawody, wreszcie nadzieję na wzrost gospodarczy. W każdym praktycznie przypadku społeczna rola sportu, korzyści płynące ze sportu i inwestycji weń waloryzowane są pozytywnie, w sposób nie wymagający właściwie uzasadnień. Rzadko stają się też przedmiotem krytycznych opracowań próbujących weryfikować prawdziwość tych narracji.

Woźniak W. (2019) Match Fixing in Polish Football. Historical Perspectives and Sociological Interpretations, *The International Journal of the History of Sport* 35 (2-3), 247-263. (Impact Factor: 0,207; punktacja MEIN: 100 punktów).

To pierwszy artykuł, który powstał jako odpowiedź na brak socjologicznych prac dotyczących zjawisk i procesów obecnych w polskim sporcie, a – w tym przypadku – szeroko dyskutowanych w debacie publicznej. Fakt, iż kwestia korupcji w polskiej piłce nożnej nie stała się wcześniej tematem opracowań naukowych jest o tyle zaskakujący, że było to zjawisko z jednej strony stanowiące tajemnicę polisynela, z drugiej zaś o bezprecedensowej skali, ujawnianej stopniowo od 2005 roku. W artykule wskazuję, w perspektywie długiego trwania, historyczne czynniki determinujące pojawienie się, instytucjonalizację i petryfikację korupcji w różnych obszarach polskiego życia publicznego i praktyk codziennych. W tym świetle omawiam okoliczności związane z pojawieniem się korupcji w świecie sportu. Nieoficjalne i nieformalne praktyki wpływania na wynik rywalizacji sportowej były elementem rozgrywek sportowych, w szczególności w najpopularniejszych w kraju rozgrywkach piłkarskich od dawna, o czym można się było dowiedzieć choćby z relacji świadków i uczestników tego procederu w latach Polski Rzeczpospolitej Ludowej i pierwszej dekady transformacji systemowej. Dopiero w 2003 roku „ustawianie” meczów stało się przestępstwem w znowelizowanym wówczas kodeksie karnym. Dwa lata później rozpoczęło się śledztwo, ukazujące skalę instytucjonalizującego się przez lata procederu korupcyjnego, który był stałym elementem *modus operandi* wszystkich obecnych w świecie zorganizowanego futbolu w Polsce aktorów zbiorowych (Polskiego Związku Piłki Nożnej i różnych działających w jego ramach podmiotów oraz regionalnych oddziałów, klubów piłkarskich) oraz indywidualnych (działacze, właściciele klubów i ich pracowników, sędziów, piłkarzy). Ujawniona skala zjawiska nie miała precedensu w porównaniu z wcześniejszymi aferami korupcyjnymi w innych krajach. Pół tysiąca osób postawiono w stan oskarżenia prokuratorskiego i skazano, ukarano 68 klubów, a ponad 600 meczów uznano za „ustawione”.

Artykuł przypisuję do cyklu poświęconego relacjom między polityką a sferą sportu, ponieważ wyżej wymienione zjawiska korupcyjne omawiałem i interpretowałem właśnie w kontekście politycznym. Najważniejszy wątek analiz dotyczył słabości publicznego nadzoru nad systemem zorganizowanego zawodowego piłkarstwa w Polsce, w dużym stopniu finansowanego ze środków publicznych, nad którym jednak instytucje publiczne nie mogły przez wiele lat prowadzić żadnego nadzoru. Nawet po wybuchu afery korupcyjnej, korzystając z fasady instytucji działających *non profit*, jako organizacje pozarządowe, PZPN zachował pełną autonomię podejmowania decyzji, choćby w sprawach pociągania do odpowiedzialności osób oskarżonych i skazanych za przestępstwa korupcyjne. Ważnym kontekstem był tu parasol ochronny instytucji takich jak FIFA i UEFA, które korzystając z podobnych przywilejów, a będąc de facto ponadnarodowymi korporacjami o milionowych zyskach, nie dopuszczają do publicznej kontroli ze strony żadnych instytucji demokratycznych (poza organami ścigania). Ta swoista eksterytorialność rywalizacji sportowych nadzorowanych przez w/w instytucje była de facto sposobem prywatyzacji zysków płynących z rozgrywek, pomimo że znaczna część kosztów związanych z ich organizacją pochodziła ze środków publicznych. W tym kontekście, w artykule omawiam również „falszywą neoliberalną obietnicę” profesjonalizacji, modernizacji i „ucywilizowania” zawodowego sportu, jako nieuchronnej konsekwencji urynkwienia i komercjalizacji tego obszaru. Omawiam również zjawisko instytucjonalnej inercji struktur świata sportu i obowiązujących w nim reguł działania. Posługując się pojęciem próżni socjologicznej, wskazuję zaś na czynniki przyczyniające się do „normalizacji” zachowań korupcyjnych, które na pewnym etapie przestały być rozważane przez zaangażowanych aktorów jako kwestie natury etycznej. Brak tego typu refleksji widać również w ponownej readaptacji instytucjach świata sportu osób wcześniej skazanych w procesach karnych za

Wojna

działalność korupcyjną, po odbyciu często symbolicznych kar nałożonych przez sportowy związek. Ich obecność nie jest problematyzowana i kwestionowana również przez, w wielu innych przypadkach, szczególnie krytycznych i wrażliwych na nadużycia aktorów takich jak sportowi dziennikarze i kibice.

Woźniak W. (2019) Politics, sport mega events and grassroots mobilization. Anticipated triumph and unexpected failure of political elite in Poland. *Communist and Post-Communist Studies* 52 (4), 367-378. (Impact Factor: 1,351; punktacja MEiN: 70 punktów).

Wspomniane powyżej kwestie relacji między aktorami publicznymi (instytucjami państwa) oraz ponadnarodowymi i krajowymi podmiotami organizującymi rozgrywki piłkarskie to jeden z najważniejszych wątków kolejnej publikacji, powstałej poniekąd w odpowiedzi na apel sformułowany w artykule „Sport Mega Events and the need for critical sociological research. The case of Euro 2012” w 2013 roku na łamach Przeglądu Socjologicznego. Artykuł podejmuje kwestię podejścia polskich elit politycznych do organizacji w Polsce Wielkich Imprez Sportowych (WIS, za akulturowanym w języku dyskursu akademickiego skrótem SME – *Sport Mega Events*). W publikacji wskazują historyczne źródła decyzji o podjęciu starań o organizację WIS w Polsce, które datują się na połowę lat dziewięćdziesiątych. Aplikacja o organizację Mistrzostw Europy UEFA Euro 2012 okazała się być skuteczną wbrew przewidywaniom wielu ekspertów i samych autorów zgłoszenia. Współorganizowany przez Polskę i Ukrainę turniej piłkarski był największym sportowym wydarzeniem tej rangi (definiowanej jako WIS drugiego poziomu, gdzie WIS pierwszej wielkości są Igrzyska Olimpijskie i futbolowe mistrzostwa świata) zorganizowanym po 1989 roku w europejskim kraju, który znajdował się wcześniej po wschodniej stronie „żelaznej kurtyny”. Organizacja imprezy cieszyła się poparciem polskich elit politycznych, kluczowych mediów oraz większości opinii publicznej. Postrzegano ją jako jeden z ostatecznych argumentów na rzecz sukcesu post-socjalistycznej transformacji oraz uznania międzynarodowego statusu Polski jako kraju, który jest w stanie podjąć organizację imprezy tej skali. Rangę tego wydarzenia w oficjalnych wypowiedziach porównywano niekiedy do procesu akcesyjnego przed członkostwem w NATO i Unii Europejskiej. W dyskursie wewnętrznym prezentowano ją jako bezprecedensową szansę na „cywilizacyjny skok”, modernizacyjny zwiąany z akceleracją inwestycji infrastrukturalnych realizowanych w okresie pomiędzy przyznaniem prawa do organizacji Euro 2012 (w 2007 roku) a samym turniejem. Taka narracja była przedmiotem bezprecedensowego konsensusu mocno skonfliktowanych, elit politycznych (kluczowe decyzje dotyczące legislacji umożliwiającej organizację turnieju zapadały w głosowaniach parlamentarnych bez głosów przeciw). UEFA, traktowana wcześniej jako organizacja utrudniająca polskim władzom uporządkowanie instytucjonalne polskiej piłki nożnej (także walkę z korupcją), podejmując decyzję o przyznaniu Polsce organizacji imprezy, stała się de facto arbitrem potwierdzającym międzynarodową pozycję Polski oraz najważniejszym partnerem polskiego rządu przy kluczowym i strategicznym projekcie. Partie polityczne deklaratywnie priorytetyzujące suwerenność kraju wspierały decyzje wyłączające UEFA spod podlegania polskiemu prawu oraz wprowadzające czasowe rozwiązania prawne uprzywilejowujące tę organizację, która od lat była przedmiotem zasadnych oskarżeń o nieetyczne postępowanie.

Konsensus polityczny wynikał z bezpośredniego zaangażowania kluczowych partii w proces starań o Euro i organizacji imprezy: Sojusz Lewicy Demokratycznej rządził w momencie składania wniosku aplikacyjnego, Prawo i Sprawiedliwość w momencie, gdy przyznano Polsce i Ukrainie organizację imprezy i rozpoczynano przygotowania, zaś Platforma Obywatelska i Polskie Stronnictwo Ludowe w czasie ostatnich lat przygotowań i w trakcie samego turnieju. Wszystkie te partie politycznie chciały zdyskontować ewentualny sukces Euro 2012.

W artykule omawiam w sposób krytyczny, oparty o istniejącą bogatą literaturę socjologiczną i ekonomiczną, naiwność (lub celową dezinformację) charakteryzującą publiczny przekaz na temat skali potencjalnych korzyści płynących z organizacji imprezy, wskazując na możliwe motywacje autoryzujących go aktorów. Weryfikując dane z oficjalnych dokumentów oraz szacunków formułowanych w oficjalnych narracjach z rzeczywistymi danymi statystycznymi z różnych źródeł pokazuję, że deklarowane korzyści były przeszacowane, a koszty, związane np. z koniecznością utrzymania przeskalowanej infrastruktury sportowej, niedoszacowane. Długofalowe koszty inwestycji, również w odróżnieniu od zapowiedzi, obciążały praktycznie wyłącznie budżety instytucji publicznych (ponosiła je administracja centralna, samorządy lub spółki skarbu państwa), podczas gdy finansowe korzyści trafiły do podmiotów prywatnych. W mniejszym stopniu do polskich przedsiębiorców „obsługujących” turniej, w największym zaś do UEFA oraz światowych korporacji z nią współpracujących i gwarantujących sobie para-monopolistyczne prawa do reklamy i sprzedaży swoich produktów przy okazji organizacji mistrzostw. Przygotowania do turnieju i jego organizacja wymagała ponadto

zawieszenia funkcjonowania wielu legislacyjnych rozwiązań, których istnienie wydaje się standardem w krajach demokratycznych. Na życzenie partnerów z UEFA zawieszono przepisy o transparenacji umów zawieranych przez podmioty publiczne (np. dotyczących cen za prawa do transmisji meczów przez publiczne media), zawieszono funkcjonowanie przepisów podatkowych, zwalniając międzynarodowe instytucje współorganizujące z UEFA z płacenia danin na rzecz kraju ponoszącego całość kosztów związanych z turniejem, zawieszono również ustawę o bezpieczeństwie imprez masowych, a nawet przepisy o ochronie środowiska, co okazało się potrzebne dla przyspieszenia inwestycji infrastrukturalnych (przede wszystkim budowy dróg). W pracy wskazuję również, że w/w wątki praktycznie nie były problematyzowane przez zazwyczaj krytyczne wobec posunięć władzy, zwłaszcza związanych z wielkimi wydatkami budżetowymi, media. Krytyczna ewaluacja w/w zjawisk dobrze koresponduje z wynikami badań zachodnich badaczy, np. czołowego ekonomisty zajmującego się sportem, Andrew Zimbalista, który w swoim *opus magnum* pt. „*Circus Maximus: The Economic Gamble Behind Hosting the Olympics and the World Cup*” (2015), pracy podsumowującej lata badań nt. WIS wskazuje, że zjawiska takie jak uspołecznienie kosztów i prywatyzacja korzyści płynących z ich organizacji są uniwersalne i dotyczą praktycznie wszystkich podobnych wydarzeń. Moje ustalenia są też zgodne z badaniami Benta Flyvbjerga (2014, 2016) nt. inwestycji w tzw. megaprojekty oraz politycznych okoliczności, w jakich podejmowane są decyzje strategiczne. Prace Flyvbjerga dostarczyły kluczowych i szczególnie użytecznych pojęć i ram do opisu wzmiankowanych procesów.

Drugim istotnym wątkiem tego artykułu omówienie i analiza procesu, który doprowadził do wyjątkowego w ostatnich latach w Polsce sukcesu oddolnej inicjatywy społecznej organizowanej wbrew intencjom elity politycznej. Korzystając z Euro 2012 i towarzyszącej tej imprezie pozytywnej narracji w massmediach, władze postanowiły postarać się o organizację w Polsce kolejnej imprezy tego typu, angażując siły i środki w przygotowanie oferty zorganizowania w Krakowie Zimowych Igrzysk Olimpijskich w 2022 roku. Prezydent, premier, rząd oraz władze miasta i regionu, przy wsparciu wyrażających swoje poparcie elit symbolicznych (byłych polityków, zasłużonych postaci życia publicznego, ludzi kultury i sportu) forsowały ten projekt jako kolejne, prestiżowe i prorozwojowe przedsięwzięcie. Projekt upadł ze względu na przeforsowanie przez społecznych krytyków tej idei referendum lokalnego, którego wyniki okazały się wiążące. W tekście pokazuję wyjątkowe okoliczności, które pozwoliły amorficznemu i słabo zinstytucjonalizowanemu społecznemu ruchowi sprzeciwu zablokować inicjatywę cieszącą się szerokim poparciem z najbardziej wpływowych kręgów politycznych. Był to przykład bezprecedensowego w polskich warunkach sukcesu oddolnej mobilizacji przeciwko elitarnemu projektowi opracowanemu na najwyższych szczeblach władzy. Kwestia organizacji ZIO 2022 jest symptomatycznym przykładem trendu, który obserwowano już wcześniej, spadającej legitymizacji dla wydatkowania środków publicznych na organizację tego typu imprez. Jest to w znacznym stopniu konsekwencją licznych i niezależnych badań naukowych, poszerzających wiedzę o negatywnych stronach tego typu przedsięwzięć.

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2020) BBC's documentary "Stadiums of Hate" and manufacturing of the news. Case study in moral panics and media manipulation. *Journal of Sport and Social Issues* 44 (6), 515-533. (Impact Factor: 1,708; punktacja MEiN: 100 punktów).

Trzecia praca w cyklu poświęcona jest studium przypadku wyprodukowanego przez BBC programu dokumentalnego: „Stadiony nienawiści”, wyemitowanego na dwa tygodnie przed pierwszym meczem turnieju Euro 2012. Nadany w programie „Panorama” materiał koncentrował się na zjawiskach rasizmu, antysemityzmu i przemocy obecnej w futbolowo-kibicowskim kontekście w Polsce i na Ukrainie. Zjawiska te miały zagrażać uczestnikom Euro 2012 oraz kwestionować zasadność przyznania organizacji turnieju Polsce i Ukrainie. Wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak wykorzystując koncepcję paniki moralnej (którą z powodzeniem stosowaliśmy wcześniej w innych kontekstach, patrz punkt 4.5.3) zanalizowaliśmy szczegółowo treść programu oraz polityczny kontekst jego recepcji. Aplikując jako ramę analityczną koncept paniki moralnej, szliśmy śladem oryginalnego podejścia Stanleya Cohena, twórcy tego podejścia, który w swoich pracach empirycznych nie ograniczał się do analizy zawartości i dyskursu medialno-politycznego, ale przeprowadzał też badania terenowe dotyczące zjawisk, które prowokowały wystąpienie epizodów paniki moralnej. Nam udało się dotrzeć do trojga osób występujących w analizowanym programie i biorących udział w jego powstawaniu, a w jednym przypadku, uczestniczącej również w międzynarodowej debacie dotyczącej jego skutków. Wykorzystaliśmy również dane empiryczne zebrane podczas wcześniejszych prac nad kontekstem Euro 2012. W analizie materiału BBC wskazywaliśmy na pojawiające się w nim manipulacje i nieścisłości. Posługując się ramą orientalizacji

pokazaliśmy, w jaki sposób słynne brytyjskie medium opiniotwórcze portretuje kraje Europy Środkowo-Wschodniej jako potrzebujące cywilizacyjnej misji z rozwiniętego Zachodu (której promotorem wobec Polski i Ukrainy miała być w tym przypadku UEFA).

Artykuł mieści się w cyklu poświęconemu relacjom między sportem a polityką, ponieważ ważnym jego aspektem jest polityczny kontekst zainicjowanego przez emisję programu epizodu paniki moralnej, w którym istotne głosy sformułowali przedstawiciele wszystkich najważniejszych partii politycznych oraz kluczowych opiniotwórczych mediów. W rzadko spotykanej koalicji znalazły się zarówno partie polskiej prawicy jak i redakcja Gazety Wyborczej, medium szczególnie wyczulonego na przejawy antysemityzmu i rasizmu, która w tym przypadku włączyła się w debatę z głosem krytycznym wobec „Stadionów nienawiści” i ich twórców. Spirala paniki moralnej zainicjowana filmem uległa dyssypacji w trakcie turnieju Euro 2012, gdy nie doszło do żadnych z prognozowanych w nim zdarzeń.

W konkluzjach zwróciliśmy uwagę na kontrowersyjne, a być może kontr-produktywne konsekwencje medialnych przekazów podobnych do tego sformułowanego przez BBC. Manipulacyjne materiały medialne dotyczące istotnych problemów, a takim z pewnością jest obecność w polskim sporcie, i życiu społecznym, rasizmu oraz antysemityzmu, mogą bowiem przyczynić się do stopienia wrażliwości opinii publicznej na ich realne przejawy. Taka desensytyzacja może zaś negatywnie wpłynąć na poparcie i zaangażowanie społeczne w ich zwalczanie.

Kossakowski R., Nosal P., Woźniak W. (2020) A squad with no left wingers: The roots and structure of right-wing and nationalist attitudes among Polish football fans. *Problems of Post-Communism*, 67 (4), 511-524. (Impact Factor: 1,636; punktacja MEIN: 100 punktów).

Bezpośrednią inspiracją dla powstania tej pracy były pierwsze większe ilościowe badania postaw politycznych środowiska kibicowskiego w Polsce, opublikowane w 2017 roku, w których uczestniczył jeden ze współautorów tekstu. Potwierdziły one obiegową wiedzę o zdecydowanie prawicowej orientacji kibiców, współgrały również z danymi z trendami ukazywanymi przez sondaże oraz wyników wyborów z lat 2014-2015 pokazującymi „konserwatywny zwrot” młodszego pokolenia Polaków, przesunięcie się postaw oraz manifestujących się przy urnach wyborczych decyzji młodszych pokoleń Polaków, w stronę poglądów prawicowych.

Te wyniki nie były dużym zaskoczeniem dla badaczy przyglądających się trybunom piłkarskim i coraz wyraźniej na nich widocznym od początku drugiej dekady XXI wieku deklaracjom i manifestom politycznym, które związane były przede wszystkim z dwoma procesami. Po pierwsze, z umacnianiem się konserwatywno-narodowego dyskursu, koncentrującego się na umacnianiu się prawicowej wersji polityki pamięci, przy jednoczesnym słabnięciu symbolicznego imaginarijnego odnoszącego się do tradycji i wartości lewicowych. Po drugie, ze stanowczym i konsekwentnie prezentowanym na trybunach całej Polski sprzeciwem wobec działań rządzącej przez osiem lat koalicji z udziałem Platformy Obywatelskiej. Ważnym wątkiem był tu zaostrożony przez rząd kurs punitarywnych rozwiązań wobec kibiców łamiących prawo i zasady współżycia społecznego oraz protestujących przeciw władzy, w artykule wskazywaliśmy jednak na głębszy kontekst braku jakiegokolwiek pluralizmu ideowo-politycznego na polskich trybunach.

Obserwując zachodzące na trybunach procesy z okresu przed 2015 rokiem, wskazywaliśmy, że w odniesieniu do instytucjonalizującego i profesjonalizującego się świata polskiego fandomu, w którym tendencje prawicowo-nacjonalistycznie gradualnie zdobywały kolejne przyczółki na trybunach, również wśród fanów wcześniej indyferentnych politycznie, również w tych klubach, których wcześniej nie kojarzono z zaangażowaniem ideologicznym. Pokazując ten proces na tle europejskiego fandomu piłkarskiego, koncentrowaliśmy się na narracyjnej dominacji prawicowo-konserwatywnych poglądów w dyskursie okresu transformacji, szczególnie w tych jego segmentach, które miały okazję trafiać do, i formować młode pokolenia polskich mężczyzn. Zaprezentowaliśmy w tekście kilka interpretacji wspomnianych zjawisk, próbując je osadzić w ramach procesów zachodzących w polskim społeczeństwie. Wskazywaliśmy, że niektóre ze zjawisk obserwowanych w mikro- lub mezo-skali na trybunach piłkarskich można traktować jako swoiste wskaźniki, lub pod pewnymi względami wręcz predykatory, szerszych procesów społecznych. Praca nad artykułem okazała się na tyle inspirująca twórczo, że postanowiliśmy kontynuować te rozważania pisząc książkę, która ukazała się w 2020 nakładem wydawnictwa Routledge. Wspominam o niej w kolejnej części autoreferatu omawiając te publikacje, których tylko z przyczyn formalnych nie mogłem włączyć do cyklu stanowiącego „główne osiągnięcie”.

Wojciech

Kossakowski R., Nosal P., Woźniak W. (2021) Guerrilla patriotism and mnemonic wars: Cursed Soldiers as role models for football fans in Poland. *Sport in Society*. Dostępny w Internecie przed drukiem. (Impact Factor: 0,939; punktacja MEiN: 100 punktów).

Kończąc pracę nad książką „Politics, Ideology and Football Fandom: The Transformation of Modern Poland”, spostrzegliśmy, że kwestie związane z polityką pamięci i niezwykłą synergią między jej ekspresją wśród deklaracyjnie anty-establishmentowych i niezależnych środowisk kibicowskich a oficjalną polityką pamięci kreowaną i promowaną przez środowiska prawicowe, nie były dotąd szczegółowiej analizowane. Adekwatną teoretyczno-koncepcyjną podbudowę znaleźliśmy w pracy Bernharda i Kubika o „aktorach mnemonicznych” i „reżimach pamięci” (2014), które to pojęcia okazały się adekwatnymi ramami koncepcyjnymi w zaproponowanej analizie. Najwyraźniej widoczny i spektakularny charakter miało tu pojawienie się w polskiej świadomości kategorii „żołnierzy wyklętych”. Pierwszą platformą ich upamiętnienia stały się, już w pierwszej dekadzie XX wieku, trybuny piłkarskie. Posiłkując się ustaleniami innych badaczy, wskazywaliśmy, że mit wyklętych był w znacznym stopniu wykreowany przez opiniotwórcze media i kręgi intelektualne polskiej prawicy, a następnie spopularyzowany w ramach celowej i świadomie realizowanej przez publiczne i prywatne instytucje polityki pamięci. Recepcja narracji związanej z „żołnierzami wyklętymi” przez środowiska kibicowskie była tu swoistym pilotażem, potwierdzając jej atrakcyjność dla pewnych segmentów społeczeństwa. Promowaną wersję opowieści o polskiej historii i jej bohaterach zoperacjonalizowaliśmy jako „patriotyzm partyzancki” (*guerilla patriotism*), wskazując na cechy decydujące o jego popularności, zarówno wśród środowisk kształtujących oficjalną politykę pamięci, jak i jej odbiorców.

Woźniak W. (2020) Od PRON-u do Parlamentu. Polscy sportowcy w polityce. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio K – Politologia XXVII (1)*, 131-149 (punktacja MEiN: 20 punktów, od 2021: 40 punktów).

Cykl kończy publikacja, do powstania której inspiracja była dwojaka. Po pierwsze, praca nad tekstem o spektakularnych karierach politycznych dwóch byłych wybitnych piłkarzy, należących niegdyś do najlepszych zawodników na świecie, brazylijskiego senatora Romario oraz prezydenta Liberii George'a Weah. Po drugie, dostrzeżenie rosnącej liczby byłych sportowców angażujących się w politykę w Polsce poprzez start w wyborach na różnych szczeblach. W artykule odwołującym się do pojęcia mediatyzacji dyskursu politycznego oraz celebrytyzacji polityki (za pracami Johna Streeta, 2012) wskazywałem przyczyny i konteksty, w jakich znani sportowcy włączają się w życie polityczno-partyjne, a także specyfikę ich politycznej aktywności po zwyciężskich wyborach. Na potrzeby tekstu przeanalizowany został parlamentarny dorobek dziewiętnastoletniego polityków, dla których wcześniejsza udana kariera sportowa stanowiła kluczowy czynnik dla pojawienia się na scenie politycznej.

4.3.1 Główne uogólnione wnioski badawcze

Po pierwsze, sport w dyskursie politycznym traktowany jest jako pozytywna wartość *per se*, przeświadczenie o jego uogólnionym korzystnym wpływie dla społeczeństwa traktowane jest jako aksjomat nie wymagający uzasadnień. Nawet znaczące nakłady finansowe na inwestycje sportowe, budowę infrastruktury, z której korzystają wyłącznie zawodowi sportowcy, często zatrudniani przez kluby będące prywatnymi przedsiębiorstwami, uznawane są przez decydujących oni przedstawicieli instytucjonalnych elit za inwestycje korzystne dla większości społeczeństwa, np. w zakresie zdrowia publicznego lub poprawy sytuacji na rynku pracy, mimo że naukowych danych dotyczących tego typu korzystnych skutków inwestycji jest bardzo niewiele (Zimbalist 2015). W artykule z 2013 roku pisałem, że władze polityczne nie są, i nie będą zainteresowane rzetelną i niezależną ewaluacją konsekwencji i skutków organizacji Euro 2012, więc tym bardziej istotna jest rola akademickich badaczy, którzy tego typu krytyczną reewaluację powinni prowadzić. Ważną inspiracją dla moich badań był również opublikowany w tym samym roku artykuł Anny Gیزی-Poleszczuk (2013) podsumowujący w gorzkim tonie doświadczenia z kierowania „Projektem społecznym Euro 2012” wskazujące na całkowitą indyferencję polskich elit politycznych wobec społecznego kontekstu i komponentu organizacji w Polsce Euro 2012. Zobowiązania i wyzwania związane z olbrzymim wysiłkiem organizacyjno-finansowym państwa polskiego traktowane były wyłącznie w kontekście wąsko rozumianej modernizacji infrastruktury i krótkoterminowych korzyści politycznych. „Polityczna wzniosłość”- jak to zjawisko nazywa Flyvbjerg (2014: 8) - inwestycji w infrastrukturalne inwestycje lub organizacje wielkich imprez sportowych przynosi decydom *uniesienie, jakiego doświadczenia politycy, budując pomniki dla siebie i swych celów. Megaprojekty są manifestami, przykuwają uwagę, ich promotorów ukazują jako ludzi czynu; są magnesem dla mediów, co przemawia do wyobraźni polityków, którzy niewiele spraw cenią bardziej niż*

popularność, jaką uzyskują przy okazji rozpoczynania megaprojektów, za wyjątkiem - być może - przecinania wstęg podczas ich otwierania w towarzystwie koronowanych głów bądź prezydentów, którzy często się zjawiają, znęcenii unikalną monumentalnością i historycznym znaczeniem wielu megaprojektów. Ten typ publicznej ekspozycji pomaga politykom być ponownie wybranymi, więc aktywnie jej poszukują. Ten sam autor ze współpracownikami, mimo ostrożności w formułowaniu sądów (i staranności w doborze danych empirycznych), posuwa się do stwierdzenia, że prezentując prognozy finansowe *ex ante* dotyczące kosztów i korzyści płynących z wielkich publicznych inwestycji w megaprojekty, ich promotorzy często wprowadzają w błąd decydentów, by osiągnąć akceptację swoich planów. Autorzy ci zwracają uwagę, że eksperckie opracowania mające udowodnić sensowność inwestycji, choć prezentowane jako niezależne, są najczęściej zamawiane i finansowane przez proponentów tychże (Flyvbjerg, Bruzelius, Rothengatter 2003: 42-48). Wskazują też, że promotorzy inwestycji rzadko zainteresowani są ich niezależną ewaluacją *ex post*, która mogłaby ujawnić ich niekompetencję bądź nieuczciwość.

Po drugie, pomimo powyższego, w jednym ze zrekapitulowanych badań opisano i zanalizowano skuteczną oddolną inicjatywę powołaną w celu zablokowania wydatkowania olbrzymich środków publicznych na organizację w Polsce Zimowych Igrzysk Olimpijskich Kraków 2022. Paliwem argumentacyjnym dla inspiratorów i organizatorów społecznego sprzeciwu przeciwko tej inicjatywie były między innymi wyniki badań naukowych kwestionujących płynące z organizacji tego typu imprez korzyści. Dotyczy to nie tylko polskiego kontekstu. W przypadku organizacji Zimowych IO w 2022 w wyniku przegranych referendum lub presji opinii publicznej, z wyścigu o organizację Igrzysk wycofały się wszystkie kraje demokratyczne, w których rozważano lub promowano ten pomysł (Norwegia, Polska, Niemcy, Szwecja, Finlandia, Włochy i Austria), w przypadku dwóch pierwszych krajów wycofano już złożone aplikacje. Ostateczny wybór Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego dokonał się pomiędzy Pekinem a Almaty. W artykule omawiam szersze przyczyny i konsekwencje podobnych trendów wskazując na możliwą konsekwencję upadku projektu Kraków 2022. Sugerowałem, że będzie to niechęć władz do jakichkolwiek konsultacji w podobnych sprawach, blokująca możliwość ekspresji niezadowolona czy wyrażenia demokratycznej woli obywatelskiej w referendach. Ta sugestia sprawdziła się, w 2023 w Krakowie odbędzie się duża impreza sportowa, o znacznie jednak krótszej historii i mniejszym prestiżu niż Igrzyska Olimpijskie, czyli Igrzyska Europejskie. Decyzja o ich organizacji została podjęta bez jakichkolwiek konsultacji społecznych, a Polska była jedynym krajem, który zgłosił swoją kandydaturę do powstałej dopiero w 2012 organizacji jaką jest Stowarzyszenie Europejskich Komitetów Olimpijskich. Dwie pierwsze edycje tej imprezy odbyły się w Azerbejdżanie i na Białorusi.

Po trzecie, polityczne wykorzystanie sportu poprzez organizację wielkich imprez sportowych lub angażowanie ludzi sportu w bezpośrednią działalność polityczną jest elementem kopiowania pewnych instytucjonalnych i kulturowych wzorów z krajów zachodnich, wzorów stanowiących punkt odniesienia i inspirację dla elity politycznej. Brak jednak krytycznej refleksji na temat przemian myślenia o sporcie od dawna obecnych w krajach zachodnich, którego przejawem jest m.in. rosnąca niechęć do współorganizowania, a przede wszystkim współfinansowania przez kraje zachodnie wielkich imprez sportowych we współpracy z coraz częściej kompromitującymi się ze względu na afery korupcyjne światowymi organizacjami zarządzającymi sportem. Widać to w zmniejszającej się liczbie propozycji goszczenia imprez najwyższej rangi płynąca z krajów szeroko rozumianego zachodu. W polskich warunkach sport stał się elementem i narzędziem imitacyjnej modernizacji doganiającej. Skala instytucjonalnego i finansowego zaangażowania państwa w ten proces sfalsyfikowała jednak powszechne na początku transformacji systemowej przeświadczenie, że sport, szczególnie ten najpopularniejszy, czyli piłka nożna, to po prostu element gospodarki rynkowej, w którym neoliberalne zasady wolnej konkurencji pozwolą „uregulować” się systemowi, a kluby skuteczniej i „merytokratyczniej” zarządzane odniosą nie tylko sukcesy sportowe, ale staną się również profesjonalnymi i samowystarczalnymi przedsiębiorstwami. Doświadczenie ostatnich dwóch dekad, gdy kluby funkcjonują już jako prywatne spółki pokazało, że było to fałszywe przeświadczenie. Wszystkie inwestycje w infrastrukturę sportową, również w tą z której korzystają wyłącznie prywatne podmioty gospodarcze, często na wyjątkowo korzystnych warunkach, sponsorowało państwo (z budżetu centralnego lub środków samorządowych niekiedy wspomaganymi dotacjami z Unii Europejskiej). Codzienne utrzymanie tych obiektów finansowane jest najczęściej z takich samych źródeł lub za pośrednictwem spółek skarbu państwa, które jako sponsorzy tytularni finansują nie tylko obiekty sportowe, ale również ligowe rozgrywki w różnych dyscyplinach sportu. W wielu przypadkach w

momencie kryzysu miasta przejmowały na własność bankrutujące kluby, w innych były one odbudowywane siłami społeczności lokalnych i środowisk kibicowskich.

Po czwarte, w ostatnich kilkunastu latach w przynajmniej kilkunastu miastach Polski siłami oddolnych ruchów kibicowskich uratowano przez bankructwem lub odbudowano po upadku piłkarskie kluby sportowe. Wiele z nich było, liczącymi czasem więcej niż sto lat, istotnymi dla społeczności lokalnych instytucjami. Niektóre przeszły drogę od najniższych poziomów rozgrywek piłkarskich w Polsce do najwyższych laurów w sportowych rozgrywkach, w niektórych przypadkach skutecznie wprowadzając swoich reprezentantów do przedstawicielskich ciał zarządzających miastami lub gminami (Grodecki, Kossakowski 2019). Z reprezentatywnych badań na ogólnopolskich próbach wynika, że około jednej czwartej męskiej populacji deklaruje się jako kibice piłkarscy uczęszczający na mecze lokalnych klubów. Nie wszyscy z nich są zaangażowanymi uczestnikami zorganizowanych środowisk kibicowskich, zinstytucjonalizowane ruchy kibicowskie istnieją jednak przy wszystkich klubach z centralnego poziomu rozgrywkowego (ok. 60 miast, miejscowości i wsi) oraz w bardzo wielu mniejszych klubach grających na kolejnych poziomach rozgrywkowych (których w zależności od województwa jest 8 lub 9). Mimo sprawczości oraz liczebności, środowiska kibicowskie rzadko były przedmiotem badań i analiz ze strony socjologów zajmujących się analizami społeczeństwa obywatelskiego i ruchów społecznych. Jak wskazują Jacobsson i Korolczuk (2020), takie luki dotyczyły wielu środowisk i form aktywności, które nie pasowały do wizji „nowoczesnego” społeczeństwa obywatelskiego i aktywizmu, który dominował w dyskursie publicznym, ale również w narracjach akademickich. Te luki wypełniały badania autorów cytowanych w tym autoreferacie. Kibice nie byli również traktowaniu podmiotowo przez większość ugrupowań z polskiej sceny politycznej, w narracjach niektórych będąc środowiskiem wymagającym cywilizowania i „modernizowania” równoległe do modernizacyjnych procesów w zakresie infrastruktury stadionowej. Jedynym wyjątkiem, poza rozproszonymi ugrupowaniami skrajnej prawicy, które od lat dziewięćdziesiątych próbowały z różnym skutkiem infiltrować środowiska kibicowskie, było Prawo i Sprawiedliwość. Partia ta w oficjalnych narracjach od kilkunastu lat podkreślała podmiotowość środowisk kibicowskich, bliskość ideową, deklarując również, że zasługują na współudział w zarządzaniu klubami oraz organizacjami odpowiedzialnymi za nadzór nad rozgrywkami sportowymi (tego typu rozwiązania funkcjonują w wielu krajach zachodnich). Wprawdzie, zgodnie z danymi zgromadzonymi w badaniach, nie można mówić o sojuszu środowisk kibicowskich z partią rządzącą od 2015 roku, niemniej istnieje wysoki poziom synergii w zakresie idei, modelu patriotyzmu i narracji o historii i tożsamości między ruchami kibicowskimi a rządzącą prawicą. Warto jednocześnie wskazać, że jest to efektem celowej i trwającej wiele lat polityki pamięci, mającej na celu opracowanie ideowej oferty, która okazałaby się atrakcyjna dla pewnych segmentów młodych pokoleń Polaków. Polaków, a nie Polaków i Polek, gdyż wątek genderowy był tu kluczowy, przekaz kierowany był do, i okazał się atrakcyjny przede wszystkim dla młodych mężczyzn. Brak lewicowo-liberalnej oferty ideowej oraz słabość narracyjna nieprawicowych środowisk politycznych (wynikająca zapewne między innymi z nie przywiązywania wagi do tego typu formacyjnych działań) skutkuje brakiem pluralizmu postaw politycznych wśród środowisk kibicowskich. Wydarzenia ostatnich kilku lat, szczególnie rosnące zaangażowanie młodych ludzi w protesty społeczne oraz rosnące zróżnicowanie postaw politycznych między młodymi kobietami i mężczyznami, sugeruje że brak zaangażowania ideowego nie jest immanentną cechą młodszych pokoleń. Być może aideologiczna post polityczność częściowo narzucana przez dominujące narracje z centrum i lewej strony polskiej sceny politycznej

Po piąte, w instytucjonalnym świecie sportu, zarówno wśród niepublicznych ciał zajmujących się organizacją rozgrywek i nadzorem nad nimi (krajowe i ponadnarodowe związki sportowe), wśród klubów sportowych (działających w formie prywatnych lub samorządowych spółek), jak i publicznych instytucji politycznie nadzorujących je (ministerstwo sportu, komisja parlamentarna, ciała samorządowe), przez wiele lat było widać długi instytucjonalny cień wzorów i strategii działania wypracowanych w czasach ustroju socjalistycznego i gospodarki centralnie planowanej. Adaptacja do nowych wymagań i ram prawnych wymagała formalnego dostosowania instytucji i reguł, które jednak często miały charakter działań pozornych. Wypracowane wcześniej *modus operandi* pozostawało bez zmian, instytucjonalna inercja i zależność od ścieżki zapewniała odporność na zmiany. Najbardziej spektakularnym przykładem jest tu kwestia korupcji w polskim futbolu, nie mającej (pod względem skali) precedensu w innych obszarach życia publicznego oraz w przykładach ujawnionych w innych krajach. Żadne instytucje polityczne, ani „niewidzialna ręka rynku” nie zmieniła tego niesformalizowanego, ale zinstytucjonalizowanego procederu, dopiero prawno-karne i penitencjarne narzędzia pozwoliły na interwencję publicznych aktorów – organów ścigania. Analogiczna sytuacja miała miejsce w przypadku organizacji ponadnarodowych, zarządzających rozgrywkami piłkarskimi na skalę kontynentalną i

Asiowa

globalną: dopiero międzynarodowe śledztwa udowadniające korupcję we władzach tych organizacji pozwoliły na interwencję zewnętrznych podmiotów. Korzystając z fasady niekomercyjnych organizacji pozarządowych były one wcześniej „impregnowane” na próby wywierania politycznego wpływu lub wyegzekwowania choćby przejrzystości działania i transparentności finansowej. Nie udawało się to nawet w zakresie dysponowania środkami, które pochodziły ze źródeł publicznych (np. z kontraktów podpisanych przy okazji organizacji wielkich imprez sportowych). W polskim przypadku ta inercja instytucjonalna współcześnie widoczna jest m.in. w braku formalnych i nieformalnych procedur dotyczących obecności w tych instytucjach osób wcześniej skompromitowanych udziałem w aferach korupcyjnych. Istnieje tu również dość zaskakujący sojusz między światem sportu, mediów a polityki. Osoby odpowiedzialne za funkcjonowanie utrwalonego systemu korupcji, w niektórych przypadkach skazane w procesach karnych nie były i nie są objęte jakąkolwiek infamią, funkcjonują w obiegu medialnym jako eksperci, są również zatrudniani w klubach i związkach sportowych. Tego typu inercja dotyczy również braku działań lub podejmowania działań pozornych wobec negatywnych zjawisk, którym przykładem może być antysemityzm, a także rasizm, homofobia i ksenofobia, widoczna wśród pewnych segmentów środowisk kibicowskich w Polsce, szczególnie tych związanych z organizacjami skrajnej prawicy. Wstępne obserwacje na ten temat na podstawie omówionego w autoreferacie dorobku zostały wzmocnione dzięki doświadczeniom z udziału w projekcie badawczo-edukacyjnym *Changing the Chants* oraz pracom nad kolejnym artykułem na temat antysemityzmu w środowiskach kibicowskich w Polsce. Pozwoliły one zapoznać się z wszechstronnymi i skoordynowanymi działaniami podejmowanymi na w wielu krajach europejskich (na największą skalę w Niemczech i Wielkiej Brytanii) angażującymi organizacje walczące z dyskryminacją, stowarzyszenia kibicowskie, kluby i związki sportowe oraz instytucje publiczne nadzorujące świat sportu. Procesy modernizacyjne oraz insyтуcjonalne analizy pola sportu w okresie transformacji ustrojowej to kolejny, obiecujący obszar badań. Analizy tego typu prowadzi obecnie m.in. Dobrosław Mańkowski z Uniwersytetu Gdańskiego na potrzeby swojej rozprawy doktorskiej. Współpracuję z nim w roli promotora pomocniczego. Referat na temat transformacji systemowej pola sportu w okresie transformacji wygłosiliśmy również wspólnie z Radosławem Kossakowskim oraz Przemysławem Nosalem 6 maja 2021 roku podczas zorganizowanej przez Université de Lausanne, Université Libre de Bruxelles międzynarodowej konferencji naukowej: „Beyond the Big Five. The Professionalization of Football in Europe (from 1960s to nowadays)”.

4.4 Wkład w rozwój nauk socjologicznych

Jakub R. Stempień w meta-analizie dorobku polskiej socjologii sportu (2018: 186-187) w pierwszych piętnastu latach XXI wieku wskazuje na dominację problematyki związanej z kibicowaniem (nie dotyczących jednak polityczności ruchu kibicowskiego), rekreacji ruchowej, sportem grup dyskryminowanych (kobiet, osób niepełnosprawnych, mniejszości seksualnych), aktywności fizycznej jako sposobu spędzania wolnego czasu. Badanie Stempnia dotyczyło wyłącznie rynku polskich czasopism naukowych, niemniej przegląd prac opublikowanych przez polskich autorów za granicą wskazuje, że z jednym wyjątkiem (Antonowicz, Grodecki 2018), prace analizujące relacje między polityką a sportem we współczesnym polskim kontekście nie powstawały. Stąd zebrane w w/w cykl, jak również wymienione poniżej prace uzupełniły w pewnym stopniu luki w wiedzy dotyczące tej problematyki. Wiele z nich powstało w bezpośredniej współpracy lub po konsultacjach z badaczkami i badaczami współpracującymi w ramach powstałej w 2016 roku Sekcji Socjologii Sportu. Informacja moim wkładzie organizacyjnym w jej powstanie i funkcjonowanie, które zapewne można uznać za instytucjonalny wkład w rozwój subdyscypliny socjologii sportu można przeczytać w punkcie 6.2.2.

Strategia publikacyjna zakładała z jednej strony pojawienie się moich prac w czołowych czasopismach specjalizujących się w problematyce sportu analizowanego z punktu widzenia nauk społecznych: *Journal of Sport and Social Issues*, *Sport in Society* oraz *The International Journal of the History of Sport* (które wbrew nazwie jest czasopismem interdyscyplinarnym), by dotrzeć z ich problematyką do jak najszerszego grona badaczy różnych wymiarów świata sportu. Z drugiej, starałem się, wraz ze współautorami zaistnieć na łamach naukowych periodyków, które można przypisać do tzw. *area studies*: *Problems of Post-Communism* oraz *Communist and Post-Communist Studies*, które publikują interdyscyplinarne prace koncentrujące się na procesach i zjawiskach społecznych i politycznym w bardzo szeroko rozumianej przestrzeni krajów postsocjalistycznych i postkomunistycznych. W ten sposób problematyka socjologicznych badań nad politycznymi kontekstami sportu mogła trafić do osób, dla których nie jest to istotny wątek ich naukowych zainteresowań. Międzynarodowe publikacje z w/w cyklu ukazywały się w latach 2019-2021, co częściowo tłumaczy niezbyt imponujące w tym momencie

Horwich

wskaźniki bibliometryczne, lecz ich obecność w czasopiśmie indeksowanych w najważniejszych bazach pozwala mieć nadzieję, że będą dostrzegane i – być może – cytowane w przyszłości.

Od strony teorii socjologicznych i prac koncepcyjnych, można dodać, że prace te wykorzystując rozmaite koncepcje i ramy analityczne, testowały ich użyteczność jako narzędzi zastosowanych w krytycznej analizie politycznych kontekstów sportu. Być może również, w pewnym stopniu, wyżej i niżej wymienione publikacje przyczyniają się do lepszego zrozumienia różnych kontekstów sportu, nad konsekwencjami lub istnieniem których nie zastanawiamy się zbyt często. Zagłębienie za fasady, weryfikowanie funkcjonujących w wiedzy potocznej i codziennych narracjach obiegowych na temat uniwersalnych korzyści społecznych związanych ze sportem to dla mnie istotny element mojej pracy.

Krytyczne socjologiczne spojrzenie na pole sportu, szczególnie w jego relacjach z polityką wydawało mi się zatem szczególnie ważne w obliczu takich konstatacji. Powyżej i poniżej omówione publikacje miały za zadanie, w pewnym stopniu, uzupełnić istniejące luki w wiedzy o politycznych kontekstach sportu.

4.5 Pozostałe osiągnięcia naukowe w formie publikacji naukowych

Pozostały dorobek publikacyjny, który ukazał się po nadaniu stopnia doktora w 2012 roku obejmuje 3 monografie (jedną opublikowaną w wydawnictwie Routledge znajdującym się na II poziomie listy wydawnictw MEiN) w tym książkę na podstawie doktoratu, a także 10 artykułów w czasopiśmie naukowych (trzy opublikowane w indeksowanych w międzynarodowych bazach danych czasopiśmie posiadających *Impact Factor*) oraz 18 rozdziałów w monografiach wieloautorских (6 w wydawnictwach zagranicznych, m.in. w Routledge, Ashgate, Springer, Palgrave MacMillan).

Spśród omówionych poniżej publikacji, teksty dziesięciu najważniejszych i najbardziej reprezentatywnych dla różnych obszarów mojej działalności naukowej, zostały załączone do wniosku i do dokumentacji w postępowaniu habilitacyjnym w wersji pełnotekstowej. W przypadku prac współautorских załączam oświadczenia dotyczące wkładu poszczególnych współautorów.

4.5.1 Publikacje powiązane tematycznie z cyklem publikacji wskazanym jako główne osiągnięcia

Planując prace nad dorobkiem naukowym, który miał się stać podstawą wniosku o nadanie stopień doktora habilitowanego, zamierzałem poniższe prace włączyć w cykl powiązanych tematycznie publikacji, zgłaszany jako główne osiągnięcie „habilitacyjne”. Zmiana kryteriów wprowadzona w Ustawie z 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.z2020r.poz.85zpóźn.zm.) spowodowała, że monografie oraz publikacje w formie rozdziałów w monografiach zbiorowych nie mogą być formalnie włączone do tego cyklu, wyłącznie z tego powodu dlatego prezentuję je w punkcie „pozostałe osiągnięcia naukowe”.

Kossakowski R., Nosal P., Woźniak W. (2020) *Politics, Ideology and Football Fandom: The Transformation of Modern Poland*. Abingdon: Routledge. Publikacja załączona do wniosku.

Najważniejszą publikacją jest tu monografia współautorska opublikowana w 2020 roku nakładem wydawnictwa Routledge. Inspiracją do jej powstania była wspólna praca z Przemysławem Nosalem i Radosławem Kossakowskim nad artykułem, który ukazał się w czasopiśmie *Problems of Post-Communism* w 2019 roku (w wersji online przed drukiem, w 2020 drukiem). Wielość wątków i zagadnień, których nie mogliśmy rozwinąć w ograniczonych ramach artykułu, spowodowała, że w grudniu 2018 roku podczas jednego z seminarium Sekcji Socjologii Sportu zaprezentowaliśmy koncepcję książki, po wysłuchaniu dyskusji oraz skonsultowaniu propozycji publikacyjnej z profesorem Johnem Horne'm, czołowym socjologiem sportu z brytyjskiego University of Central Lancashire oraz tokijskiego Waseda University, wysłaliśmy *book proposal* wraz z „próbnym” rozdziałem do wydawnictwa, które specjalizuje się m.in. w publikowaniu interdyscyplinarnych, krytycznych prac na temat różnych aspektów sportu. Po pozytywnej ewaluacji przed grono trzech recenzentów, podpisaliśmy kontrakt wydawniczy.

W książce wykorzystaliśmy bogaty dorobek zachodniej socjologii sportu w zakresie badań nad ruchami kibicowskimi z jednej strony, z drugiej nad politycznymi kontekstami piłki nożnej. Stanowiły one inspirację do opowiedzenia i zanalizowania historii transformacji polskiego ruchu kibicowskiego w okresie po 1989 roku, szczególną uwagę przywiązując do ideologicznych i politycznych afiliacji w jego obrębie oraz relacji między zinstytucjonalizowaną elitą władzy politycznej a środowiskami kibiców piłkarskich.

Pokazywaliśmy w książce, że coraz bardziej profesjonalizujące się i coraz lepiej zorganizowane grupy kibicowskie, podobnie jak niektóre inne instytucje społeczne (związane z kościołem lub aktywnościami

Horner

dominującymi na terenach wiejskich), nie pasujące do nowoczesnych i powszechnie stosowanych operacjonalizacji społeczeństwa obywatelskiego, były często pomijane w analizach aktywności społecznej lub badacze pomijali ich polityczny kontekst (Jacobsson and Korolczuk 2019).

W książce w sposób bardziej szczegółowy niż w artykule, omówiliśmy kontekst symbolicznej i instytucjonalnej słabości lewicy oraz braku zainteresowania związanych z nią kręgów intelektualnych jakimkolwiek współdziałaniem z ruchem kibicowskim. W jednym z rozdziałów książki („Polish political elites versus football fandom”), podjęliśmy temat nieobecny wcześniej w akademickich badaniach. Omówiliśmy stosunek polskich elit politycznych do kibicowania i ruchu kibicowskiego, pokazując na bazie analizy dyskursu politycznego (m.in. zawartości programów wyborczych polskich partii), że prawicowe partie traktowały w swojej oficjalnej komunikacji ruch kibicowski bardzo poważnie, formułując konkretne deklaracje i obietnice pod jego adresem już przed wyborami 2005 roku. Z badań prowadzonych w zinstytucjonalizowanym środowisku kibicowskim wynika, że mimo prawicowo-konserwatywno-nacjonalistycznych poglądów dominujących wśród jego członków, cechuje je daleko posunięta nieufność wobec partyjnej polityki, niezależnie od jej barw, również wobec przedstawicieli ruchu narodowego (obecnych w polityce parlamentarnej od wyborów 2015 roku), którzy próbowali w debacie publicznej prezentować się jako reprezentanci szeroko rozumianego ruchu kibicowskiego. Nie ma tu miejsca na szczegółową rekapitulację treści książki, w pracy wskazujemy jednak, że obraz polityczno-ideologicznych uwikłań środowiska kibicowskiego jest bardziej skomplikowany niż jego stereotypowy wizerunek, co staramy się oddać w sposób zniuansowany dzięki bogactwu omówionego w książce materiału empirycznego.

Woźniak W. (2018) Poland [w:] J-M De Waele, S. Gibril, E. Glorizova, R. Spaaij (red.) *The Palgrave International Handbook of Football and Politics*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 223-244.

O rosnącej międzynarodowej rozpoznawalności mojej działalności naukowej może świadczyć fakt, że w 2017 zaproponowano mi napisanie rozdziału o Polsce (zatytułowanego po prostu „Poland”) w przygotowywanym w prestiżowej serii wydawnictwa Palgrave tomie: „The Palgrave International Handbook of Football and Politics”. Książka, która ukazała się rok później, obejmuje w porównawczej perspektywie przekrojowe prace na temat politycznych „uwikłań” piłki nożnej w 33 krajach ze wszystkich kontynentów. Redaktorzy tomu zamówili tekst o politycznej historii futbolu w Polsce. W pracy omawiam ją od początków, w okresie rozbiorów, przez instytucjonalizację w niepodległej międzywojennej Polsce zwracając szczególną uwagę na ówczesne podziały klasowo-etniczne nakładających się na klubowe rywalizacje. Pokazuję polityczne wykorzystanie futbolu w oficjalnej propagandzie i międzyresortowej rywalizacji nomenklaturowej w okresie PRL oraz ambiwalencje okresu transformacji, które w rozbudowany sposób podjęte zostały w w/w książce opublikowanej dwa lata później.

Sikora K., Woźniak W. (2018) Kibice piłkarscy jako grupa interesu politycznego. Przypadek łódzkiej inwestycji stadionowych [w:] A. Ostrowski (red.) *Modern Football a świat kibiców 3. Interdyscyplinarne studia nad kulturą futbolu*. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, 193-209.

W napisanym w tym samym roku wspólnie z magistrantką Karoliną Sikorą artykule podjęliśmy nieobecny w polskich badaniach temat zaangażowania grup kibicowskich w polityczną debatę i grę interesów politycznych na szczeblu lokalnym. Inspiracją dla analizy była decyzja władz Łodzi, miasta w trudnej sytuacji gospodarczej, o sfinansowaniu z miejskich środków nowych stadionów dla obu łódzkich klubów, Widzewa i ŁKS. Oba kluby przechodziły właśnie najpoważniejszy kryzys sportowy i organizacyjny w historii. W związku z kłopotami finansowymi w dwuletnim odstępie oba zostały karnie relegowane na piątą poziom rozgrywkowy. Zarządzający walczącymi o przetrwanie klubami nie mieli mocnych kart przetargowych w negocjacjach z władzami miasta, kluczowymi aktorami stały się więc słabo zinstytucjonalizowane grupy kibicowskie, którym udało się efektywnie negocjować nie tylko z władzami miasta, ale również nawiązać taktyczną współpracę z partiami politycznymi w celu (skutecznego) wprowadzenia do Rady Miejskiej swoich przedstawicieli. W ramach działalności w tej instytucji dbali oni o zgodną z interesami klubów i kibiców realizację inwestycji stadionowych. Taktyczne sojusze oba, deklaratorywnie prawicowe i współpracujące z organizacjami narodowymi, środowiska kibicowskie zawierały również z odległymi ideowo partiami takimi jak Platforma Obywatelska i Sojusz Lewicy Demokratycznej, z list których wprowadziły do Rady swych pierwszych reprezentantów. Przeprowadzenie wywiadów z kluczowymi aktorami wspomnianych procesów (radnymi reprezentującymi środowiska kibicowskie, pełniącymi kierownicze funkcje przedstawicielami Urzędu

Miasta, członkami władz obu klubów, przedstawicielami środowisk kibicowskich) pozwoliło uzyskać wszechstronną wiedzę i zrekonstruować taktyczne i strategiczne posunięcia, które przyczyniły się do uzyskania korzystnych dla kibiców wyników starań korzystną dla nich inwestycyjną redystrybucją środków publicznych.

Burski, J., Woźniak, W. (2021) The Sociopolitical Roots of Antisemitism Among Football Fandom: The Real Absence and Imagined Presence of Jews in Polish Football [w:] S. Schüler-Springorum, P. Brunssen (red.) *Discrimination in Football: Antisemitism and Beyond*. Abingdon: Routledge. Publikacja załączona do wniosku.

W 2018 roku w berlińskim Centrum Badań nad Antysemityzmem odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa: "The Beautiful Game? Identity, Resentment, and Discrimination in Football and Fan Cultures". Pokłosiem wygłoszonego referatu pt.: "Anti-Semitism Without Jews, Islamophobia Without Muslims. Polish Football Terraces and the Permanent Longing for Someone to Hate" była propozycja napisania powyższego rozdziału. Praca omawia historyczne źródła pojawienia się antysemityzmu w Polsce oraz genezę politycznego wykorzystania poglądów antysemickich jako narzędzia w rywalizacji politycznej, by przejść do rekonstrukcji procesów, które przyczyniają się do tego, że w kraju bardzo homogenicznym etnicznie i religijnie i narodowo, od lat bardzo niewielkim udziałem mniejszości żydowskiej w populacji, antysemityzm jest wciąż obecny w dyskursie i praktykach społecznych kibiców piłkarskich w Polsce. Do współpracy zaprosiłem Jacka Burskiego, w którego badaniach pojawiał się wątek antysemickich postaw obecnych wśród kibiców Łódzkiego Klubu Sportowego (2021). W artykule korzystamy z perspektywy długiego trwania, by pokazać petryfikację antysemickich postaw i zachowań oraz „skamielin języka” (Tokarska-Bakir 2008), które przetrwały do drugiej dekady XXI wieku. Pokazujemy, w jaki sposób antysemityzm obecny był w świecie sportu jeszcze w okresie wielokulturowej i wieloetnicznej Polski przed wybuchem II Wojny Światowej. Dla ówczesnych kibiców piłki nożnej przynależność klubowa była często elementem politycznej tożsamości, a międzyklubowa rywalizacja przedłużeniem ówczesnych ostrych konfliktów klasowych i ideologicznych. Relacje między etniczne były dodatkowym wymiarem tych intersekcyjnych podziałów, które przestały funkcjonować w momencie wybuchu Drugiej Wojny Światowej i nie powróciły w okresie Polski Rzeczpospolitej Ludowej. Pisząc o współczesności koncentrowaliśmy się na przypadkach Krakowa i Łodzi, tj. dwóch miast, w których antysemickie postawy wśród kibiców są najmocniej widoczne i najczęściej raportowane w empirycznych danych. Wskazujemy na odmienne źródła i czynniki ewolucji antysemityzmu w obu lokalnych kontekstach, przedstawiając kilka niesprzecznych interpretacji trwałości antysemickich uprzedzeń manifestujących się w języku i praktykach społecznych kolejnych pokoleń kibiców.

Problematyka tego rozdziału oraz sposób jej ujęcia spotkały się z zainteresowaniem czołowej brytyjskiej badaczki antysemityzmu w świecie sportu, Emmy Poulton z Durham University, która miała okazję zapoznać się z pracą jeszcze przed publikacją. W efekcie zaproponowała mi napisanie rozdziału poświęconego Polsce do redagowanej przez nią monografii pt.: „Antisemitism in Football: International Perspectives”, która ukaże się nakładem wydawnictwa Routledge w 2022 roku.

Prace związane ze zjawiskiem antysemityzmu w świecie kibiców piłkarskich zaowocowały również zatrudnieniem mnie w charakterze eksperta-konsultanta w projekcie edukacyjno-badawczym *Changing the Chants* finansowanym ze środków *European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme*. Koordynatorami programu są niemiecki klub piłkarski Borussia Dortmund oraz holenderska instytucja edukacyjno-kulturalna Dom Anny Frank w Amsterdamie, a celem projektu jest walka z przejawami antysemityzmu wśród europejskich kibiców piłkarskich.

Woźniak W. (2017) *Bieganie jako deklaracja ideowa, biegi masowe jako element polityki pamięci* [w:] J. R. Stempień (red.) *Moda na bieganie – zapiski socjologiczne*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Medycznego, 21-40. Publikacja załączona do wniosku.

To ostatnia praca, którą, gdyby była taka formalna możliwość, włączyłbym do głównego cyklu powiązanych tematycznie publikacji. Zwracam w niej uwagę na bezprecedensową, w porównaniu z innymi krajami, skalę wykorzystania w Polsce masowych imprez biegowych w celu promowania projektowanej i wdrażanej na poziomie zarówno centralnym, jak lokalnym, polityki pamięci.

Wojniak

Konserwatywny model polityki pamięci koncentruje się zdaniem Nijakowskiego (2008) na wzmacnianiu tych elementów pamięci zbiorowej, które uznawane są za konstytutywne elementy tożsamości narodowej. Naród jest tu głównym punktem odniesienia, a postulatywne kształtowanie dumy narodowej wiąże się z neutralizowaniem lub marginalizowaniem głosów kwestionujących dominującą w tym nurcie narrację i eksponujących negatywnie waloryzowane zdarzenia z przeszłości. Polski boom biegowy, cechujący się zasadniczym zwiększeniem liczby imprez biegowych oraz osób w nich startujących został dobrze opisany przez redaktora tomu, w którym ukazała się ta praca, Jakuba R. Stempnia (2017). W moim rozdziale pokazuję, że został również na masową skalę wykorzystany w celu promocji pamięci o polskiej historii zgodnej z powyżej zarysowanymi założeniami. O ile niektóre symboliczne imprezy biegowe mają długą, około trzydziestoletnią tradycję (Bieg Powstania Warszawskiego, Bieg Niepodległości), o tyle szczególnej skali i nakładów środków wymagało uruchomienie cyklu biegów „Tropem wilczym” czczących pamięć żołnierzy wyklętych. W 2015 roku zorganizowano w całej Polsce 80, w rok później już 160 biegów. Działania te były wspierane i finansowane przez instytucje publiczne i prywatne związane z prawicowo-konserwatywnymi kręgami, zarówno z budżetu centralnego, jak i środków samorządowych (nie tylko w tych miejscach, w których lokalnie rządziło Prawo i Sprawiedliwość), a organizowano je przy współpracy m.in. ze środowiskami kibicowskimi. W omawianym tekście wskazywałem, że działania te mogą się okazać skuteczne w promocji mitu żołnierzy wyklętych, wówczas już przyjętego i akulturowanego wśród ruchów kibicowskich i części prawicowo zorientowanej młodzieży. Dzięki masowemu wykorzystaniu imprez biegowych przekaz na ich temat trafi również do innych segmentów młodszego pokolenia oraz starszych kohort wieku, przynależących do lepiej wykształconych i sytuowanych warstw społecznych, które dominowały wśród uczestników imprez biegowych w Polsce. Wskazywałem również na paradoks, związany z faktem, że wśród wielu opiniotwórczych głosów na polskiej prawicy moda na bieganie traktowana była z lekceważeniem lub wręcz pogardą i kojarzona z bezideowymi, ich zdaniem, segmentami liberalnych wyborców Platformy Obywatelskiej. Uznawano ją za negatywny objaw laicyzacji polskiego społeczeństwa. Twórcy i promotorzy prawicowej polityki pamięci dostrzegli jednak w modzie na bieganie potencjalny kanał dotarcia do innych grup społecznych ze swoim przekazem i konsekwentnie go wykorzystywali. Warto jednocześnie zauważyć, że ideowy przekaz związany z żołnierzami wyklętymi promowany wśród młodzieży, szczególnie uczestników ruchu kibicowskiego oraz uczestników masowych imprez biegowych kierowany był zasadniczo do młodych mężczyzn, którzy zdecydowanie dominują zarówno na trybunach piłkarskich (Antonowicz, Jakubowska, Kossakowski 2020), jak i wśród biegających w zawodach (Stempień 2017), analogicznej oferty ideowej kierowanej do młodych kobiet nie udało się zidentyfikować.

Wykaz publikacji:

Monografia:

Kossakowski R., Nosal P., Woźniak W. (2020) *Politics, Ideology and Football Fandom: The Transformation of Modern Poland*, Abingdon: Routledge

Rozdziały w monografiach:

Burski, J., Woźniak, W. (2021) The Sociopolitical Roots of Antisemitism Among Football Fandom: The Real Absence and Imagined Presence of Jews in Polish Football [w:] S. Schüler-Springorum, P. Brunssen (red.) *Discrimination in Football: Antisemitism and Beyond*. Abingdon: Routledge.

Woźniak W. (2018) Poland [w:] J-M De Waele, S. Gibril, E. Glorizova, R. Spaaij (red.) *The Palgrave International Handbook of Football and Politics*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 223-244.

Sikora K., Woźniak W. (2018) Kibice piłkarscy jako grupa interesu politycznego. Przypadek łódzkich inwestycji stadionowych [w:] A. Ostrowski (red.) *Modern Football a świat kibiców 3. Interdyscyplinarne studia nad kulturą futbolu*. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, 193-209.

Woźniak W. (2017) *Bieganie jako deklaracja ideowa, biegi masowe jako element polityki pamięci* [w:] J. R. Stempień (red.) *Moda na bieganie – zapiski socjologiczne*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Medycznego, 21-40.

4.5.2 Pozostałe publikacje z obszaru socjologii sportu.

Szukając nowych inspiracji naukowo-badawczych po otrzymaniu stopnia naukowego doktora, zacząłem zajmować się tematami związanymi z medialnym, społecznym, ekonomicznym i politycznym kontekstem funkcjonowania sportu, a w szczególności piłki nożnej. Socjologia sportu szczególnie dobrze rozwijała

Wojciech

się w brytyjskiej akademii, jako członek Brytyjskiego Towarzystwa Socjologicznego miałem okazję nawiązać kontakty z tamtejszym środowiskiem naukowym, uczestnicząc w zjazdach socjologicznych oraz seminariach organizowanych przez grupę roboczą badaczy specjalizujących się właśnie w socjologii sportu.

Udział w kilku konferencjach organizowanych na brytyjskich uczelniach zaowocował pierwszymi publikacjami, które ukazały się w międzynarodowym obiegu.

Woźniak W. (2013) Polish Football under Transition: Catch-Up Modernisation Gone Wrong, s. 117-128 [w:] D. Hynes, A. Kiernan (red.) *Football and its Communities 2012*, Oxford: Inter-Disciplinary Press.

Pierwsza z nich powstała na podstawie referatu wygłoszonego na konferencji w Manchester Metropolitan University i była poświęcona przekształceniom instytucjonalnego pola piłki nożnej w Polsce w dwóch pierwszych dekadach transformacji systemowej. Wskazywałem czynniki sprawiające, że imitacyjna transformacja struktur zarządzania piłką nożną w Polsce wzorująca się na skomercjalizowanym, ale i sprofesjonalizowanym, systemie obecnym kapitalistycznych krajach zachodnich, nie przyniosła ani ekonomicznych, ani sportowych korzyści zaangażowanym w ten proces podmiotom (instytucjom publicznym, prywatnym firmom, klubom i kibicom). Neoliberalna obietnica korzyści płynących z prywatyzacji wcześniej publicznych podmiotów jakimi były kluby i urynkowienia reguł ich funkcjonowania nie spełniła się, pod względem sportowym nastąpił regres, pod względem organizacyjnym chaos, tak w klubach, jak i w zarządzającej sportem federacji. Wskazywałem w artykule, że w polskich realiach funkcjonowanie klubów piłkarskich i samych rozgrywek niemożliwe jest bez wsparcia ze strony środków publicznych, z budżetów administracji samorządowej oraz za pośrednictwem spółek skarbu państwa. Ten proces przyspieszył jeszcze, i stał się bardziej widoczny w kolejnych latach. Praca nad tym, niewielkiej objętości, tekstem była inspiracją do bliższego i bardziej szczegółowego przyjrzenia się konkretnym aspektom sportowej rzeczywistości w Polsce w kolejnych latach, co znalazło swe odzwierciedlenie w kolejnych publikacjach przygotowywanych w następnych latach (dotyczących korupcji, politycznego kontekstu organizacji imprez sportowych, zaangażowania polityczno-ideologicznych kibiców piłkarskich).

Woźniak W. (2015) Industrial heritage and football in the imagined identity of Upper Silesians [w:] S. G. Roberts (red.) *Sport, Media and Regional Identity*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 29-48.

Druga praca opublikowana za granicą w tym okresie, będąca pokłosiem konferencji zorganizowanej na Uniwersytecie w Chester, dotyczyła znaczenia piłki nożnej dla regionalnej tożsamości na Górnym Śląsku. Wychodząc z historycznych uwarunkowań instytucjonalizacji futbolu na początku XX wieku na najsilniej zurbanizowanym przemysłowym obszarze dzisiejszej Polski, omawiałem społeczną rolę tego sportu dla mieszkańców regionu. Publikacja wpisywała się w renesans zainteresowania tym regionem związanym z zaskakującymi dla wielu wynikami spisu powszechnego z 2011 roku, w którym ponad 800 tysięcy osób zadeklarowało przynależność do śląskiej grupy etnicznej/narodowej. W rozdziale wskazywałem, że dla osób zajmujących się problematyką piłki nożnej i ruchu kibicowskiego nie było to szczególnym zaskoczeniem, od kilku lat widać było wzrost zainteresowania śląską tożsamością, manifestowaną w kibicowskich choreografiach i piosenkach, w dyskusjach w mediach społecznościowych. Zjawiska zachodzące na trybunach piłkarskich, wraz z intensyfikacją działalności ruchów na rzecz autonomii regionu, były wyraźnymi zwiastunami szerszych procesów społecznych.

Woźniak W. (2013) O użyteczności koncepcji paniki moralnej jako ramy analitycznej dla badań nad zjawiskiem przemocy około futbolowej, s. 248-267 [w:] R. Kossakowski i inni (red.) *Futbol i cała reszta. Sport w perspektywie nauk społecznych*, Pszczółki: Wydawnictwo Orbis Exterior.

Woźniak W. (2013) Zawodowe amatorstwo? Futbol w okresie PRL w relacjach polskich piłkarzy, s. 537-550 [w:] M. Kazimierczak, J. Kosiewicz (red.) *Sport i turystyka. Uwarunkowania historyczne i wyzwania współczesności*, Poznań: Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu.

W 2013 roku opublikowałem jeszcze dwie prace w tomach zbiorowych, w jednej z nich wskazywałem, że niektóre cechy polskiego dyskursu publicznego dotyczącego piłki nożnej, a w szczególności środowisk kibicowskich, powodują, że rama koncepcyjna paniki moralnej wydaje się adekwatnym podejściem do analizy tego segmentu, w drugim w perspektywie historycznej, opierając się na źródłach zastanych,

Wojciech

wskazywałem na specyfikę funkcjonowania polskiego piłkarstwa w okresie Polski Rzeczypospolitej Ludowej. Szczególną uwagę zwracałem na podtrzymywaną przez władze fasadę „amatorskiego” charakteru sportu w PRL, przy jednoczesnej realnej komercjalizacji oraz specyfikę zarządzania instytucjami sportu i ich politycznego wykorzystywania w wewnętrznej rywalizacji między różnymi resortami w obrębie niedemokratycznego systemu.

Woźniak W. (2013) Sport Mega Events and the need for critical sociological research. The case of Euro 2012, *Przegląd Socjologiczny*, vol. 62 (3), 31-50.

W tym samym roku ukazał się też anglojęzyczny numer tematyczny *Przeglądu Socjologicznego* (współredagowany przez mnie oraz członkinię redakcji prof. Kaję Kaźmierską), poświęcony problematyce globalizacji i glokalizacji piłki nożnej w ostatnich latach. W numerze tym zaproponowałem artykuł wskazujący na potrzebę intensywniejszego zaangażowania się polskiej socjologii w krytyczne badania nad sportem i jego relacjami z polityką, pokazując, jak istotne badania na ten temat realizuje się na świecie i jak ważne publikacje na ten temat ukazują się na zachodnim rynku wydawnictw akademickich. Punktem wyjścia była konstatacja, że – tak wówczas uważałem – organizacja największej imprezy sportowej w historii Polski, tj. piłkarskich mistrzostw Europy UEFA EURO 2012 nie cieszyła się wystarczającym zainteresowaniem badaczy. Moje późniejsze zainteresowania naukowe i publikacje były w znacznym stopniu reakcją na sformułowaną wówczas diagnozę, która – o czym świadczą późniejsze publikacje m.in. Małgorzaty Kowalskiej (2017), Renaty Włoch (2016), Krzysztofa Jaskułowskiego (Jaskułowski, Majewski 2015, Jaskułowski, Surmiak 2015), Marka Kozaka (2017), Radosława Kossakowskiego, była nadmiernie krytyczna i pesymistyczna.

Woźniak W. (2017) Polityka [w:] H. Jakubowska, P. Nosal (red.) *Socjologia sportu*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 175-190.

Woźniak W. (2017) Praca [w:] H. Jakubowska, P. Nosal (red.) *Socjologia sportu*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 175-190.

W 2017 roku nakładem wydawnictwa PWN ukazała się „*Socjologia sportu*”, praca zbiorowa pod redakcją Honoraty Jakubowskiej i Przemysława Nosala, pierwsza polska publikacja będąca kompendium (typ monografii określanej w anglojęzycznym rynku książki akademickiej terminem „reader”), dotyczącym różnych pól sportu omawianych w perspektywie nauk społecznych. Na zaproszenie redaktorów napisałem dwa z dwudziestu rozdziałów: „Polityka” oraz „Praca”. W pierwszym wskazywałem na rozmaite konteksty oraz różne nurty teoretyczne i badawcze podejmujące problematykę relacji między polityką a sportem. W drugim omawiałem dorobek socjologii sportu w zakresie analiz specyfiki pracy w sporcie. Pokazując związaną nieodłącznie z tym tematem obietnicę mobilności społecznej poprzez sport, wskazywałem również krytyczne na krytyczne analizy dotyczące specyfiki zatrudniania sportowców i obecnych w tym obszarze relacji wyzysku i omawiając socjologiczne badania karier sportowych.

Wykaz publikacji:

Artykuły w czasopismach:

Woźniak W. (2013) Sport Mega Events and the need for critical sociological research. The case of Euro 2012, *Przegląd Socjologiczny*, vol. 62 (3), 31-50.

Rozdziały w monografiach:

Woźniak W. (2019) Od szczytów futbolu do elity władzy. Polityczne kariery George'a Weah i Romario [w:] A. Ostrowski (red.) *Modern Football a świat kibiców 4. Interdyscyplinarne studia nad kulturą futbolu*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT, 73-88.

Woźniak W. (2017) Polityka [w:] H. Jakubowska, P. Nosal (red.) *Socjologia sportu*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 175-190.

Woźniak W. (2017) Praca [w:] H. Jakubowska, P. Nosal (red.) *Socjologia sportu*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 175-190.

Woźniak W. (2015) Industrial heritage and football in the imagined identity of Upper Silesians [w:] S. G. Roberts (red.) *Sport, Media and Regional Identity*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 29-48.

Woźniak W. (2013) Polish Football under Transition: Catch-Up Modernisation Gone Wrong, s. 117-128 [w:] D. Hynes, A. Kiernan (red.) *Football and its Communities 2012*, Oxford: Inter-Disciplinary Press.

Woźniak W. (2013) Zawodowe amatorstwo? Futbol w okresie PRL w relacjach polskich piłkarzy, s. 537-550 [w:] M. Kazimierczak, J. Kosiewicz (red.) *Sport i turystyka. Uwarunkowania historyczne i wyzwania współczesności*, Poznań: Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu

Woźniak W. (2013) O użyteczności koncepcji paniki moralnej jako ramy analitycznej dla badań nad zjawiskiem przemocy około futbolowej, s. 248-267 [w:] R. Kossakowski i inni (red.) *Futbol i cała reszta. Sport w perspektywie nauk społecznych*, Pszczółki: Wydawnictwo Orbis Exterior

4.5.3 Publikacje w obszarze tematycznym: „Nierówności i problemy społeczne w polskim dyskursie publicznym”.

Trzeci nurt opublikowanych przeze mnie prac wiąże się z badaniami obecności kwestii społecznych oraz obrazowania polityk publicznych i problemów społecznych w różnych segmentach polskiego dyskursu publicznego. Jest to kontynuacja moich zainteresowań problematyką nierówności społecznych w polskim dyskursie politycznym i badań przeprowadzonych na potrzeby obronionej w 2012 roku rozprawy doktorskiej.

Woźniak W. (2012) *Nierówności społeczne w polskim dyskursie politycznym*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, ss. 256. (książka podoktorska)

Woźniak W. (2016) *Dyskurs o nierównościach społecznych: delegitymizacja i powrót na agendę* [w:] G. Skapska, M.S. Szczepański, Ż. Stasieniuk (red.) *Co po kryzysie?* Warszawa: Polskie Towarzystwo Socjologiczne, 237-252. *Publikacja załączona do wniosku.*

W tym samym roku ukazała się nakładem Wydawnictwa Naukowego Scholar monografia „Nierówności społeczne w polskim dyskursie publicznym”, która wzbudziła pewne zainteresowanie w dyskursie medialnym (informacja w części „Osiągnięcia popularyzujące naukę”) oraz naukowym (recenzje książki ukazały się w „Studiach socjologicznych” oraz „Polityce społecznej”). W związku z tą publikacją w 2013 roku zostałem zaproszony do wygłoszenia referatu podczas XV Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego w ramach organizowanego przez dra hab. Jana Sowę symposium: „Kryzys w kapitalizmie, czy kryzys kapitalizmu?”. Wątki poruszone w referacie pt.: „Kryzys gospodarczy a nierówności. Polityczna, medialna i akademicka debata o równości i nierówności społecznej” zostały rozwinięte w formę rozdziału zatytułowanego „Dyskurs o nierównościach społecznych: delegitymizacja i powrót na agendę”, który ukazał się w opublikowanym w 2016 roku przez Polskie Towarzystwo Socjologiczne pokonferencyjnym tomie pt.: „Co po kryzysie?”. W tekście wskazywałem na zakwestionowanie pewnych obiegowych prawd dotyczących nierówności, które funkcjonowały tak w debacie medialnej, jak i naukowej. Związane to było przede wszystkim z przewartościowaniem dyskursu o ekonomii i społecznym rozwarstwieniu w wyniku kryzysu finansowego końcówki pierwszej dekady XXI wieku. Konsekwencją jest renesans zainteresowania problematyką nierówności, dostrzegalny w wielu obszarach dyskursu.

Woźniak W. (2020) *Polarization and the political agenda. Income inequalities in political parties' manifestos in Poland*. *Contemporary Politics* 26 (1), 84-105. *Publikacja załączona do wniosku.*

Dyskursywnemu wpływowi kryzysu finansowego i recesji gospodarczej na sposób postrzegania nierówności społecznych i ich miejsca w agendzie problemów politycznych poświęcony jest artykuł „Polarization and the political agenda. Income inequalities in political parties' manifestos in Poland” opublikowany w 2019 roku w czasopiśmie *Contemporary Politics*. Rozwinięte w nim zostały wątki z badań przeprowadzonych na potrzeby doktoratu (analiza treści programów partyjnych była jednym z elementów tej pracy). Stosując ramę pojęciową kultury *welfare* opracowaną przez Birgit Pfau-Effinger i włączając do materiału empirycznego programy polityczne z kolejnych wyborów parlamentarnych i prezydenckich starałem się pokazać w perspektywie longitudinalnej, w jaki sposób tematyka ta obecna była w polskiej debacie politycznej, odnosząc również wątki związane z politycznymi narracjami do realiów działań i decyzji politycznych i ich konsekwencji dla skali i dynamiki nierówności społecznych w Polsce.

Woźniak W. (2014) *Nierówności społeczne i ich dziedziczenie jako problem strukturalny i polityczny* [w:] B. Kłós, J. Szymańczak (red.) *Nierówności społeczne w Polsce*. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 73-94.

Wzrost zainteresowania tematyką nierówności społecznych przyczynił się do opracowania publikacji na ten temat przez redaktorów Wydawnictwa Sejmowego, na ich zamówienie napisałem do niej rozdział

„Nierówności społeczne i ich dziedziczenie jako problem strukturalny i polityczny” rozwijający i uaktualniający niektóre wątki z wcześniejszych prac w odniesieniu do zagadnienia międzygeneracyjnej transmisji nierówności i statusu społeczno-ekonomicznego.

Woźniak W. (2014) Perception of inequality by the general public and political elites, s. 217-231 [w:] D. Eissel, J. Leaman, E. Rokicka (red.) *Welfare state et risk. Rising Inequality in Europe*. London, Heidelberg, Dordrecht, New York: Springer International Publishing

W pracy, która ukazała się w skierowanej na międzynarodowy rynek akademicki monografii kontynuowałem rozważania dotyczące problematyki obecności nierówności społecznych w dyskursie politycznym (nie tylko polskim). W tym tekście uzupełniłem tę tematykę o wątki dotyczące postrzegania nierówności przez opinię publiczną

Woźniak W. (2012) Użycie i nadużycie nauk społecznych. Przypadek merytokracji, s. 97-120 [w:] P. Żuk (red.) *Wiedza, władza, ideologia. O społecznej funkcji uniwersytetu w społeczeństwie rynkowym*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar. *Publikacja załączona do wniosku.*

Do najważniejszych prac, związanych z analizą dyskursu dotyczącego kwestii społecznych oraz transformacji ustrojowej zaliczam opublikowany w zbiorowym wydawnictwie, które ukazało się w 2012 roku nakładem Wydawnictwa Naukowego Scholar, rozdział „Użycie i nadużycie nauk społecznych. Przypadek merytokracji”, w którym analizuję w jaki sposób termin „merytokracja” został akulturowany w dyskursie publicznym i politycznym (polskim i zagranicznym) w sposób sprzeczny z intencjami jego twórcy Michaela Younga, który sformułował to pojęcie i zoperacjonalizował w książce „The Rise of Meritocracy” w 1958 roku.

Woźniak W. (2014) From underclass to Homo sovieticus: Human constraints towards modernization, *Praktyka Teoretyczna*, 3 (13) 171-202.

Podobne wątki pojawiają się w tej publikacji. Idąc tropem analiz amerykańskiego dyskursu dotyczącego polityki społecznej autorstwa Loïca Wacquanta oraz Herberta J. Gansa, wskazuję w nim na analogię między dyskursywnym sposobem wykorzystania pojęcia podklasa (ekonomicznego pojęcia związanego z rynkiem pracy zaproponowanego i zoperacjonalizowanego pierwotnie przez Gunnara Myrdala w zupełnie innym kontekście) oraz pojęcia *homo sovieticus* (pierwotnie literackiej metafory sformułowanej przez Aleksandra Zinowjewa). Pierwszy z nich, jak pokazują badania wspomnianych socjologów, został wykorzystany w latach 70. i 80. przez kręgi neokonserwatywnej amerykańskiej prawicy w celu wzmocnienia poparcia amerykańskiego społeczeństwa, szczególnie klasy średniej, dla wycofania się amerykańskiego państwa z szeregu zobowiązań w zakresie polityki społecznej podczas dwóch kadencji rządów Ronalda Reagana. Na bazie zgromadzonych podczas wcześniejszych badań danych empirycznych oraz przykładów z literatury naukowej oraz publicystyki autorstwa polskich intelektualnych elit, wskazuję, że podobnym celom służył sposób operacjonalizacji i wykorzystania w polskim dyskursie publicznym okresu transformacji systemowej pojęcia *homo sovieticus*.

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2017) From the cradle of 'Solidarity' to the land of cheap labour and the home of precarious. Strategic discourse on labour arrangements in post-socialist Poland, *Social Policy and Administration* 51 (2), 348-366. *Publikacja załączona do wniosku.*

W artykule opublikowanym wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak podjęliśmy się analizy polskich dokumentów strategicznych dotyczących regulacji rynku pracy, opracowanych w okresie transformacji ustrojowej (między 1993 a 2015 rokiem). Zainspirowani podejściem instytucjonalizmu dyskursywnego zaproponowanego przez Vivien Schmidt, analizowaliśmy sposób formułowania najważniejszych dokumentów w jednym z kluczowych obszarów funkcjonowania państwa, wskazując na aksjologiczne i normatywno-ideologiczne przesłanki stojące za ich opracowywaniem i wdrażaniem oraz sposób budowania konsensusu i akceptacji wokół idei neoliberalnych organizujących dyskurs w tym obszarze.

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2014) Dziecko, rodzina i państwo w polskiej debacie welfare. Analiza przypadku w perspektywie paniki moralnej, *Acta Universitatis Lodzensis Folia Sociologica*. vol. 50, 43-68. *Publikacja załączona do wniosku.*

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2013) Children Pushed Aside: Moral Panic over Families and the State in Contemporary Poland, s. 249-264 [w:] Ch. Krinsky (red.) *The Ashgate Research Companion to Moral Panics*, Farnham, Burlington: Ashgate

Ostatni wątek tematyczny z opublikowanych w ostatnich latach prac, które można wpisać w szeroko rozumiany kontekst analiz dyskursu wokół kwestii społecznych w Polsce, wiąże się z pracami wykorzystującymi ramę koncepcyjną i pojęciową paniki moralnej. Moje zainteresowanie tą problematyką i koncepcją (wykorzystywaną również w innych publikacjach) datuje się na rok 2010, w którym wraz z Magdaleną Rek-Woźniak byliśmy jedyni referentami z Polski wśród 150 uczestników konferencji „Moral Panics in the Contemporary World” zorganizowanej na londyńskim Brunel University. Pokłosiem tego wydarzenia było wiele publikacji, nas zaproszono do napisania rozdziału do przekrojowego tomu „The Ashgate Research Companion to Moral Panics”, który ukazał się w 2013 roku nakładem wydawnictwa Ashgate. W krótkim rozdziale podjęliśmy kwestie ambiwalencji związanej z deklaratywną troską o dzieci i ich dobrostan, wyraźnie widoczną w polskim dyskursie publicznym oraz obecnym, szczególnie po stronie prawicowo-konserwatywnej, oporem przed wprowadzaniem prawnych i instytucjonalnych rozwiązań mogących upodmiotowić dzieci i zwiększyć zakres ich ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem. Analizowaliśmy także ideologiczne, współczesne oraz historyczne czynniki, które ukształtowały daleko posuniętą nieufność wobec instytucji państwa wyraźnie widoczną w badanych fragmentach dyskursu. Wątki te zostały rozwinięte w przeznaczonym dla polskich czytelników artykule w czasopiśmie *Acta Universitatis Lodzensis Folia Sociologica*. W tej pracy wspomniane wątki zaprezentowane zostały w kontekście studium przypadku debaty na temat ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przeprowadzonego przy wykorzystaniu ramy analitycznej oferowanej przez tzw. hybrydalny model paniki moralnej.

Wykaz publikacji:

Monografia:

Woźniak W. (2012) *Nierówności społeczne w polskim dyskursie politycznym*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, ss. 256. (książka podoktorska)

Publikacje międzynarodowe:

Woźniak W. (2020) Polarization and the political agenda. Income inequalities in political parties' manifestos in Poland. *Contemporary Politics* 26 (1), 84-105.

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2017) From the cradle of 'Solidarity' to the land of cheap labour and the home of precarious. Strategic discourse on labour arrangements in post-socialist Poland, *Social Policy and Administration* 51 (2), 348-366.

Publikacje krajowe:

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2014) Dziecko, rodzina i państwo w polskiej debacie welfare. Analiza przypadku w perspektywie paniki moralnej, *Acta Universitatis Lodzensis Folia Sociologica*. vol. 50, 43-68.

Woźniak W. (2014) From underclass to Homo sovieticus: Human constraints towards modernization, *Praktyka Teoretyczna*, 3 (13) 171-202.

Woźniak W. (2013) Nierówności w publicznej debacie. Zmierzch neoliberalnej mitologii? *Władza sądzona* 2, 45-54.

Rozdziały w monografiach:

Woźniak W. (2016) Dyskurs o nierównościach społecznych: delegitymizacja i powrót na agendę [w:] G. Skąpska, M.S. Szczepański, Ż. Stasienuk (red.) *Co po kryzysie?* Warszawa: Polskie Towarzystwo Socjologiczne, 237-252.

Woźniak W. (2014) Nierówności społeczne i ich dziedziczenie jako problem strukturalny i polityczny [w:] B. Kłos, J. Szymańczak (red.) *Nierówności społeczne w Polsce*. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 73-94.

Woźniak W. (2014) Perception of inequality by the general public and political elites, s. 217-231 [w:] D. Eissel, J. Leaman, E. Rokicka (red.) *Welfare state et risk. Rising Inequality in Europe*. London, Heidelberg, Dordrecht, New York: Springer International Publishing

Woźniak

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2013) Children Pushed Aside: Moral Panic over Families and the State in Contemporary Poland, s. 249-264 [w:] Ch. Krinsky (red.) *The Ashgate Research Companion to Moral Panics*, Farnham, Burlington: Ashgate

Woźniak W. (2012) Użycie i nadużycie nauk społecznych. Przypadek merytokracji, s. 97-120 [w:] P. Żuk (red.) *Wiedza, władza, ideologia. O społecznej funkcji uniwersytetu w społeczeństwie rynkowym*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

4.5.4 Publikacje na temat fińskiego modelu społeczno-politycznego.

Kolejne publikacje wiążą się z tematem badawczym nad którym pracuję aktualnie, podsumowując kilkuletnie badania na w/w temat, realizowane ze środków dla młodych naukowców dystrybuowanych w ramach konkursu organizowanego przez Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ oraz w ramach projektu zrealizowanego dzięki grantowi otrzymanemu w ramach konkursu MINIATURA 2 finansowanego przez NCN. Aktualnie pracuję nad monografią, roboczo zatytułowaną „Państwo, które działa. O fińskich politykach publicznych”, która zostanie złożona do druku w bieżącym roku w Wydawnictwie Uniwersytetu Łódzkiego oraz kolejnymi artykułami na bazie zgromadzonej bazy danych empirycznych.

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2020) Working-class and Memory Policy in Post-Industrial Cities. Łódź, Poland, and Tampere, Finland, Compared. *International Labor and Working Class History* 98 (1), 5-21. Publikacja załączona do wniosku.

Dotychczas opublikowane prace dotyczyły porównania oficjalnej polityki pamięci dwóch miast o stricte przemysłowym i robotniczym dziedzictwie, fińskiego Tampere oraz Łodzi, a także analizowanych w perspektywie historycznej polityczno-kulturowych czynników, które wpłynęły na sposób projektowania fińskich polityk publicznych w XX wieku. Artykuł ten porównuje „usankcjonowany dyskurs dziedzictwa” (rozumiany za pracami Laurajane Smith) w dwóch miastach o bardzo podobnej, a przez pierwsze stulecie istnienia wręcz tożsamej historii (powstałymi w podobnym momencie i w podobnych warunkach, należącym administracyjnie do tego samego państwa – Imperium Rosyjskiego, o jednoznacznie przemysłowej funkcji i robotniczej strukturze społecznej). Artykuł pokazuje w jak różny sposób w obu miastach funkcjonuje współcześnie oficjalna narracja o przemysłowych i robotniczych korzeniach. Materiałem empirycznym były narracje muzealne, a analizie podano zestaw rozmaitych czynników wpływających na ujawnione w badaniu różnice między polityką pamięci w Łodzi i Tampere.

Woźniak W. (2021) Czy można zaprojektować przyszłość? Polityczno-kulturowe korzenie dwudziestowiecznej transformacji Finlandii. *Przegląd Socjologii Jakościowej* XVII (1), 90-112. Publikacja załączona do wniosku.

Z kolei artykuł „Czy można zaprojektować przyszłość? Polityczno-kulturowe korzenie dwudziestowiecznej transformacji Finlandii” pokazuje, w perspektywie teorii systemów-światów Wallersteina, w jaki sposób historycznie ukształtowane korzenie i sposoby działania powołanych przez państwo instytucji pozwoliły Finlandii na awans u schyłku XX wieku do grupy najbardziej rozwiniętych gospodarczo, technologicznie oraz pod względem jakości życia mieszkańców krajów globalnego centrum.

Wykaz publikacji:

Publikacja międzynarodowa:

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2020) Working-class and Memory Policy in Post-Industrial Cities. Łódź, Poland, and Tampere, Finland, Compared. *International Labor and Working Class History* 98 (1), 5-21.

Publikacja krajowa:

Woźniak W. (2021) Czy można zaprojektować przyszłość? Polityczno-kulturowe korzenie dwudziestowiecznej transformacji Finlandii. *Przegląd Socjologii Jakościowej* XVII (1), 90-112.

4.5.5 Publikacje metodologiczne

W oparciu o doświadczenia z przeprowadzonych badań empirycznych opublikowałem również dwa artykuły o charakterze metodologicznym. Jeden dotyczył wniosków z wykorzystania w badaniach polskiego dyskursu politycznego źródeł zastanych w postaci programów wyborczych partii politycznych. Dokumenty tego typu są uznanym i często wykorzystywanym źródłem danych w badaniach dotyczących zachodnich demokracji, jak również w porównawczych ilościowych badaniach dyskursu politycznego oraz jego trajektorii (w ramach np. *Comparative Manifesto Project*, trwającego od 2003 roku projektu,

Wniośnik

w ramach którego zgromadzono programy wyborcze z ponad 50 krajów z okresu po Drugiej Wojnie Światowej. Artykuł wskazuje siły i słabości polskich programów partyjnych jako danych empirycznych rozważając ich specyficzną, na tle analogicznych materiałów z innych krajów, rolę oraz sposób ich konstruowania. Drugi tekst metodologiczny omawia zagadnienia związane z konstruowaniem grup fokusowych w badaniach prowadzonych wśród pracowników instytucji publicznych, koncentrując się na wadach i zaletach homo- i heterogeniczności ich składu.

Wykaz publikacji:

Publikacja krajowa:

Woźniak W. (2017) Programy polskich partii politycznych jako materiał empiryczny w badaniach dyskursu politycznego. *Środkowoeuropejskie studia polityczne* nr 2: 41-58.

Woźniak W. (2014) Homogeneity of focus groups as a pathway to successful research findings? Methodological notes from the fieldwork. *Przegląd Socjologii Jakościowej* vol X, nr 1, 6-23

4.5.6 Pozostałe publikacje

Pozostały dorobek publikacyjny z okresu po nadaniu stopnia naukowego doktora związana jest z projektami badawczymi i edukacyjnymi zrealizowanymi przez zespół Katedry, w której pracuję.

Rokicka E., Woźniak W. (2016) W kierunku zrównoważonego rozwoju. Koncepcje, interpretacje, konteksty, Łódź: Katedra Socjologii Ogólnej, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki, ss. 228.

Napisana wspólnie z Ewą Rokicką i wydana jako ebook w wolnym dostępie książka: „W kierunku zrównoważonego rozwoju. Koncepcje, interpretacje, konteksty” powstała jako monografia mająca służyć przede wszystkim celom dydaktycznym w ramach projektu dydaktycznego finansowanego z tzw. środków norweskich: „Zrównoważony rozwój, zrównoważone społeczeństwo – opracowanie i wdrożenie innowacyjnego programu kształcenia w zakresie nowoczesnych metod pomiaru, ewaluacji i prognozowania jakości życia”. Praca poświęcona jest krytycznemu omówieniu teorii i praktyki zrównoważonego rozwoju na poziomie krajowym i globalnym w wielu różnych aspektach. Wykorzystywana jest jako materiał dydaktyczny, a także, zapewne ze względu na publikację w wolnym dostępie oraz ważny i aktualny temat jest często cytowana (46 cytowań od 2017 roku).

Woźniak W. (2013) Decentralizacja administracji publicznej a lokalna polityka społeczna. Instytucje kultury jako podmiot działań a rzecz społecznej inkluzji, s. 90-108 [w:] E. Rokicka, P. Kruczkowska (red.) *Oblicza ekskluzji. Praktyka działania instytucji kultury a przełamywanie barier dostępu*, Łódź: Katedra Socjologii Ogólnej, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytet Łódzki

Praca „Decentralizacja administracji publicznej a lokalna polityka społeczna. Instytucje kultury jako podmiot działań a rzecz społecznej inkluzji” powstała w ramach nowatorskiego projektu badawczego finansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego badającego procesy wykluczenia z dostępu do kultury oraz rolę lokalnych instytucji kultury w przełamywaniu tego zjawiska. Badanie, które przeprowadzono w 146 instytucjach kultury ze wszystkich powiatów województwa łódzkiego. Rozdział ten podejmuje tę problematykę w kontekście postępujących trendów związanych z decentralizacją polityki społecznej. Omówiona jest tu, w perspektywie porównawczej, rola i miejsce instytucji kultury i polityki kulturalnej w działaniach samorządowych, na tle innych instytucji. Szczególną uwagę zwracam na ich upolitycznienie, marginalizację i niedofinansowanie oraz brak kooperacji z innymi aktorami społecznymi. W tym kontekście wskazuję na brak wiedzy i/lub woli politycznej pozwakającej na wdrożenie rozwiązań sprzyjających walce z objawami i przyczynami wykluczenia.

„Łodzianie w pracy i praca w Łodzi po dwóch dekadach przemian gospodarczych” to z kolei efekt zrealizowanego w 2012 roku projektu badawczego „Jakość życia łodzian i jej przestrzenne zróżnicowanie”, zaś praca na temat obrazu brytyjskiej struktury społecznej w twórczości grupy Monty Pythona jest pokłosiem fascynacji autorów filmowym i telewizyjnym dorobkiem tego komediowego zespołu oraz konferencji na jego temat zorganizowanej w 2010 roku na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego.

Wojna

Wykaz publikacji:

Monografie:

Rokicka E., Woźniak W. (2016) W kierunku zrównoważonego rozwoju. Koncepcje, interpretacje, konteksty, Łódź: Katedra Socjologii Ogólnej, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki, ss. 228.

Rozdziały w monografiach:

Woźniak W. (2013) Decentralizacja administracji publicznej a lokalna polityka społeczna. Instytucje kultury jako podmiot działań a rzecz społecznej inkluzji, s. 90-108 [w:] E. Rokicka, P. Kruczkowska (red.) *Oblicza ekskluzji. Praktyka działania instytucji kultury a przełamywanie barier dostępu*, Łódź: Katedra Socjologii Ogólnej, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytet Łódzki

Woźniak W. (2013) Łodzianie w pracy i praca w Łodzi po dwóch dekadach przemian gospodarczych, s. 55-72 [w:] E. Rokicka (red.) *Jakość życia mieszkańców Łodzi i jej przestrzenne zróżnicowanie*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2013) Pan Gumby, Dyplomowany Księgowy i Sir John. Brytyjskie klasy społeczne w zwierciadle Monty Pythona, s. 185-200 [w:] P. Żuk (red.) *Kulturowo-polityczny Avatar. Kultura popularna jako obszar konfliktów i wzorów społecznych*, Warszawa: Oficyna Naukowa

4.6. Udział w zrealizowanych krajowych i międzynarodowych projektach naukowo-badawczych. Międzynarodowe doświadczenia w pracy naukowo-badawczej

2018-2019	Kierownik projektu badawczego ze środków Narodowego Centrum Nauki w ramach programu Miniatura 2: <i>Fiński model społeczno-polityczny. Studium socjologiczne</i> . Nr projektu: 2018/02/X/HSS/01828
2013-	Badanie własne ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dystrybuowanych w ramach konkursu Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego na granty dla młodych naukowców: <i>Nierówności społeczne i polityka społeczna w politycznej debacie przed i w trakcie kryzysu gospodarczego. Longitudinalna analiza polskiego dyskursu politycznego</i> .
2013-	Badanie własne ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dystrybuowanych w ramach konkursu Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego na granty dla młodych naukowców: <i>Zagadnienia ekonomiczne i społeczne w optyce mediów. Empiryczne badanie opinii dziennikarzy</i> .
2013	Członek zespołu badawczego w projekcie badawczym „Ekskluzja w dyskursie pracowników instytucji kultury”, finansowanym przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Kierownikiem projektu była dr hab. Ewa Rokicka.
2012- 2013	Badanie własne ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dystrybuowanych w ramach konkursu Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego na granty dla młodych naukowców: <i>Manchester wschodu i Manchester północy – dwie drogi transformacji społeczno-gospodarczej miast postindustrialnych. Czy doświadczenia fińskiego Tampere mogą być inspiracją dla Łodzi?</i>
2011- 2012	Członek zespołu badawczego w projekcie badawczym „Jakość życia mieszkańców Łodzi i jej przestrzenne zróżnicowanie” finansowanego przez Urząd Miasta Łodzi. Kierownikiem projektu była dr hab. Ewa Rokicka.
2010-2012	Członek zespołu badawczego realizującego socjologiczny moduł projektu „Kapitał ludzki i społeczny jako czynniki rozwoju regionu łódzkiego”, finansowanego ze źródeł Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Kierownikiem projektu był dr hab. Paweł Starosta.
2010-2011	Członek polskiego zespołu badawczego w międzynarodowym projekcie badawczym FESTOS (<i>Foresight of Evolving Security Threats Posed by Emerging Technologies</i>) realizowanego w ramach 7 Programu Ramowego Komisji

Wojcik

Europejskiej, koordynowanego przez *Interdisciplinary Center for Technology Analysis and Forecasting*. Kierownikiem projektu był dr Yair Sharan, polskim zespołem kierowała dr hab. Ewa Rokicka.

2004-2007

Funkcja *research fellow* w międzynarodowym projekcie badawczym PROFIT (*Policy Responses Overcoming Factors in the Intergenerational Inheritance of Inequalities*). Członek zespołu koordynującego projekt odpowiadającego m.in. za koordynację pracy asystentów badawczych w Polsce i 7 krajach partnerskich. Kierownikiem projektu była prof. dr hab. Wielisława Warzywoda-Kruszyńska.

4.7. Udział w konferencjach naukowych

W okresie po nadaniu stopnia doktora prezentowałem referaty na ponad 40 konferencjach (27 międzynarodowych) w latach 2012-2021, w tym na kongresach Międzynarodowego, Europejskiego, Brytyjskiego, Fińskiego i Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Pełna lista znajduje się w załączniku z wykazem dorobku naukowego.

4.8 Członkostwo w konsorcjach i organizacjach naukowych oraz grupach badawczych

Polskie Towarzystwo Socjologiczne – w latach 2003-2012, ponownie od 2016 – Przewodniczący Sekcji Socjologii Sportu, członek zarządu Oddziału Łódzkiego PTS

Westermarck Society (Finnish Sociological Association) – od 2011 roku

BSA (Brytyjskie Towarzystwo Socjologiczne) – w latach 2010-2020

ISA (Międzynarodowe Towarzystwo Socjologiczne) – w latach 2008-2012

ESPANET (European Social Policy Analysis Network) - od 2007 roku

ESA (European Sociological Association) – w latach 2005-2009

4.9 Nagrody i wyróżnienia naukowe

2020 Nagroda indywidualna I stopnia Rektora Uniwersytetu Łódzkiego za cykl publikacji „Polityczne i tożsamościowe konteksty współczesnego sportu”

2015 Nagroda zespołowa I stopnia Rektora Uniwersytetu Łódzkiego za książkę: „Welfare state et risk. Rising Inequality in Europe”. London, Heidelberg, Dordrecht, New York: Springer International Publishing.

4.10 Inna działalność naukowa

Redakcja czasopism naukowych:

Woźniak W. (2021) Przegląd Socjologii Jakościowej, tom: *Etnografia sportu i e-sportu. Metodologiczne doświadczenia z badań terenowych*, vol. XVII, nr 1.

Woźniak W. (2018) Acta Universitatis Lodziensis Folia Sociologica, tom: Socjologia sportu i rekreacji fizycznej.

Woźniak W. (2015) Przegląd Socjologii Jakościowej, tom: *Sport w dyskursie, dyskurs sportu*, vol. XI, nr 2.

Woźniak W., Kaźmierska K. (2013) Przegląd socjologiczny [Sociological Review], vol. 62, no 3, special volume: *Globalization and glocalization of football. Theoretical considerations and empirical efforts*

Recenzent czasopism polskich (Konteksty społeczne, Acta Universitatis Lodziensis Folia Sociologica, Przegląd socjologiczny, Qualitative Sociological Review, Problemy Polityki Społecznej, Przegląd Socjologii Jakościowej, Society Register, Miscellanea Anthropologica et Sociologica, Dziecko krzywdzone, Władza sądenia) **i zagranicznych** (International Review for Sociology of Sport, Sexualities, Social Policy and Administration, VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, The International Journal of the History of Sport).

Wojciech

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Z przyczyn rodzinnych nie mogłem wyjechać na dłuższy pobyt zagraniczny, niemniej w latach 2014-2019 ściśle współpracowałem z Uniwersytetem w Tampere w Finlandii (przede wszystkim z profesorem Harrim Melinem oraz profesorem Liisą Haikio) odbywając osiem wizyt studyjnych/pobytów badawczych (w terminach: 29.03-15.04.2014, 20.11-29.11.2015, 24.10 – 6.11.2016, 20.04-03.05.2017, 21.11-16.12.2017, 07.03-14.03.2018, 01.06-12.07.2019, 16.09-12.10.2019, w sumie 169 dni pobytu). W czasie tych wizyt zbierałem dane na potrzeby badań dotyczących fińskich polityk publicznych. Pobyty finansowane były ze środków MNiSW na granty dla młodych naukowców dystrybuowane w drodze konkursu przez Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ, ze środków statutowych Katedry Socjologii Struktur i Zmian Społecznych oraz Wydziału Ekonomiczno-Społecznego, a także realizowane przy częściowym współfinansowaniu przez Tampere University. Ostatnie dwa pobyty sfinansowane zostały z grantu NCN w ramach programu Miniatura 2 pt.: *Fiński model społeczno-polityczny. Studium socjologiczne*.

Ze względu na fakt zainteresowania fińskimi politykami publicznymi, współpracowałem przede wszystkim z badaczami z tego kraju. Poza wspomnianymi wyjazdami badawczymi do Tampere odbyłem również krótkie (tygodniowe) pobyty naukowe na Uniwersytecie w Turku: w kwietniu 2014 oraz w listopadzie 2018 roku (na zaproszenie dra Sampo Ruoppili) oraz dwie Wizyty Studyjne w ramach programów grantowych Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (CEDEFOP) Komisji Europejskiej (w Sámi Education Institute w Ivalo w kwietniu 2011 roku oraz w kwietniu 2014 roku w Turku City Educational Division).

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

6.1 Osiągnięcia dydaktyczne

W 2005 roku jako doktorant rozpocząłem pracę dydaktyczną, zaś od 2007 prowadzę zajęcia na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego w ramach etatu naukowo-dydaktycznego, przede wszystkim dla studentów kierunków: socjologia, praca socjalna oraz analityka społeczna oraz dla studentów zagranicznych.

Zajęciami, które prowadzę regularnie w ostatnich latach są na socjologii: Zróżnicowanie społeczne (wykład i ćwiczenia, socjologia), na pracy socjalnej: Polityka społeczna w Polsce i Unii Europejskiej (konwersatorium), Marginalizacja i wykluczenie społeczne (wykład), Zróżnicowanie i nierówności społeczne - podejścia teoretyczne i realizacje praktyczne (ćwiczenia) i Nierówności społeczne (ćwiczenia). Prowadzę również autorski wykład *Social Inequality* od 2013 roku wybierany przez studentów Erasmusa oraz innych programów wymiany studenckiej. Prowadziłem również autorskie zajęcia monograficzne związane z moimi zainteresowaniami naukowymi oraz realizowanymi badaniami: Między obywatelem a konsumentem: media-reklama-polityka, Socjologia sportu (również w języku angielskim), Społeczne aspekty sportu i rekreacji, Sauna, Nokia i Angry Birds. Kultura, polityka i model społeczno-gospodarczy Finlandii oraz Państwo, które działa. O fińskich politykach publicznych. Prowadziłem również zajęcia z przedmiotów: Socjologia edukacji, Socjologia rodziny, Makrostruktury społeczne, Podstawy socjologii.

W pierwszych trzech latach po obronie doktoratu w 2012 roku, w związku z wewnętrznymi regulacjami Wydziału na którym jestem zatrudniony, nie mogłem prowadzić seminariów licencjackich ani magisterskich. W kolejnych latach byłem promotorem czterech prac magisterskich na kierunku Socjologia oraz pięciu prac licencjackich na kierunku Analityka społeczna. Zrecenzowałem w tym czasie 12 prac magisterskich i 3 licencjackich

Od 28.02.2019 roku jestem promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim magistra Dobrosława Mańkowskiego, asystentka w Instytucie Socjologii na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego (promotor: dr hab. Radosław Kossakowski). Tytuł pracy: „Społeczne czynniki upadku i trwania klubów sportowych w okresie transformacji ustrojowej w Polsce”.

Od 2010 roku regularnie współpracowałem również z zagranicznymi uczelniami partnerskimi Uniwersytetu Łódzkiego w zakresie dydaktyki. W tym okresie prowadziłem zajęcia dydaktyczne w ramach programu ERASMUS Staff Teaching Assignments na następujących uczelniach: University of Tartu, Estonia, maj 2010; University of Tampere, Finlandia, marzec - kwiecień 2011, październik - listopad 2015; University of Turku, Finlandia, kwiecień 2014; University of Goettingen, Niemcy, styczeń 2017; University of Nice Sophia Antipolis, Francja, luty 2017; Uniwersytet Karola w Pradze, Czechy, maj 2019. W grudniu 2011 roku poprowadziłem także zajęcia na Justus Liebig University of Giessen, Niemcy (grudzień 2011) w ramach bilateralnej umowy z Uniwersytetem Łódzkim.

W lutym 2011 roku wygłosiłem gościnny wykład na Free University w Berlinie, Niemcy w ramach programu „Ringvorlesung des Osteuropa-Instituts: Osteuropa als Forschungsgegenstand: Vielfalt der Perspektiven”, a w dniach 27 sierpnia-4 września 2011 roku uczestniczyłem jako wykładowca w Międzynarodowej Szkole Letniej: „Global Trends in Everyday Life: Challenges of Rationalization”, organizowanej przez School for Advanced Social Studies w Nowej Goricy, w Słowenii. W obu przypadkach osobą zapraszającą był prof. Nikolai Genov.

Od stycznia 2015 do maja 2016 roku byłem członkiem zespołu realizującego projekt dydaktyczny pt.: „Zrównoważony rozwój, zrównoważone społeczeństwo – opracowanie i wdrożenie innowacyjnego programu kształcenia w zakresie nowoczesnych metod pomiaru, ewaluacji i prognozowania jakości życia”. Kierownikiem projektu była profesor dr hab. Ewa Rokicka (Uniwersytet Łódzki). Projekt został sfinansowany ze środków norweskich (EEA Grant i Norway Grants) i środków krajowych. Projekt był przedsięwzięciem wyjątkowym, ponieważ angażował partnerów z bardzo zróżnicowanego otoczenia społecznego uczelni. Wzięli w nim udział partnerzy ze środowiska biznesowego (Atlas Sp. z o.o., największy prywatny pracodawca w regionie i zakłady chemiczne ORGANIKA SA), instytucja samorządowa (Regionalne Obserwatorium Terytorialne Województwa Łódzkiego) i organizacja pozarządowa (NGO Centrum Zrównoważonego Rozwoju). Partnerzy współorganizowali warsztaty dla studentów i konsultowali treść opracowywanych w ramach projektu programów nauczania oraz materiałów dydaktycznych, biorąc przy tym pod uwagę swoją wiedzę ekspercką dotyczącą zapotrzebowania na konkretne kompetencje i wiedzę w instytucjach, które reprezentowali. Efektem projektu było opracowanie we współpracy z w/w partnerami programu modułu specjalizacyjnego dla studentów I stopnia socjologii: *Zrównoważony rozwój w praktyce – pomiar, ewaluacja, zarządzanie, obejmującego* przedmioty wypełniające lukę w programie nauczania na studiach socjologicznych dotyczącą kwestii zrównoważonego rozwoju oraz funkcjonowania firm i instytucji w obliczu katastrofy klimatycznej. Kontakty z instytucjami partnerskimi są podtrzymywane, ostatnio w 2019 roku w ramach zajęć organizowałem wizyty studyjne dla studentów III roku socjologii w zakładach i kopalni firmy Atlas Sp. z o.o. (w kolejnym roku było to nie możliwe ze względu na zagrożenie pandemiczne).

6.2 Osiągnięcia organizacyjne

6.2.1 Aktualnie pełnione funkcje:

Przewodniczący Sekcji Socjologii Sportu w Polskim Towarzystwie Socjologicznym (od 2016 roku).

Członek Zarządu Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (od 2018 roku).

Członek jury w konkursie Polskiego Towarzystwa Socjologicznego im. Floriana Znanieckiego na najlepszą w Polsce pracę magisterską z socjologii (od 2018 roku).

Członek jury w konkursie im. Jana Lutyńskiego na najlepszą pracę magisterską z socjologii napisaną w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego (od 2011 roku).

Członek Rady Konsultacyjnej w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego

Recenzent wniosków badawczych w programie Horizon 2020 Komisji Europejskiej (konkurs *Marie Curie Individual Fellowships*, od 2018 roku).

W minionych latach byłem również członkiem Rady Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego (2016-2020), członkiem komisji dyscyplinarnej dla doktorantów Uniwersytetu Łódzkiego oraz członkiem komisji ds. współpracy z zagranicą na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym, i komisji rewizyjnej w Łódzkim Oddziale Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. W latach 2005-2009 pełniłem funkcje sekretarza redakcji wydawanego na Uniwersytecie Łódzkim czasopisma: *European Studies on Inequalities and Social Cohesion*, byłem także. Członek komisji dyscyplinarnej ds. doktorantów na Uniwersytecie Łódzkim

W 2017 roku byłem ekspertem Zespołu Ewaluacji w obszarze nauk społecznych przy Komitecie Ewaluacji Jednostek Naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego podczas parametryzacji jednostek naukowych.

6.2.2 Szczególne osiągnięcia organizacyjne

Pod koniec 2016 roku w ramach Polskiego Towarzystwa Socjologicznego powstała Sekcja Socjologii Sportu. Byłem jednym z współinicjatorów jej powstania, od początku pełnię funkcję jej przewodniczącego. Sekcja powstała jako platforma instytucjonalizacji rozporoszonego w różnych uczelniach środowiska naukowego zajmującego się badaniami szeroko rozumianego sportu.

Inspiracją do powołania Sekcji były doświadczenia i obserwacje związane z funkcjonowaniem analogicznej grupy w ramach Brytyjskiego Towarzystwa Socjologicznego, którego byłem członkiem oraz *Research Network 28 – Society and Sports* w ramach Europejskiego Towarzystwa Socjologicznego. W Polsce przez długi czas refleksję nad społecznymi znaczeniami sportu prowadzono przede wszystkim w katedrach nauk społecznych ulokowanych w strukturach Akademii Wychowania Fizycznego. Od kilku lat widoczny był jednak renesans zainteresowania tą problematyką badaczy z afiliacjami uniwersyteckimi na wielu polskich uczelniach (m.in. na Uniwersytecie Warszawskim, Łódzkim, Gdańskim, Wrocławskim, Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu). W odróżnieniu od innych socjologicznych subdyscyplin, na mapie polskiej socjologii uniwersyteckiej nie ma jednostek (Katedr, Zakładów, Pracowni) specjalizujących się w socjologii sportu. Akademska społeczność interesująca się tą problematyką nie jest liczna, lecz jest bardzo aktywna naukowo. Sekcja szybko stała się platformą współpracy oraz wymiany doświadczeń i wiedzy podczas organizowanych w jej ramach konferencji i seminariów. Wprawdzie liczy ok. 30 osób, jednak aktywności otwarte są również dla osób, które nie należą do sekcji lub PTS. Organizowane corocznie konferencje są okazją do prezentacji badań własnych oraz dorobku zarówno należących do sekcji, jak i – ponieważ mają charakter otwarty i dyscyplinarny – wszystkich chętnych zajmujących się problematyką sportu (z punktu widzenia m.in. politologii, antropologii i etnologii kulturowej, lingwistyki, studiów międzynarodowych, geografii, nauk o kulturze fizycznej). Gośćmi specjalnymi konferencji (w każdej edycji byłem członkiem komitetu programowego i naukowego) byli uznani badacze z zagranicy: z Wielkiej Brytanii (prof. John Horne, dr Mark Doidge), Niemiec (prof. Ansgar Thiel), Szwajcarii (prof. Fabien Ohl).

Z kolei seminaria, mające charakter bardziej roboczy, przyczyniały się do nawiązywania nowych kontaktów naukowych, pozwalały inicjować projekty badawcze i publikacyjne, a także ułatwiały członkom awans naukowych (w trakcie seminariów dyskutowano nad projektami wniosków grantowych, roboczymi wersjami publikacji, autoreferatów habilitacyjnych czy koncepcji prac doktorskich, a także analizowano materiały empiryczne zgromadzone podczas badań uczestników).

Zadaniem tego typu działań było m.in. wsparcie umiędzynarodowienia działalności naukowej i publikacyjnej. Seminaryjne konsultacje w pewnym stopniu przyczyniły się do faktu, że w ciągu czterech lat istnienia sekcji ukazało się 10 monografii autorstwa jej członków i członków (połowa w wydawnictwach zagranicznych) oraz około 30 artykułów naukowych w wysoko punktowanych czasopismach międzynarodowych.

Przykładem może być publikacja: „Politics, Ideology and Football Fandom: The Transformation of Modern Poland”, której koncepcja została zaprezentowana przez autorów (P. Nosal, R. Kossakowski oraz W. Woźniak) po raz pierwszy w trakcie seminarium Sekcji zorganizowanego w Gdańsku w grudniu 2017 roku. Gość specjalny seminarium, profesor John Horne z Wielkiej Brytanii (University of Central Lancashire i Waseda University w Tokio) był recenzentem pierwszej koncepcji książki, jego pomoc znacząco ułatwiła opracowanie oferty publikacyjnej, która została zaakceptowana przez wydawnictwo Routledge.

Obok umiędzynarodowienia dorobku i wsparcie udziału polskich badaczy w międzynarodowej debacie naukowej, działalność sekcji koncentruje się również na krajowym obiegu akademickim.

W 2017 roku nakładem wydawnictwa PWN ukazał się pierwszy polski podręcznik „Socjologia sportu” pod redakcją Honoraty Jakubowskiej i Przemysława Nosała (ówczesnych członków Zarządu Sekcji), wśród współautorów tej pozycji znajdował się wiele osób należących do sekcji. To m.in. podczas pracy nad tą książką zrodził się pomysł jej powołania.

W ramach sekcji zorganizowano również ogólnopolski konkurs na najlepsze prace licencjackie i magisterskie poświęcone szeroko rozumianej problematyce sportu, otwarty poza absolwentami

Wojna

socjologii również dla przedstawicieli innych nauk społecznych, jego trzecia edycja odbyła się w 2020 roku.

W moim przypadku, działalność w sekcji stanowi kontynuację pracy zmierzającej do wzmocnienia widoczności badaczy sportu w krajowym obiegu naukowym, której elementem było zredagowanie (lub współredagowanie) przez mnie w latach 2013-2021 czterech numerów tematycznych polskich czasopism socjologicznych (Przeglądu Socjologii Jakościowej – dwukrotnie, Acta Universitatis Lodzensis Folia Sociologica oraz Przegląd Socjologiczny). Współredagowany wraz z Kają Kaźmierską w 2013 roku numer tego ostatniego czasopisma (*Globalization and glocalization of football – theoretical considerations and empirical efforts*) był pierwszym poświęconym problematyce sportowej numerem tematycznym w ponad 80-letniej historii tego periodyku. Dzięki nawiązanym wcześniej kontaktom naukowym tom miał charakter międzynarodowy, artykuły przysłali autorzy z Norwegii i Brazylii, a jeden z artykułów napisał prof. Richard Giulianotti z Uniwersytetu w Loughborough, jeden z najbardziej znanych i najczęściej cytowanych socjologów sportu na świecie. Był to jednocześnie pierwszy numer tematyczny poświęcony socjologii sportu w ponad osiemdziesięcioletniej historii najstarszego polskiego socjologicznego czasopisma naukowego. Dzięki współpracy i życzliwości Giulianottiego, w numerze tematycznym Przeglądu Socjologii Jakościowej z 2015 roku udało się z kolei zamieścić, za zgodą autorów oraz wydawcy pierwodruku, artykuł Barriego Houlihana i Richarda Giulianottiego (w tłumaczeniu Radosława Kossakowskiego), który pierwotnie ukazał się w *International Affairs*, oficjalnym periodyku naukowym Chatham House, czyli brytyjskiego Królewskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych.

6.3 Osiągnięcia popularyzujące naukę

Od początku swojej pracy naukowo-badawczej, zależało mi by wyniki analiz oraz wnioski z nich płynące dostępne były dla możliwie szerokiego audytorium. Podsumowująca wyniki badań prowadzonych na potrzeby doktoratu książka „Nierówności społeczne w polskim dyskursie politycznym” oraz kolejne prace dotyczące tej problematyki wzbudziły zainteresowanie dziennikarzy ogólnopolskich opiniotwórczych mediów czego pokłosiem były obszernie wywiady udzielone „Gazecie Wyborczej” („Polityków nierówności mało obchodzą” - wywiad Adama Leszczyńskiego z 26 marca 2013; „Bieda 500 plus. Trzy raty i ty zostaniesz Kiepskim” – wywiad Emilii Dłużewskiej z 14 lipca 2017 roku) i „Nowemu Obywatelowi” („System zorganizowanej nierówności” z 31 października 2013 roku).

W ostatnich latach jestem też regularnym gościem radia Tok Fm udzielając wywiadów na temat społeczno-politycznych kwestii związane z nierównościami społecznymi, fińską polityką i sprawami społecznymi, relacjami między polityką a sportem.

Uczestniczę również regularnie w wydarzeniach popularyzujących naukę organizowanych przez różne instytucje oświatowe, naukowe i kulturalne, np.:

8 kwietnia 2021 – wykład otwarty w ramach konferencji zdalnej Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „Cyfrowy wymiar edukacji – nauczyciel i uczeń w cyberprzestrzeni” pt.: „Jak nauka pomaga nauczycielom i uczniom walczyć z cyberbullyingiem i fake newsami. Przykład szkoły fińskiej”.

2 października 2020 – wykład otwarty w ramach obchodów 200 lecia ulicy Ogrodowej, Muzeum Fabryki w Łodzi pt.: „Manchester Wschodu i Manchester Północy: upamiętnianie dziedzictwa przemysłowego w Tampere i Łodzi” (wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak).

6 listopada 2019 - wykład otwarty w ramach interdyscyplinarnego cyklu Post-Industrialia pt.: Wspólna przeszłość, różna pamięć. Konstruowanie pamięci o historii przemysłowej w Łodzi i fińskim Tampere” (wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak).

10 marca 2016 - wykład otwarty w Pracowni Pytań Granicznych na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu: „Sport jako kontynuacja polityki innymi środkami”.

28 maja 2015 - wykład w ramach cyklu: "Wieczory dla dorosłych" Centrum Nauki Kopernik w Warszawie pt.: "Po co nam sport i co o nim wiemy?"

Wrzesień-listopad 2014 - współorganizacja cyklu popularnonaukowych debat i wykładów na zaproszenie Świątlicy Krytyki Politycznej w Łodzi pt.: „Jesień Pracy”, w tym wykład: „Bierni, roszczeniowi, nieracjonalni? Fakty i mity o polskich pracownikach i bezrobotnych”.

7 marca 2012 – wykład otwarty w ramach cyklu „Uniwersytet krytyczny” Świątlicy Krytyki Politycznej w Łodzi pt.: „Roszczeniowcy i próżniacy. Nierówności i bieda w polskim dyskursie”.

Publikowałem również autorskie teksty popularyzatorskie w mediach o różnym zasięgu, m.in.:

Listopad 2016 - Miasto Ł. Łódzka Gazeta Społeczna, numer listopadowy, artykuł: „Komu służą mega projekty?”

Październik 2016 - Miasto Ł. Łódzka Gazeta Społeczna, numer październikowy, artykuł: „Formuła Machiavellego, czyli dlaczego nie zawsze jest się z czego cieszyć, kiedy władze planują inwestycje”.

24 października 2016, Gazeta Wyborcza, dodatek łódzki, , artykuł: „Fińska lekcja dla Łodzi. Nie wstydzmy się być sobą”.

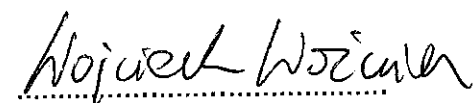
Kwiecień 2014, Miasto Ł. Łódzka Gazeta Społeczna, numer kwietniowy, artykuł: „Feniks sam się nie odrodzi”.

Wrzesień 2012, Le Monde Diplomatique, Dolnośląski Dodatek Kulturalny, numer wrześniowy: „Jak bronić równości? Merytorycznie”.

2010, Kwartalnik kulturalno-polityczny „Bez dogmatu”, nr 85, artykuł: „Finland, Finland, Finland. The Country, where I want to be!”

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

-

(podpis wnioskodawcy)

Literatura cytowana w autoreferacie:

Antonowicz D., Jakubowska H., Kossakowski R. (2020) Marginalised, patronised and instrumentalised: Polish female fans in the ultras' narratives. *International Review for the Sociology of Sport* 55 (1), s. 60-76.

Bernhard M., Kubik J. (2014) A Theory of the Politics of Memory [w:] Bernhard M., Kubik J. (red.) *Twenty Years after Communism*, New York: Oxford University Press.

Antonowicz D., Grodecki M. (2018) Missing the goal: Policy evolution towards football-related violence in Poland (1989–2012). *International Review for the Sociology of Sport* 53 (4), s. 490–511.

Burski J. (2021) *Trwaj w tym co kochasz*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Donnelly P. (2006) The Sociology of Sport [w:] Clifton D., Bryant D., Peck L. (red.) *21st Century Sociology*. Thousand Oaks–London–New Delhi: Sage Publications.

Flyvbjerg, B., Budzier, A., Stewart, A. (2016) *The Oxford Olympics Study 2016: Cost and Cost Overrun at the Games*. University of Oxford, Saïd Business.

Flyvbjerg, B. (2014) What you should know about megaprojects and why: an overview. *Project Management Journal* 45 (2), s. 6-19.

Flyvbjerg B. (2013) Case Study [w:] Denzin N.K. Lincoln Y.S. (red.) *The Sage Handbook of Qualitative Research*, 4th edition. Thousand Oaks, CA: Sage, s. 301-316.

Flyvbjerg B., Bruzelius N., Rothengatter W. (2003) *Megaprojects and Risk*. Cambridge: Cambridge University Press.

Flyvbjerg, B. (2006) Five Misunderstandings About Case-Study Research. *Qualitative Inquiry* 12(2), s. 219–245.

- Giulianotti R. (2015) *Sport. A Critical Sociology*. 2nd edition. Cambridge, Malden MA: Polity.
- Giulianotti R. red. (2004) *Sport and Modern Social Theorists*. London: Palgrave Macmillan.
- Giza-Poleszczuk A. (2013) Projekt Społeczny 2012, czyli jak organizowaliśmy Euro 2012 [w:] A. Kossakowski R. i in. (red.). *Futbol i cała reszta. Sport w perspektywie nauk społecznych*. Pszczółki: Wydawnictwo Orbis Exterior, s.171–184.
- Grodecki, M., Kossakowski, R. (2019). Trzy drogi odbudowy klubów piłkarskich przez kibiców [w:] A. Ostrowski (red.) *Modern Football a świat kibiców 4. Interdyscyplinarne studia nad kulturą futbolu*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT, s.165-180.
- Grodecki M. (2016) Liczni i fanatyczni. Skala kibicowania piłkarskiego w Polsce. [w:] Ostrowski A. (red.) *Modern Football a świat kibiców 2. Interdyscyplinarne studia nad kulturą futbolu*. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, s.130-143.
- Jacobsson K., Korolczuk E. (2020) Mobilizing Grassroots in the City: Lessons for Civil Society Research in Central and Eastern Europe. *International Journal of Politics, Culture and Society* 33, s. 125–142.
- Jaskułowski K., Majewski P. (2015) The UEFA European Football Championship 2012 and pop nationalism in Poland: between confirmation and contestation. *Identities* 23 (5), s. 555-571.
- Jaskułowski K., Surmiak A., (2015) Social construction of the impact of Euro 2012: a Wrocław case study. *Leisure Studies*. 35 (5), s. 600-615.
- Kozak M.W. (2017) *Wielkie wydarzenia a rozwój. Mechanizm i jego składowe na przykładzie EURO 2012*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Kolasa-Nowak A. (2015) Critical Sociology in Poland and its Public Function. *Polish Sociological Review*. 191 (3), s. 381–400.
- Kowalska M. (2017) *Urban Politics of a Sporting Mega Event Legitimacy and Legacy of Euro 2012 in Anthropological Perspective*. London: Palgrave MacMillan.
- Nijakowski L. (2008) *Polska polityka pamięci. esej socjologiczny*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne.
- Nosal P., Jakubowska H. (2017) Kierunki rozwoju polskiej socjologii sportu , [w:] Jakubowska H., Nosal P. (red.) *Socjologia sportu*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Pawlak M. (2015) Ograniczenia rozwoju socjologii krytycznej. Próba alternatywnego wyjaśnienia. *Stan Rzeczy* 8(1), s. 307-327.
- Risse H. (1921) *Soziologie des Sports*. Berlin.
- Stempień J. R. (2018) Wokół pytań o polską socjologię sportu. *Studia Socjologiczne* 1, s. 171-193.
- Street J. (2012) Do Celebrity Politics and Celebrity Politicians Matter?. *British Journal of Politics & International Relations* 14 (3), s. 346-356.
- Stempień R. (2017) Ideologia healthismu jako *fons et origo* mody na bieganie. *Kultura i Społeczeństwo* 61 (2), s. 211-217
- Tokarska-Bakir J. (2008) *Legenda o krwi. Antropologia przesądu*, Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.
- Warczuk T., Zarycki T. (2014) (Ukryte) zaangażowanie i (pozorna) neutralność. Strukturalne ograniczenia rozwoju socjologii krytycznej w warunkach półperyferyjnych. *Stan Rzeczy* 6, s. 129–158.
- Włoch R. (2016) *Globalne przez narodowe. Euro 2012 w Polsce*. Warszawa: DELab UW.
- Włoch R. (2012) *UEFA as a new agent of global governance: a case study of relations between UEFA and the polish government against the background of the UEFA EURO 2012*. "Journal of Sport and Social Issues 37, s. 297-311.
- Woźniak W. (2015) Od redaktora: Sport w dyskursie. Dyskurs w sporcie. *Przegląd Socjologii Jakościowej*. 11 (2), s. 6-14.
- Zimbalist A. (2015) *Circus Maximus: the Economic Gamble behind Hosting the Olympics and World Cup*, Washington DC: Brookings Institution Press.

Dr Wojciech Woźniak

Katedra Socjologii Struktur i Zmian Społecznych
Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Uniwersytet Łódzki
e-mail: wojciech.wozniak@uni.lodz.pl
Tel.: +48 602 5555 16

Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

Informacje zawarte w poszczególnych punktach tego dokumentu powinny uwzględniać podział na okres przed uzyskaniem stopnia doktora oraz pomiędzy uzyskaniem stopnia doktora a uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego.

I. INFORMACJA O OSIĄGNIĘCIACH NAUKOWYCH ALBO ARTYSTYCZNYCH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 219 UST. 1. PKT 2 USTAWY

1. Monografia naukowa, zgodnie z art. 219 ust. 1. pkt 2a Ustawy; lub

Nie dotyczy

2. Cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych, zgodnie z art. 219 ust. 1. pkt 2b Ustawy

Artykuły w czasopismach międzynarodowych:

Kossakowski R., Nosal P., Woźniak W. (2021) Guerrilla patriotism and mnemonic wars: Cursed Soldiers as role models for football fans in Poland. *Sport in Society*. Dostępny w internecie przed drukiem. (Impact Factor: 0,939; punktacja MEiN: 100 punktów).

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2020) BBC's documentary "Stadiums of Hate" and manufacturing of the news. Case study in moral panics and media manipulation. *Journal of Sport and Social Issues* 44 (6), 515-533. (Impact Factor: 1,953; punktacja MEiN: 100 punktów).

Kossakowski R., Nosal P., Woźniak W. (2020) A squad with no left wingers: The roots and structure of right-wing and nationalist attitudes among Polish football fans. *Problems of Post-Communism*, 67 (4), 511-524. (Impact Factor: 1,379; punktacja MEiN: 100 punktów).

Woźniak W. (2019) Match Fixing in Polish Football. Historical Perspectives and Sociological Interpretations, *The International Journal of the History of Sport* 35 (2-3), 247-263. (Impact Factor: 0,277; punktacja MEiN: 100 punktów, artykuł przedrukowano za zgodą autora w: Woźniak W. (2020) Mike Huggins, Rob Hess (red.) *Match-fixing in Sport*. Abingdon: Routledge, 125-141).

Woźniak W. (2019) Politics, sport mega events and grassroots mobilization. Anticipated triumph and unexpected failure of political elite in Poland. *Communist and Post-Communist Studies* 52 (4), 367-378. (Impact Factor: 0,951; punktacja MEiN: 70 punktów).

Artykuły w czasopismach polskich:

Woźniak W. (2020) Od PRON-u do Parlamentu. Polscy sportowcy w polityce [From Patriotic Movement for National Rebirth to European Parliament. Polish Athletes in politics]. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio K – Politologia* XXVII (1), 131-149 (punktacja MEiN: 20 punktów, od 2021: 40 punktów).

Woźniak W. (2017) Polityka wobec sportu. Sport jako element polityki publicznej. *Problemy polityki społecznej* 37(2), 33-52 (punktacja MEiN: 20 punktów).

3. Wykaz zrealizowanych oryginalnych osiągnięć projektowych, konstrukcyjnych, technologicznych lub artystycznych, zgodnie z art. 219 ust. 1. Pkt 2c Ustawy.

Nie dotyczy

W przypadku prac dwu- lub wieloautorskich zaleca się złożenie oświadczenia przez habilitanta oraz współautorów wskazujące na ich merytoryczny (a NIE procentowy) wkład w powstanie każdej pracy [np. twórca hipotezy badawczej, pomysłodawca badań, wykonanie specyficznych badań (np. przeprowadzenie konkretnych doświadczeń, opracowanie i zebranie ankiet, itp.), wykonanie analizy wyników, przygotowanie manuskryptu artykułu, i inne]. Określenie wkładu danego autora, w tym habilitanta, powinno być na tyle precyzyjne, aby umożliwić dokładną ocenę jego udziału i roli w powstaniu każdej pracy.

II. INFORMACJA O AKTYWNOŚCI NAUKOWEJ ALBO ARTYSTYCZNEJ

1. Wykaz opublikowanych monografii naukowych (niewymienionych w pkt I.1).

Monografia opublikowana w wydawnictwie międzynarodowym (z drugiego poziomu listy MEiN):

Kossakowski R., Nosal P., Woźniak W. (2020) *Politics, Ideology and Football Fandom: The Transformation of Modern Poland*, Abingdon: Routledge, ss. 232.

Monografie opublikowane w polskich wydawnictwach:

Rokicka E., Woźniak W. (2016) *W kierunku zrównoważonego rozwoju. Koncepcje, interpretacje, konteksty*, Łódź: Katedra Socjologii Ogólnej, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki, ss. 228.

Woźniak W. (2012) *Nierówności społeczne w polskim dyskursie politycznym*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, ss. 256.

2. Wykaz opublikowanych rozdziałów w monografiach naukowych.

Rozdziały w monografiach opublikowanych w zagranicznych wydawnictwach naukowych:

Burski, J., Woźniak, W. (2021) The Sociopolitical Roots of Antisemitism Among Football Fandom: The Real Absence and Imagined Presence of Jews in Polish Football [w:] S. Schüler-Springorum, P. Brunssen (red.) *Discrimination in Football: Antisemitism and Beyond*. Abingdon: Routledge.

Woźniak W. (2018) Poland [w:] J-M De Waele, S. Gibril, E. Glorizova, R. Spaaij (red.) *The Palgrave International Handbook of Football and Politics*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Woźniak W. (2015) Industrial heritage and football in the imagined identity of Upper Silesians [w:] S. G. Roberts (red.) *Sport, Media and Regional Identity*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

Woźniak W. (2014) Perception of inequality by the general public and political elites [w:] D. Eissel, J. Leaman, E. Rokicka (red.) *Welfare state et risk. Rising Inequality in Europe*. London, Heidelberg, Dordrecht, New York: Springer International Publishing.

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2013) Children Pushed Aside: Moral Panic over Families and the State in Contemporary Poland [w:] Ch. Krinsky (red.) *The Ashgate Research Companion to Moral Panics*, Farnham, Burlington: Ashgate.

Woźniak W. (2013) Polish Football under Transition: Catch-Up Modernisation Gone Wrong, s. 117-128 [w:] D. Hynes, A. Kiernan (red.) *Football and its Communities 2012*, Oxford: Inter-Disciplinary Press.

Woźniak

Rozdziały w monografiach opublikowanych w polskich wydawnictwach naukowych:

Woźniak W. (2019) Od szczytów futbolu do elity władzy. Polityczne kariery George'a Weah i Romario [w:] A. Ostrowski (red.) *Modern Football a świat kibiców 4. Interdyscyplinarne studia nad kulturą futbolu*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT.

Sikora K., Woźniak W. (2017) Kibice piłkarscy jako grupa interesu politycznego. Przypadek łódzkich inwestycji stadionowych [w:] A. Ostrowski (red.) *Modern Football a świat kibiców 3. Interdyscyplinarne studia nad kulturą futbolu*. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Woźniak W. (2017) Bieganie jako deklaracja ideowa, biegi masowe jako element polityki pamięci [w:] J. R. Stempień (red.) *Moda na bieganie – zapiski socjologiczne*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Medycznego.

Woźniak W. (2017) Polityka [w:] H. Jakubowska, P. Nosal (red.) *Socjologia sportu*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Woźniak W. (2017) Praca [w:] H. Jakubowska, P. Nosal (red.) *Socjologia sportu*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Woźniak W. (2016) Dyskurs o nierównościach społecznych: delegitymizacja i powrót na agendę [w:] G. Skąpska, M.S. Szczepański, Ż. Stasieniuk (red.) *Co po kryzysie?* Warszawa: Polskie Towarzystwo Socjologiczne.

Woźniak W. (2013) Decentralizacja administracji publicznej a lokalna polityka społeczna. Instytucje kultury jako podmiot działań a rzecz społecznej inkluzji [w:] E. Rokicka, P. Kruczkowska (red.) *Oblicza ekskluzji. Praktyka działania instytucji kultury a przełamywanie barier dostępu*, Łódź: Katedra Socjologii Ogólnej, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytet Łódzki

Woźniak W. (2013) Łodzianie w pracy i praca w Łodzi po dwóch dekadach przemian gospodarczych [w:] E. Rokicka (red.) *Jakość życia mieszkańców Łodzi i jej przestrzenne zróżnicowanie*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Woźniak W. (2013) O użyteczności koncepcji paniki moralnej jako ramy analitycznej dla badań nad zjawiskiem przemocy około futbolowej [w:] R. Kossakowski i inni (red.) *Futbol i cała reszta. Sport w perspektywie nauk społecznych*, Pszczółki: Wydawnictwo Orbis Exterior

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2013) Pan Gumbi, Dyplomowany Księgowy i Sir John. Brytyjskie klasy społeczne w zwierciadle Monty Pythona [w:] P. Żuk (red.) *Kulturowo-polityczny Avatar. Kultura popularna jako obszar konfliktów i wzorów społecznych*, Warszawa: Oficyna Naukowa

Woźniak W. (2013) Zawodowe amatorstwo? Futbol w okresie PRL w relacjach polskich piłkarzy [w:] M. Kazimierzczak, J. Kosiewicz (red.) *Sport i turystyka. Uwarunkowania historyczne i wyzwania współczesności*, Poznań: Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu

Woźniak W. (2012) Użycie i nadużycie nauk społecznych. Przypadek merytokracji [w:] P. Żuk (red.) *Wiedza, władza, ideologia. O społecznej funkcji uniwersytetu w społeczeństwie rynkowym*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Rozdziały w monografiach opublikowane przed nadaniem stopnia doktora:

Woźniak W. (2011) Najlepsi na świecie? O fenomenie siatkówki i jej kibiców w Polsce [w:] Ł. Rogowski, R. Skrobaczki (red.) *Socjologiczne zmagania ze sportem* Poznań: Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Społecznych UAM (przedrukowany również jako: Najlepsi na świecie? O fenomenie siatkówki i jej kibiców w Polsce [w:] T. Sahaj (red.) *Od fana do chuligana*, Poznań: Akademia Wychowania Fizycznego: Poznań)

Woźniak W. (2010) Zwalczenie ubóstwa, czy zwalczenie ubogich? O wizerunku biednego w polskim dyskursie publicznym [w:] P. Żuk (red.) *Podziały klasowe i nierówności społeczne – Refleksje socjologiczne po dwóch dekadach realnego kapitalizmu w Polsce*, Warszawa: Oficyna Naukowa.

Rek M., Woźniak W. (2008) Międzygeneracyjna transmisja nierówności społecznych jako problem polityczny z perspektywy polskich parlamentarzystów [w:] I. Desperak (red.) *Homofobia, mizoginia, i ciemnogród? Burzliwe losy kontrowersyjnych ustaw*, Łódź: Omega-Praxis.

Woźniak W. (2008) Międzygeneracyjna transmisja nierówności społecznych – bariera w osiągnięciu spójności społecznej i terytorialnej. Doświadczenia z porównawczych badań terenowych w 4 miastach Unii Europejskiej [w:] *Polityka spójności – ocena i wyzwania. Materiały z konferencji*. Warszawa: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Woźniak W. (2007) Rola systemu edukacyjnego w wyrównywaniu szans młodych ludzi. Przypadek Finlandii i Polski [w:] E. Marynowicz-Hetka, M. Granosik, D. Wolska-Prylińska (red.) *Badania w pracy socjalnej/społecznej – przegląd dokonań i perspektywy*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

Woźniak W. (2007) Ludzie biedni w opinii elity lokalnej Tomaszowa Mazowieckiego. Doświadczenia z badań terenowych [w:] L. Gołdyka, I. Machaj (red.) *Enklawy życia społecznego*. Szczecin: Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego.

Woźniak W. (2007) Dziedziczenie nierówności społecznych w percepcji elit politycznych. Porównawcze studium przypadku [w:] J. Klebaniuk (red.) *Oblicza nierówności społecznych, s. 267-284*. Warszawa: Wydawnictwo ENETEIA

Woźniak W. (2007) Inheritance of social inequalities as perceived by political actors in Finland, Poland and Estonia [w:] N. Genov (red.) *Comparative Research in the Social Sciences*. Paris-Sofia: International Social Science Council, Research Centre: Regional and Global Development

Woźniak W. (2006) Rola systemu edukacyjnego w kreowaniu i utrwalaniu nierówności społecznych [w:] P. Szukalski (red.) *Szansa na sukces. Recepty współczesnych Polaków*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

Rek M. Woźniak W. (2006) Polityka wobec dziedziczenia nierówności społecznych. Opinie polskich parlamentarzystów. *Zeszyt naukowy 4: Socjologia*. Kraków: Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Krakowie

Rek M. Woźniak W. (2005) Wyrównywanie szans? Reforma polskiego systemu edukacji a realizacja idei inkluzji społecznej [w:] J. Grotowska – Leder, K. Faliszek (red.) *Inkluzja społeczna. Diagnoza, uwarunkowania, kierunki działań*. Toruń: Wydawnictwo Edukacyjne Akapit

3. Informacja o członkostwie w redakcjach naukowych monografii.

Współredakcja recenzowanej monografii naukowej:

Mańkowski D., Woźniak W. (2019) *Sport w ponowoczesności. Konteksty, perspektywy badawcze, narracje*. Gdańsk: Wydawnictwo w Podwórkach.

Współredakcje i redakcje monograficznych numerów tematycznych czasopism naukowych:

Woźniak W. (2021) Przegląd Socjologii Jakościowej, tom: *Etnografia sportu i e-sportu. Metodologiczne doświadczenia z badań terenowych*, vol. XVII, nr 1.

Woźniak W. (2018) *Acta Universitatis Lodzianensis Folia Sociologica*, nr 65: *Socjologia sportu i rekreacji fizycznej*.

Woźniak W. (2015) Przegląd Socjologii Jakościowej, tom: *Sport w dyskursie, dyskurs sportu*, vol. XI, nr 2.

Woźniak W., Kaźmierska K. (2013) Przegląd socjologiczny [Sociological Review], vol. 62, no 3, special volume: *Globalization and glocalization of football. Theoretical considerations and empirical efforts*

4. Wykaz opublikowanych artykułów w czasopismach naukowych (z zaznaczeniem pozycji niewymienionych w pkt I.2).

Artykuły w czasopismach międzynarodowych niewymienione w pkt. I.2

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2020) Working-class and Memory Policy in Post-Industrial Cities. Łódź, Poland, and Tampere, Finland, Compared, *International Labor and Working Class History*, 98 (1), 5-21. (Impact Factor: 0,364, punktacja MEiN: 100 punktów).

Wyszukiwane

Woźniak W. (2020) Polarization and the political agenda. Income inequalities in political parties' manifestos in Poland, *Contemporary Politics*, 26 (1), 84-105. (Impact Factor: 1,421; punktacja MEiN: 70 punktów).

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2017) From the cradle of 'Solidarity' to the land of cheap labour and the home of precarious. Strategic discourse on labour arrangements in post-socialist Poland, *Social Policy and Administration*, 51 (2), 348-366. (Impact Factor: 1,908; punktacja MEiN: 100 punktów).

Artykuły w czasopismach polskich niewymienione w pkt. I.2

Woźniak W. (2017) Programy polskich partii politycznych jako materiał empiryczny w badaniach dyskursu politycznego, *Środkowoeuropejskie studia polityczne*, nr 2: 41-58.

Woźniak W. (2015) Euro 2012 i Kraków 2022. Polskie elity polityczne wobec wielkich imprez sportowych, *Przegląd Socjologii Jakościowej*, tom XI, nr 2, 60-83.

Rek-Woźniak M., Woźniak W. (2014) Dziecko, rodzina i państwo w polskiej debacie welfare. Analiza przypadku w perspektywie paniki moralnej, *Acta Universitatis Lodzianensis Folia Sociologica*. vol. 50, 43-68.

Woźniak W. (2014) From underclass to Homo sovieticus: Human constraints towards modernization, *Praktyka Teoretyczna*, nr 3 (13), s. 171-202.

Woźniak W. (2014) Homogeneity of focus groups as a pathway to successful research findings? Methodological notes from the fieldwork, *Przegląd Socjologii Jakościowej*, vol X, nr 1, 6-23

Woźniak W. (2013) Sport Mega Events and the need for critical sociological research. The case of Euro 2012, *Przegląd Socjologiczny*, vol. 62 (3), 31-50.

Woźniak W. (2013) Nierówności w publicznej debacie. Zmierzch neoliberalnej mitologii? *Władza sądenia*, nr 2, 45-54.

Artykuły w czasopismach polskich z okresu przed nadaniem stopnia doktora:

Woźniak W. (2009) Kultura a polityka społeczna. O skomplikowanych współzależnościach i potrzebie ich badania, *Problemy Polityki Społecznej*, s. 57-74, nr 12, Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN

Drabowicz T., Woźniak W. (2008) Mezospołeczne determinanty dziedziczenia nierówności społecznych. Analiza porównawcza zasobów w badanych miastach, *Polityka społeczna, numer specjalny: Dziedziczenie nierówności społecznych*, s. 12-16.

Woźniak W. (2008) Lokalne partnerstwo na rzecz przezwyciężania bezrobocia i wykluczenia społecznego młodzieży – ZAUG, dobra praktyka z Giessen (Niemcy), *Polityka społeczna, numer specjalny: Dziedziczenie nierówności społecznych*, s. 33-36.

Woźniak W. (2008) System edukacyjny jako instrument wyrównania szans. Przypadek Finlandii, *Polityka społeczna, numer specjalny: Dziedziczenie nierówności społecznych*, s. 36-38.

Woźniak W. (2008) *Super Output Areas* oraz Indeks Wielowymiarowej Deprywacji – poprzez rzetelną diagnozę do skutecznych działań? [w:] *Polityka społeczna, numer specjalny: Dziedziczenie nierówności społecznych*, s. 38-39.

Woźniak W. (2007) Top level actors speak about social policy and intergenerational inheritance of inequalities, *Przegląd socjologiczny*, vol. LVI/2, 75-96.

Woźniak W. (2007) (et. al) Perception of intergenerational inheritance of inequalities in Poland. *Przegląd socjologiczny*, vol. LVI/2, 189-197.

Woźniak W. (et al.) (2007), Policy learning., *European Studies on Inequalities and Social Cohesion*, vol. 3-4, s. 155-175, Łódź University Press.

Woźniak W. (et al.) (2007), Scientific description of PROFIT project results in comparative perspective., *European Studies on Inequalities and Social Cohesion*, vol. 3-4, s. 40-78.

Woźniak W. (2006) (et. al) On policy responses overcoming the transmission of inequalities in Tomaszów Mazowiecki. *European Studies on Inequalities and Social Cohesion*, vol. 3-4, s. 143-188.

Woźniak

5. Wykaz osiągnięć projektowych, konstrukcyjnych, technologicznych (z zaznaczeniem pozycji niewymienionych w pkt I.3).

Nie dotyczy

6. Wykaz publicznych realizacji dzieł artystycznych (z zaznaczeniem pozycji niewymienionych w pkt I.3).

Nie dotyczy

7. Informacja o wystąpieniach na krajowych lub międzynarodowych konferencjach naukowych lub artystycznych, z wyszczególnieniem przedstawionych wykładów na zaproszenie i wykładów plenarnych.

2021

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Beyond the Big Five. The Professionalization of Football in Europe (from 1960s to nowadays)”, Université de Lausanne, Université Libre de Bruxelles (konferencja zdalna), 5-6 maja. Referat: *From money in plastic bags to Euro 2012 and beyond – the paths of modernization of Polish football* (wspólnie z P. Nosalem i R. Kossakowskim).

2020

Konferencja: „Społeczni aktorzy rzeczywistości sportowej: problemy, perspektywy badawcze, pytania”, Sekcja Socjologii Sportu, Katedrę Nauk Humanistycznych i Społecznych AWF Warszawa (konferencja zdalna) 19-20 listopada. Referat: *Indyferencja, wrogość, osvajanie, piękna przyjaźń? Polskie elity polityczne wobec kibiców piłkarskich* (wspólnie z P. Nosalem i R. Kossakowskim)

2019

XVII Zjazd Polskiego Towarzystwa Socjologicznego: „Ja, my, oni? Podmiotowość, tożsamość, przynależność”, Uniwersytet Wrocławski, 11-14 Września. Referat: *Right wing ideology and political mobilization of the football fandom in Poland. Nationalist resurgence or business as usual?*

2018

Międzynarodowa konferencja naukowa: "Football: Politics of a Global Game", Uniwersytet Warszawski, 15-16 listopada. Referat: *Celebrities, Folk Heroes or Useful Idiots? On Footballers in Politics*

Konferencja naukowa: „Perspektywy sportu w społeczeństwie ponowoczesnym - od wspólnoty do komercjalizacji”, Uniwersytet Gdański, Sekcja Socjologii Sportu Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 6-7 listopada. Referat: *Sportowcy w polityce: od PRON-u do prezydentury Liberii*

XIX ISA World Congress of Sociology, International Sociological Association, Toronto, Kanada, 15-21 lipca. Referat: *The Team with No Left Wingers. On the Roots of Right Wing Political Orientation Among Polish Fandom* (wspólnie z P. Nosalem i R. Kossakowskim)

„Modern futbol a świat kibiców. 8. Interdyscyplinarna, Międzynarodowa Konferencja Naukowa”, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław, 7-8 czerwca. Referat: *Długie trwanie, pamięć instytucjonalna i tradycja wynaleziona. Historia kibicowania a teraźniejszość w polskiej piłce nożnej*

Międzynarodowa konferencja naukowa: "The Beautiful Game? Identity, Resentment, and Discrimination in Football and Fan Cultures", Center for Research on Antisemitism, Technical University of Berlin, Berlin, 12-13 kwietnia. Referat: *Anti-Semitism Without Jews, Islamophobia Without Muslims. Polish Football Terraces and the Permanent Longing for Someone to Hate.*

2017

Konferencja naukowa: "Politics and Policy of Sport and Recreation", Uniwersytet Łódzki, Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Łódź, 20-22 września. Referat: *Match-fixing in Polish football. The long shadow of post-communist mentality over the sport capitalism in the making*

Międzynarodowa konferencja naukowa: "Re-City 2017. (Im)Possible Cities": 2nd International City Regeneration Congress", Tampere University of Technology, University of Tampere, 24-25 sierpnia. Referat: *Politics of memory in the post-industrial context. Lodz and Tampere compared*

Wzrost

„Modern futbol a świat kibiców. 8. Interdyscyplinarna, Międzynarodowa Konferencja Naukowa”, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław, 7-8 czerwca. Referat: *Stadiony na Ligę Mistrzów, stadiony na ligę czwartą. Łódzkie paradoksy i konflikty wokół inwestycji stadionowych* (wspólnie z K. Sikorą)

Międzynarodowa konferencja naukowa: “Sport Policy and Politics: The Inequality Gap”, Manchester Metropolitan University, Political Studies Association. Sport and Politics Study Group, Manchester, Wielka Brytania, 16-17 Marca. Referat: *Public debts, false commercialization and unfulfilled promise of sport-related benefits. The case of Poland*

2016

The 8th Nordic Working Life Conference: “Hard Times?”, University of Tampere, Finlandia, 2-4 listopada. Referat: *'From the cradle of 'Solidarity' to the land of cheap labour and the home of precarious'. Strategic discourse on labour arrangements in post-socialist Poland* (wspólnie z M. Rek-Woźniak)

XVI Zjazd Polskiego Towarzystwa Socjologicznego: “Solidarność w czasach kryzysu”, Uniwersytet Gdański, 14-17 września. Referat wyłożony: *Polityka wobec sportu. Sport jako element polityki publicznej.*

Konferencja naukowa: “Sport a polityka”, Uniwersytet Łódzki, Łódź, 18 czerwca. Referat: *Bieganie jako deklaracja ideowa, biegi masowe jako polityka historyczna*

Międzynarodowa konferencja naukowa: “Rethinking Economics: Beyond the Neoclassical Approach”, Uniwersytet Warszawski, Fundacja Kaleckiego, Warszawa, Polska, 20-21 maja. Referat: *Polish journalism and economics. Beliefs, ideologies and knowledge.*

Konferencja naukowa: “Modern Football a świat kibiców”. Dolnośląska Szkoła Wyższa, Wrocław, Polska 18-19 Maja. Referat: *Prawym skrzydłem. Polityczne postawy polskich kibiców piłkarskich – próba interpretacji*

Międzynarodowa konferencja naukowa: “Sport in sociology, Sociology about sport”, Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań, Poland, 21-22 kwietnia. Referat: *BBC's "Stadiums of hate" and manufacturing of the news. Case study in moral panics and media manipulation*

Międzynarodowa konferencja naukowa: “Sustainable development, sustainable society. Educational challenges”, Uniwersytet Łódzki, Polska, 15 marca. Referat: *Sustainable development as a task for educational system*

Kongres Brytyjskiego Towarzystwa Socjologicznego: “Global Societies: Fragmenting and Connecting”, British Sociological Association, Aston University, Birmingham, UK, 6-8 April. Referat: *The shadow of communism over the journalistic field. Empirical study of the economic beliefs among leading Polish journalists.*

2015

Konferencja naukowa: „Miasto, masa i... projekt. Historyczne trajektorie dyskursów modernizacyjnych”, Uniwersytet Łódzki, 4-5 grudnia. Referat: *Manchester Wschodu i Manchester Północy. Transformacja społeczno-gospodarcza miast (post) przemysłowych na przykładzie Łodzi i Tampere*

Policy & Politics Annual Conference “Democracy, Inequality and Power: Redefining Classic Concepts for the Twenty-First Century”, Policy & Politics Journal, University of Bristol, Bristol, Wielka Brytania, 15-16 września. Referat: *Research on the (mis)perceptions of inequality. What the general public and political elites know and think?*

12th Conference of the European Sociological Association “Differences, Inequalities and Sociological Association”, European Sociological Association, Czech Academy of Sciences, Praga, Czechy, 25-28 Sierpnia. Referat: *Perception of inequality by the general public and political elites. Critical reappraisal of existing research and examples from the fieldwork*

Kongres Brytyjskiego Towarzystwa Socjologicznego: “Societies in Transition: Progression or Regression?”, British Sociological Association Annual Conference, Glasgow Caledonian University, Glasgow, UK, 15-17 kwietnia. Referat: *Social Inequalities and Redistribution in Political Debate before and during the Economic Crisis: Longitudinal Analysis of Political Discourse in Poland*

Wojcik

2014

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Crisis and resistance in Central and Eastern Europe”, Uniwersytet Warszawski, Debatte Journal of Contemporary Central and Eastern Europe, Warszawa, Polska, 22-23 listopada. Referat: *Acceptance, negligence, concern (?) On social inequalities in Polish parties' manifestos*

Ogólnopolska konferencja naukowa: „Modern Football a świat kibiców 4”, Stowarzyszenie Kibice Razem, Wrocław, Polska, 13-14 listopada. Referat: *Falszywe amatorstwo, prawdziwe sukcesy i spalona ziemia. Długi cień PRLowskiego futbolu.*

Ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa: „Teoretyczne i metodologiczne problemy badań tekstów pisanych”, Uniwersytet Łódzki, Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Łódź, Polska, 6-8 listopada.

Referat: *Programy polskich partii politycznych jako materiał empiryczny w badaniach dyskursu politycznego.*

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Investing in Children. In Search of Innovative Solutions to Improve Children's Well-being”, Uniwersytet Łódzki, Łódź, Polska, 23-24 października. Referat: *Moral panics, negligence or sacralization? Children and their rights in cultural Wars in Poland* (wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak)

Międzynarodowa konferencja naukowa: „In the frame? Public and Political Discourses of Migration”, University of Limerick, Limerick, Irlandia, 24-25 kwietnia. Referat: *Post-accession migration as perceived in political discourse in Poland. Analysis of the party manifestos from a period of 2001-2011*

2013

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Polska-Rosja: następne pokolenia. Minimalizacja konfliktów międzynarodowych w środowiskach młodzieżowych”, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, MGIMO – Moscow State Institute for International Relations, Moskwa, 21 września. Referat: *Modernizacja, kontrola, stan wyjątkowy. Euro 2012 jako wydarzenie i narzędzie polityczne*

XV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny: „Co po kryzysie?”, Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin, 11-14 września. Sympozjum (sesja półplenarna): Kryzys w kapitalizmie, czy kryzys kapitalizmu? referat: *Kryzys gospodarczy a nierówności. Polityczna, medialna i akademicka debata o równości i nierówności społecznej.* Wystąpienie na zaproszenie koordynatora sympozjum dra hab. Jana Sowy.

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Social Policy and Economic Development”, European Social Policy Analysis Network, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Poznań, 5-7 września. Referat: *Deservingness, polarization and political agenda. Inequalities and poverty in manifestos of political parties in Poland*

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Football 150 Conference”, University of Central Lancashire, DeMontfort University of Leicester, Football Association, Manchester, Wielka Brytania, 2-4 września. Referat: *False amateurs, real successes and a longing look towards the West. On football behind the iron curtain*

Międzynarodowa konferencja naukowa: EUROPOP 2013, European Popular Culture Association, University of Turku, International Institute for Popular Culture, Turku, Finlandia, 1-3 lipca. Referat: *How do you know he's the king? British class society and class consciousness as portrayed in work and lives of the Pythons* (wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak)

Międzynarodowa konferencja naukowa: Sport, Media and Regional Identity, University of Chester, Warrington, Wielka Brytania, 19 czerwca. Referat: *Coal Mines, 'familoks' and 'fusal' – On the role of the 'beautiful game' in Silesians' national and regional identity*

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Revisiting Moral Panics: a critical examination of 21st century social issues and anxieties. Moral Panics and children & youth”, Economic and Social Research Council, University of Bath, Bath, Wielka Brytania 17 maja. Referat: *Moral Panic that Never Was? Child Protection in one of the Most Religious European Countries* (wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak)

Kongres Brytyjskiego Towarzystwa Socjologicznego: „Engaging Sociology”, British Sociological Association Annual Conference, London, Wielka Brytania, 3-5 kwietnia. Referat: *Catch-Up*

Horzawa

Modernization, Sport and Socio-Economic (Ir)Rationality: The First Eastern European Sport Mega Event and its Aftermath in Polish Sport, Politics and Economy

2012

International Summer School: "Global Trends in Everyday Life: Challenges of Rationalization", School for Advanced Social Studies, Nova Gorica, Slovenia, 27 sierpnia-4 września. Wykład: *From "People's Game" to Global Business: Commercialization of Football and Resistance against the Tyranny of the Market*. Wystąpienie na zaproszenie organizatora konferencji profesora Nikolaia Genova.

Międzynarodowa konferencja naukowa: "Football and Community", Metropolitan Manchester University, Manchester, Wielka Brytania, 1 czerwca. Referat: *From „people's game” to "modern football". Football's pathway to the West as perceived and commissioned by Polish public*

Konferencja naukowa: "Sport w mediach", Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Warszawa, 9-10 maja. Referat: *Jak wyleczono "brytyjską chorobę". Polski dyskurs o walce z futbolowym chuligaństwem na Wyspach a wyniki badań brytyjskich socjologów*

Kongres Brytyjskiego Towarzystwa Socjologicznego: "Sociology in an Age of Austerity", British Sociological Association Annual Conference, Leeds University, Leeds, Wielka Brytania, 11-13 kwietnia. Referat: *Deindustrialization of the city, depolitization of policy, destruction of community and inhabitants left behind. The tale of one city from Central-Eastern Europe*

Międzynarodowa konferencja naukowa: "Discourse-Communication-Conversation", Communication Research Centre, Loughborough University, Loughborough, Wielka Brytania, 21-23 marca. Referat: *Inequality is inevitable, inequality is acceptable, polarization is welcomed. Social inequalities in Polish political discourse*

Konferencja naukowa: "Wspólnotowe doświadczenie? Rozrywka dla mas? Globalny biznes? Socjologiczne eksploracje po przestrzeniach współczesnego sportu", Uniwersytet Gdański, Gdańsk, 15-16 marca. Referat: *Dyskurs o polskich kibicach jako przykład paniki moralnej*

2011

Konferencja naukowa: "Zaniedbane dzieciństwo II", Uniwersytet Łódzki, Instytut Socjologii, Łódź, 21-22 listopada. Referat: *W obronie dzieci? Polska specyfika paniki moralnej wokół debaty o przeciwdziałaniu przemocy domowej* (wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak)

Międzynarodowa konferencja naukowa: "Sustainability and transformation in European Social Policy", European Social Policy Analysis Network, University of Valencia, Valencia, Hiszpania, 8-10 września. Referat: *"Totalitarian state", "social workers as baby snatchers" and "children snitching on parents". On the ambiguities of Polish discourse on the law against domestic violence* (wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak)

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Sociology of surprises", Westermarck Society (Finnish Sociological Association), University of Tampere, Tampere, Finlandia, 24-25 marca. Referat: *Racism, orientalism, othering – who is "the other" in contemporary Poland. On stigmatization and exclusion in homogenous country*

2010

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Moral Panics in Contemporary World", Brunel University, Londyn, Wielka Brytania, 10-12 grudnia. Referat: *What destroys Polish family? Law against domestic violence as a trigger for moral panic. On the ambiguities of public discourse in Poland* (wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak)

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Promoting Polish-German Cooperation in European Studies", European University Viadrina, Frankfurt nad Odrą, Niemcy, 26-28 listopada. Referat: *Inequality and exclusion in postcommunist societies* (wspólnie z Ewą Rokicką i Dieterem Eisselem)

Międzynarodowa konferencja naukowa: "Monty Python Conference", Uniwersytet Łódzki, Łódź, 27-28 października. Referat: *Mr Gumby, Chartered Accountant and Sir John. Social structure in sociological mirror of the Pythons* (wspólnie z Magdaleną Rek-Woźniak)

Wojciech

XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny: "Co się dzieje ze społeczeństwem?", Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, 8-11 września. Referat: *Zwalczanie ubóstwa, czy zwalczanie ubogich? O wizerunku biednego w polskim dyskursie publicznym*

Międzynarodowa konferencja naukowa: "Social policy and the global crisis: consequences and responses", European Social Policy Analysis Network, Eötvös Loránd University, Budapeszt, Węgry, 2-4 września. Referat: *War against poverty or war against the poor? How the public discourse in Poland shapes attitudes towards social policy objectives*

Konferencja naukowa: "Wiedza, ideologia, władza. Społeczne i polityczne funkcje nauki oraz uniwersytetu", Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, 20-21 maja. Referat: *Od underclass do Homo Sovieticus. Jak nauki społeczne kształtują publiczny obraz biednych i wykluczonych*

Kongres Brytyjskiego Towarzystwa Socjologicznego: "Inequalities & Social Justice", British Sociological Association Annual Conference, Caledonian University, Glasgow, Szkocja, 6-8 kwietnia. Referat: *Same problems, different approaches: poverty and inequalities in public discourse in Poland as compared to United Kingdom*

2009

Międzynarodowa konferencja naukowa: "Changing societies in the context of European Union Enlargement", European Consortium for Sociological Research, Sciences Po, Paryż, Francja, 11-12 grudnia. Referat: *Income inequalities as a social phenomenon and political topic in Poland* (wspólnie z Ewą Rokicką)

Międzynarodowa konferencja naukowa: "The Future of Social Sciences and Humanities", The Interdisciplinary Centre for Comparative Research in the Social Sciences, Bruksela, Belgia, 22-23 października. Referat: *Use and abuse of social sciences in the policy-making process. Lessons from the past, warnings for the future.*

V Session of the International Social Science Council/UNESCO Summer School „Comparative Research in the Social Sciences and Social Policies”, Sofia, Bułgaria, 3-9 września. Wykład: *Policy oriented research projects in social sciences and their policy relevance*

Konferencja naukowa: „Socjologiczne zmagania ze sportem”, Instytut Socjologii, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań, 27-28 stycznia. Referat: *Najlepsi na świecie? O fenomenie siatkówki i jej kibiców w Polsce. Szkic socjologiczny*

Centre for Research in Social Policy, 25th Anniversary International Conference: "Beyond Social Inclusion: Towards a More Equal Society?", Loughborough University, Loughborough, Wielka Brytania, 22-23 stycznia. Wystąpienie (*keynote speech*) na zaproszenie organizatora, profesora Alana Warde z referatem: *Child Poverty and Inequalities in Public Discourse in UK and Poland*

2008

Midterm Conference of International Sociological Association, Working Group 5: Famine and Society. "Poverty and Marginalization in Globalized World", Uniwersytet Łódzki, Łódź, Polska, 5-7 czerwca. Referat: *Poor People from Medium-Sized Town in Poland as Perceived by Local Elites*

2nd Conference on Qualitative Research Methods, HANKEN Swedish School of Economics and Business Administration, University of Vaasa, Vaasa, Finlandia, 20-21 maja. Referat: *Homogeneity of focus groups as a pathway to successful research findings. Story from the fieldwork*

Konferencja: "Polityka spójności – ocena i wyzwania", Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 6 lutego. Referat: *Międzygeneracyjna transmisja nierówności społecznych-bariera w osiągnięciu spójności społecznej i terytorialnej. Doświadczenia z porównawczych badań terenowych w 4 miastach Unii Europejskiej.*

2007

European Social Policy Analysis Network Young Researchers Workshop "The European Social Model and Beyond", University of Goettingen, Getynga, Niemcy, 6-8 Grudnia. Referat: *European politicians speak about social inequalities. PROFIT project: report from the fieldwork.*

Horawa

XIII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny: „Co nas łączy, co nas dzieli?”, Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Zielona Góra, 13-15 września. Referat: *Podział cyfrowy = podział polityczny? Nierówności cyfrowe w percepcji europejskich polityków* (wspólnie z Tomaszem Drabowiczem)

Konferencja naukowa: „Change and Resistance. An International Conference on Social Transformations and Education”, Uniwersytet Gdański i University of Wolverhampton, Gdańsk, 15-17 czerwca. Referat: *Political Decisions and Their Social Costs. Estonia, Finland and Poland: Three Ways Out from Soviet Dominance.*

2006

Konferencja naukowa: „Enklawy życia społecznego”, Instytut Socjologii Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, 10-11 października. Referat: *Wykluczone pokolenie. Młodzi biedni w oczach lokalnych elit - doświadczenia z badań terenowych.*

IV Session of the International Summer School: Comparative Research In Social Sciences: Field Studies, UNESCO/ International Social Science Council, Sofia, 7-17 września. Wykład: *Inheritance of Social Inequalities as Perceived by Political Elites in Estonia, Finland and Poland*

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Education, Employment, Europe”, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, 21-22 września. Referat: *Will Euros Combat Unemployment? EU Funded Programmes and their Impact on Polish Labour Market.*

6th European Gender Research Conference: „Gender and Citizenship in a Multicultural Context”, Uniwersytet Łódzki, Łódź, 31 sierpnia – 3 września. Referat: *Polish accession to the European Union: creating new opportunities or petrifying status quo for Polish women?*

Konferencja naukowa: „Człowiek wobec masowych zjawisk społecznych: Nierówności społeczne”, Instytut Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, 5 – 6 czerwca. Referat: *Dziedziczenie nierówności społecznych w percepcji elit politycznych szczebla centralnego i lokalnego w Finlandii, Polsce i Estonii. Porównawcze studium przypadku.*

Konferencja naukowa: „Młodzież i edukacja w procesie społecznych przemian”, Dolnośląska Wyższa Szkoła Edukacji TWP i Sekcja Socjologii Młodzieży i Edukacji PTS, Wrocław, 15-16 maj. Referat: *System edukacji jako czynnik wyrównujący szanse życiowe młodych ludzi - przypadek Polski i kilku innych krajów Europy* (wspólnie z Magdaleną Rek).

2005

Konferencja naukowa: „Homofobia, mizoginia, ciemnogród. Burzliwe losy kontrowersyjnych ustaw”, Katedra Socjologii Polityki i Moralności Uniwersytet Łódzki, Łódź, 14-15 październik. Referat: *Dziedziczenie nierówności jako problem polityki – opinie polskich parlamentarzystów* (wspólnie z Magdaleną Rek)

XV Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej: „Badania w pracy socjalnej/społecznej – przegląd dokonań i perspektyw” Łódź, 11-12 października. Referat: *Rola polskiego systemu edukacji w kreowaniu i utrwalaniu nierówności społecznych*

7th European Sociological Association Conference: „Rethinking Inequalities”, Toruń, 9-12 września. Referat: *Inheritance of Inequalities as a Challenge for Policy-Making. Perception of Polish MP* (wspólnie z Magdaleną Rek)

Konferencja naukowa: „Oblicza przemian. Społeczne, polityczne i gospodarcze aspekty polskiej transformacji”, zorganizowana przez Wyższą Szkołę Zarządzania i Bankowości, Kraków 7 – 8 maja. Referat: *Polityka wobec kwestii nierówności społecznych. Opinie polskich parlamentarzystów* (wspólnie z Magdaleną Rek)

2004

XII Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny – Polska w Europie: uwarunkowania i perspektywy, Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Poznań, 15 – 18 września. Referat: *„Europejska Przestrzeń Badawcza: szansa dla nauki czy ograniczenie dla naukowców?”*

III Session of the International Summer School, UNESCO, International Social Science Council: Comparative Research in the Social Sciences: Operationalizations – Sofia, 02-12 września. Referaty:

Własna

"The PROFIT project in 6th European Framework Programme" oraz "European Research Area – opportunity or a threat for scientists?"

8. Informacja o udziale w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych lub międzynarodowych, z podaniem pełnionej funkcji.

XIX Zjazd Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, „Społeczeństwo przyszłości. Rekompozycje”, Warszawa, 14-17 września 2022 (członek Rady Programowej).

„Społeczni aktorzy rzeczywistości sportowej: problemy, perspektywy badawcze, pytania”, Sekcja Socjologii Sportu, Katedrę Nauk Humanistycznych i Społecznych AWF Warszawa (konferencja zdalna) 19-20 listopada 2020 (członek Komitetu Naukowego).

XVII Zjazd Polskiego Towarzystwa Socjologicznego „Ja, my, oni? Podmiotowość, tożsamość, przynależność”, Wrocław, 11-14 września 2019 (współorganizator sesji tematycznej: „Sport amatorski, masowy i rekreacja fizyczna. Wzory aktywności fizycznej Polek i Polaków”).

„Perspektywy sportu w społeczeństwie ponowoczesnym - od wspólnoty do komercjalizacji”, Uniwersytet Gdański, Sekcja Socjologii Sportu Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, 6-7 listopada, 2018 (członek Komitetu Naukowego).

„Politics and Policy of Sport and Recreation”, Uniwersytet Łódzki, Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Łódź, 20-22 września, 2017 (członek Komitetu Naukowego i Organizacyjnego).

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Nowy ład? Dynamika struktur współczesnych społeczeństw”, 21-23 września, 2013. Konferencja z okazji 45-lecia pracy naukowej i dydaktycznej profesor zw. dr hab. Wielisławy Warzywody-Kruszyńskiej (członek Komitetu Organizacyjnego i sekretarz naukowy konferencji).

9. Informacja o uczestnictwie w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych, z podziałem na projekty zrealizowane i będące w toku realizacji, oraz z uwzględnieniem informacji o pełnionej funkcji w ramach prac zespołów.

2018-2019	Kierownik projektu badawczego ze środków Narodowego Centrum Nauki w ramach programu Miniatura 2: <i>Fiński model społeczno-polityczny. Studium socjologiczne</i> . Nr projektu: 2018/02/X/H55/01828
2013-	Badanie własne ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dystrybuowanych w ramach konkursu Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego na granty dla młodych naukowców: <i>Nierówności społeczne i polityka społeczna w politycznej debacie przed i w trakcie kryzysu gospodarczego. Longitudinalna analiza polskiego dyskursu politycznego</i> .
2013-	Badanie własne ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dystrybuowanych w ramach konkursu Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego na granty dla młodych naukowców: <i>Zagadnienia ekonomiczne i społeczne w optyce mediów. Empiryczne badanie opinii dziennikarzy</i> .
2013	Członek zespołu badawczego w projekcie badawczym „Ekskluzja w dyskursie pracowników instytucji kultury”, finansowanym przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Kierownikiem projektu była dr hab. Ewa Rokicka
2012- 2013	Badanie własne ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dystrybuowanych w ramach konkursu Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego na granty dla młodych naukowców: <i>Manchester wschodu i Manchester północy – dwie drogi transformacji społeczno-gospodarczej miast postindustrialnych. Czy doświadczenia fińskiego Tampere mogą być inspiracją dla Łodzi?</i>
2011- 2012	Członek zespołu badawczego w projekcie badawczym „Jakość życia mieszkańców Łodzi i jej przestrzenne zróżnicowanie” finansowanego przez Urząd Miasta Łodzi. Kierownikiem projektu była dr hab. Ewa Rokicka.

- 2010-2012 Członek zespołu badawczego realizującego socjologiczny moduł projektu "Kapitał ludzki i społeczny jako czynniki rozwoju regionu łódzkiego", finansowanego ze źródeł Europejskiego Funduszu Społecznego, Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Kierownikiem projektu był dr hab. Paweł Starosta.
- 2010-2011 Członek polskiego zespołu badawczego w międzynarodowym projekcie badawczym FESTOS (*Foresight of Evolving Security Threats Posed by Emerging Technologies*) realizowanego w ramach 7 Programu Ramowego Komisji Europejskiej, koordynowanego przez Interdisciplinary Center for Technology Analysis and Forecasting. Kierownikiem projektu był dr Yair Sharan, polskim zespołem kierowała dr hab. Ewa Rokicka.
- 2004-2007 Funkcja *research fellow* w międzynarodowym projekcie badawczym PROFIT (*Policy Responses Overcoming Factors in the Intergenerational Inheritance of Inequalities*). Członek zespołu koordynującego projekt odpowiadającego m.in. za koordynację pracy asystentów badawczych w Polsce i 7 krajach partnerskich. Kierownikiem projektu była prof. dr hab. Wielisława Warzywoda-Kruszyńska.

10. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych wraz z informacją o pełnionych funkcjach.

Polskie Towarzystwo Socjologiczne – w latach 2003-2012, ponownie od 2016. Przewodniczący Sekcji Socjologii Sportu od 2016 roku, członek zarządu Oddziału Łódzkiego od 2018 roku

Westermarck Society (Finnish Sociological Association) – w latach 2011-2013

BSA (Brytyjskie Towarzystwo Socjologiczne) – w latach 2010-2020

ISA (Międzynarodowe Towarzystwo Socjologiczne) – w latach 2008-2012

ESPANET (European Social Policy Analysis Network) - od 2007 roku

ESA (European Sociological Association) – w latach 2005-2009

11. Informacja o odbytych stażach w instytucjach naukowych lub artystycznych, w tym zagranicznych, z podaniem miejsca, terminu, czasu trwania stażu i jego charakteru.

Z przyczyn rodzinnych nie mogłem wyjechać na dłuższy pobyt zagraniczny, niemniej w latach 2014-2019 ściśle współpracowałem z Uniwersytetem w Tampere w Finlandii (przede wszystkim z profesorem Harrim Melinem oraz profesorem Liisą Haikio) odbywając osiem wizyt studyjnych/pobyków badawczych (w terminach: 29.03-15.04.2014, 20.11-29.11.2015, 24.10 – 6.11.2016, 20.04-03.05.2017, 21.11-16.12.2017, 07.03-14.03.2018, 01.06-12.07.2019, 16.09-12.10.2019, w sumie 169 dni pobytu). W czasie tych wizyt zbierałem dane na potrzeby badań dotyczących fińskich polityk publicznych. Pobytu finansowane były ze środków MNiSW na granty dla młodych naukowców dystrybuowane w drodze konkursu przez Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ, ze środków statutowych Katedry Socjologii Struktur i Zmian Społecznych oraz Wydziału Ekonomiczno-Społecznego, a także realizowane przy częściowym współfinansowaniu przez Tampere University. Ostatnie dwa pobytu sfinansowane zostały z grantu NCN w ramach programu Miniatura 2. W 2020 i 2021 opublikowałem dwa artykuły na podstawie tych badań, kolejny jest w recenzji, a książka podsumowująca te badania zostanie złożona do druku w tym roku w Wydawnictwie Uniwersytetu Łódzkiego.

12. Członkostwo w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism wraz z informacją o pełnionych funkcjach (np. redaktora naczelnego, przewodniczącego rady naukowej, itp.).

W latach 2005-2009: sekretarz redakcji wydawanego na Uniwersytecie Łódzkim czasopisma *European Studies on Inequalities and Social Cohesion*.

Od 2021: stały recenzent nowego czasopisma *Youth in Central and Eastern Europe* wydawanego na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie.

Recenzent czasopism polskich (Konteksty społeczne, Acta Universitatis Lodziensis Folia Sociologica, Przegląd socjologiczny, Qualitative Sociological Review, Problemy Polityki Społecznej, Przegląd Socjologii

Jakościowej, Society Register, Miscellanea Anthropologica et Sociologica, Dziecko krzywdzone, Władza sądenia) i zagranicznych, indeksowanych w SCOPUS (International Review for Sociology of Sport, Sexualities, Social Policy and Administration, VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, The International Journal of the History of Sport).

13. Informacja o recenzowanych pracach naukowych lub artystycznych, w szczególności publikowanych w czasopiśmie międzynarodowych.

Patrz punkt II.5.

14. Informacja o uczestnictwie w programach europejskich lub innych programach międzynarodowych.

Patrz punkt II.9.

15. Informacja o udziale w zespołach badawczych, realizujących projekty inne niż określone w pkt. II.9.

Nie dotyczy

16. Informacja o uczestnictwie w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań, wnioski o przyznanie nagród naukowych, wnioski w innych konkursach mających charakter naukowy lub dydaktyczny.

W 2017 roku: ekspert Zespołu Ewaluacji w obszarze nauk społecznych przy Komitecie Ewaluacji Jednostek Naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W latach 2018-2020: ekspert - recenzent wniosków badawczych w programie Horizon 2020 Komisji Europejskiej (konkurs: *Marie Curie Individual Fellowships*)

Od 2018 roku: członek jury w konkursie Polskiego Towarzystwa Socjologicznego im. Floriana Znanieckiego na najlepszą w Polsce pracę magisterską z socjologii

Od 2011 roku: członek jury w konkursie im. Jana Lutyńskiego na najlepszą pracę magisterską z socjologii napisaną w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego

III. INFORMACJA O WSPÓŁPRACY Z OTOCZENIEM SPOŁECZNYM I GOSPODARCZYM

1. Wykaz dorobku technologicznego.

Nie dotyczy

2. Informacja o współpracy z sektorem gospodarczym.

2015-2016: członek zespołu realizującego projekt dydaktycznym pt.: „Zrównoważony rozwój, zrównoważone społeczeństwo – opracowanie i wdrożenie innowacyjnego programu kształcenia w zakresie nowoczesnych metod pomiaru, ewaluacji i prognozowania jakości życia”. Projekt został sfinansowany ze środków norweskich (EEA Grant i Norway Grants) i środków krajowych. Partnerami w projekcie były prywatne przedsiębiorstwa (ATLAS sp. z o.o. i ORGANIKA), instytucje samorządu terytorialnego (Regionalne Obserwatorium Terytorialne Województwa Łódzkiego) oraz instytucje społeczeństwa obywatelskiego (Centrum Zrównoważonego Rozwoju). Partnerzy współorganizowali warsztaty dla studentów i konsultowali treść programów nauczania oraz materiałów dydaktycznych. Efektem projektu było opracowanie we współpracy z w/w partnerami nowego modułu specjalizacyjnego dla studentów socjologii dotyczącego kwestii zrównoważonego rozwoju, polityki społecznej i gospodarczej oraz jakości życia w kontekście wyzwań środowiskowych i klimatycznych.

3. Uzyskane prawa własności przemysłowej, w tym uzyskane patenty, krajowe lub międzynarodowe.

Nie dotyczy

4. Informacja o wdrożonych technologiach.

Nie dotyczy

Wzrost

5. Informacja o wykonanych ekspertyzach lub innych opracowaniach wykonanych na zamówienie instytucji publicznych lub przedsiębiorców.

Nie dotyczy

6. Informacja o udziale w zespołach eksperckich lub konkursowych.

Od 2019 roku: ekspert-konsultant w projekcie edukacyjno-badawczym *Changing the Chants* finansowanym ze środków European Union's Rights, Equality and Citizenship Programme. Koordynatorami programu są niemiecki klub piłkarski Borussia Dortmund oraz holenderska instytucja edukacyjno-kulturalna Dom Anny Frank w Amsterdamie. Celem projektu jest walka z przejawami antysemityzmu wśród europejskich kibiców piłkarskich.

7. Informacja o projektach artystycznych realizowanych ze środowiskami pozaartystycznymi.

Nie dotyczy

IV. INFORMACJE NAUKOMETRYCZNE

1. Informacja o punktacji Impact Factor (w dziedzinach i dyscyplinach, w których parametr ten jest powszechnie używany jako wskaźnik naukometryczny).

Dane o wartościach wskaźnika Impact Factor dla czasopism, w których publikowałem pochodzą ze stron internetowych czasopism

Sport in Society. Impact Factor: 0,939.
Journal of Sport and Social Issues. 5 year Impact Factor: 1,953
Problems of Post-Communism. Impact Factor: 1.379 (2019)
The International Journal of the History of Sport. Impact Factor 0.277
Communist and Post-Communist Studies. Impact Factor: 0.951
International Labor and Working Class History. Impact Factor 0.364
Contemporary Politics. Impact Factor: 1.421
Social Policy and Administration. Impact Factor: 1.908

2. Informacja o liczbie cytowań publikacji wnioskodawcy, z oddzielnym uwzględnieniem autocytowań.

Liczba cytowań bez autocytowań według bazy Scopus: 7

Liczba cytowań bez autocytowań według Google Scholar: 209

3. Informacja o posiadanym indeksie Hirscha.

Indeks Hirscha według bazy Scopus: 2

Indeks Hirscha według Google Scholar: 9

4. Informacja o liczbie punktów MNiSW.

Publikacje w głównym cyklu powiązanych tematycznie artykułów z czasopism naukowych: 530
Pozostałe publikacje, które ukazały się po nadaniu stopnia doktora (nie wliczając książki podoktorskiej): 1185.

Informacje zawarte w pkt. IV powinny wskazywać również na bazę danych, na podstawie której zostały podane.

Przy wyborze tej bazy należy zwracać uwagę na specyfikę dziedziny i dyscypliny naukowej, w której kandydat ubiega się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Rada Doskonałości Naukowej informuje, że podawanie danych naukometrycznych – w opinii Rady Doskonałości Naukowej – jest wskazane i zalecane, wynika to także ze stosowanej powszechnie praktyki przez samych kandydatów ubiegających się o awans

Ważne

naukowy. Należy jednak podkreślić, że podane we wnioskach o wszczęcie postępowania awansowego dane naukometryczne nie mogą stanowić kryterium oceny dorobku naukowego Kandydata dla podmiotów doktoryzujących, habilitujących oraz samej Rady Doskonałości Naukowej, organów prowadzących postępowania w sprawie nadania stopnia lub tytułu. Zadaniem tych organów jest przede wszystkim ocena ekspercka dorobku naukowego Kandydata ubiegającego się o awans naukowy, zaś decyzja o nadaniu stopnia lub tytułu nie powinna być uzależniona od podania tych danych.

Wojciech Wójcicki

(podpis wnioskodawcy)

Wójcicki